स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

Local Disaster and Climate Resilience Plan

LDCRP

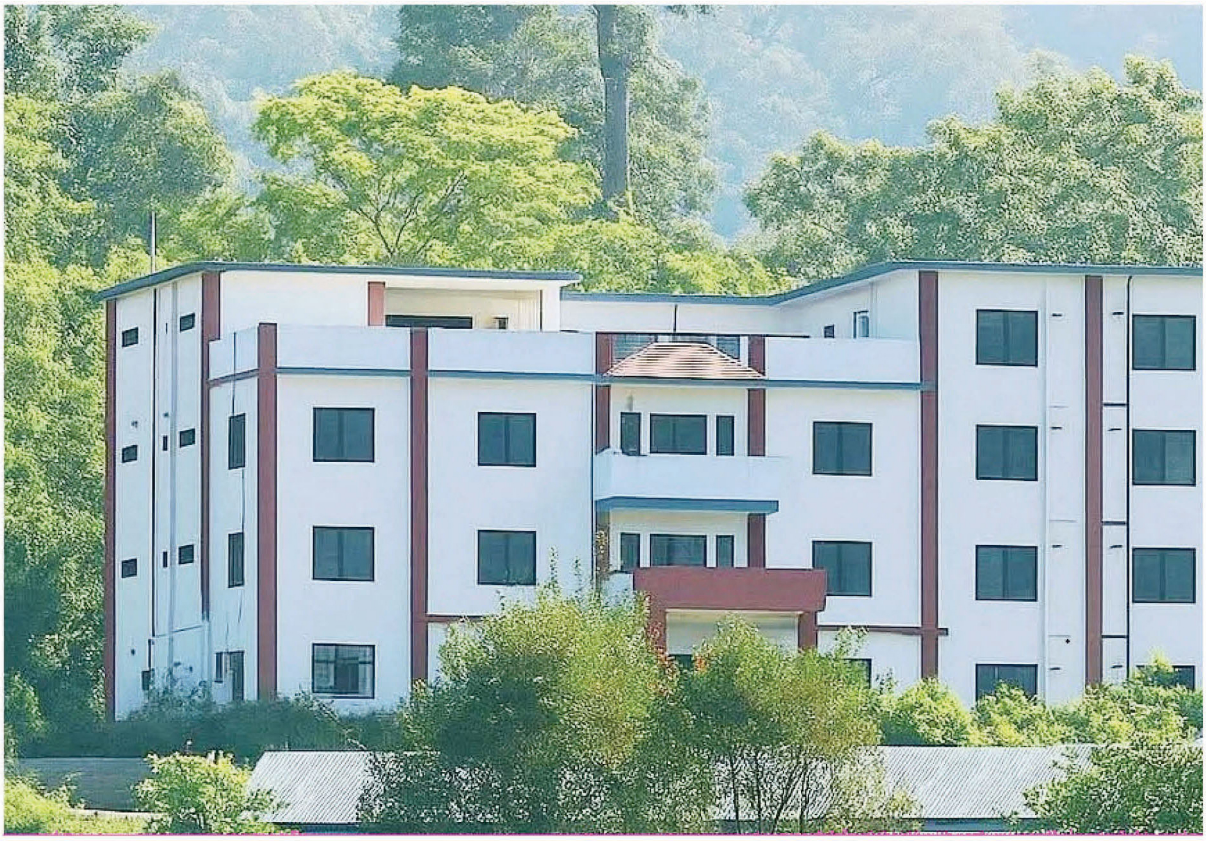

लेकवेशी नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

कल्याण, सुर्खेत

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

[Local Disaster and Climate Resilience Plan-LDCRP]

लेकवेशी नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

कल्याण, सुर्खेत

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

योजनाको नाम : स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल योजना
(Local Disaster and Climate Resilience Plan–LDCRP)

प्रकाशन : लेकवेशी नगरपालिका,सुर्खेत

तथ्यांङ्क अध्यावधिक तथा प्रकाशन सहयोगी : एक्टिभ ॥ परियोजना

सर्वाधिकार : लेकवेशी नगरपालिका, सुर्खेत

प्रकाशन वर्ष : आ.व. २०८३

लेकवेशी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

कल्याण, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

ले-आउट

इन्द्रजित पहाडी
ईमेल : pahadi427@gmail.com

मुद्रक

अस्मिता प्रिन्टिङ्ग (अफ्सेट) प्रेस
वीरेन्द्रनगर–६, वुद्धपथ, सुर्खेत
फोन नं.: ०८३–५२१३५२/५२१७७०
ईमेल : asmitaoffsetskt@gmail.com

लेकवेशी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

कल्याण, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

शुभकामना मन्तव्य

विपद् प्राकृतिक तथा मानवजन्य कारणले आकस्मिक रुपमा हुने घट्ना हो। विपद् प्राकृतिक रुपमा आफै वा कतिपय मानविय कृयाकलापले पनि सृजना हुने गर्दछ। नेपाल भुकम्प, बाढी, पहिरो, महामारी, आगलागी, शितलहर, हिमताल विष्फोट, सर्पदंश, चट्याङ्ग आदिको जोखिममा रहेको एक विकासशिल मुलुक हो। नेपालका सबै गाउँ, शहर र क्षेत्र कुनै न कुनै प्रकारको प्रकोपको जोखिममा पर्दछन। प्रकोपका घटनाहरु र यसबाट हुने जनधनको क्षति पनि दिनानुदिन बढ्दै गईरहेको अवस्थामा विपद्को मार खेपिरहेका समुदायस्तरबाट नै विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन गर्ने पहलहरु शुरु भएका छन, तर यसको प्रभावकारिता स्थानीय स्तरमा नै कार्यान्वयन भएमा मात्र हुन सक्दछ। समुदायस्तरमा नै जोखिम न्युनिकरणका तथा व्यवस्थापनका कार्यहरु स्थानीय तहबाटै शुरु गर्नुपर्ने अवस्थालाई ध्यानमा राख्दै यो योजना तर्जुमा गरिएको छ। सम्भावित विपद्को जोखिम कम गर्न र विपद्को समयमा द्रुत रुपमा आपतकालीन विपद् प्रतिकार्य गर्न र विपद् पश्चात पुनःस्थापना कार्यलाई योवजनाबद्ध रुपमा कार्यान्वयन गर्न यो योजनाले सहयोग गर्नेछ। विपगत अनुभवका आधारमा पनि विपद् जोखिम व्यवस्थापन कार्यलाई व्यवस्थित वनाउन स्थानीय स्तरमा विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन योजना महत्वपुर्ण देखिएकाले लेकवेशी नगरपालिकाले यो योजना तर्जुमा गरी समयसापेक्ष बनाउन यसको पुनरावलोकन तथा अद्यावधिक गरेको छ। यस योजनाको कार्यान्वयन सँगै नगरपालिकामा जोखिम व्यवस्थापनका लागि विपद् पूर्वतयारीका कार्यहरु थालनी हुने र विपद्को क्षति न्युनीकरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग पुग्नेछ।

यस योजनाको पुनरावलोकन तथा अद्यावधिक गर्न महत्वपुर्ण निर्देशन, सुझाव, सल्लाह गर्नुहुने नगर प्रमुख ज्यु, उप–प्रमुख ज्यु, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यु, विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख ज्यु, वडा अध्यक्ष ज्युहरु लगायत सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि ज्युहरु र योजना निर्माणमा संलग्न सम्पूर्ण नगरपालिकाका कर्मचारीहरु, सहयोगी संस्थाहरु, योजनाको पुनरावलोकन तथा अद्यावधिक गर्न सहयोग गर्नुहुने राष्ट्रिय कृषक समुह महासंघ र नमुना फाउण्डेशन नेपाल लगायत अन्य सरोकारवालाहरु सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु। यस योजनाको आधारमा नगरपालिकाले आगामी दिनमा विपद् जोखिम न्यनीकरण तथा व्यवस्थापनमा महत्वपूर्ण उपलब्धी हाँसिल गर्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु।

धन्यवाद !

उमेश कुमार पौडेल
नगर प्रमुख
लेकवेशी नगरपालिका, सुर्खेत

लेकवेशी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

कल्याण, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

शुभकामना मन्तव्य

नेपालको संविधानको मर्म,जनताको अपेक्षा र हामीले निर्वाचनको क्रममा घोषणापत्र मार्फत जनता समक्ष गरेका प्रतिवद्धता अनुसार हाम्रो सेवालाई सरल, सुलभ र पारदर्शी बनाउदै जनताको विकास प्रतिको असिमित चाहना र आवश्यकतालाई उपलब्ध सिमित श्रोत साधनबाट पूरा गर्ने कार्य अवश्य पनि चुनौतिपूर्ण छ। यद्यपी उपलब्ध स्रोत साधनको सही रुपमा पहिचान र परिचालन गरी आवश्यकताको प्राथमिकिकरणका आधारमा स्रोतको उपयुक्त व्यवस्थापन गर्न सकिएमा हामीले हाम्रो प्रतिवद्धता पूरा गर्न सक्नेछौं। यसका लागि हामीले तर्जुमा गर्ने नीति, कानुन तथा योजना प्रक्रिया लगायतका संस्थागत व्यवस्था सुदृढ पार्नु पर्दछ।

विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन,२०७४ तीनवटै तहको जिम्मेवारी रहेको सन्दर्भमा हामीले लेकवेशी नगरपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना मार्फत समग्र विपद् व्यवस्थापन प्रक्रिया तथा अवस्थाको बारेमा महत्वपूर्ण दस्तावेज तयार गरेका छौँ। यस योजना मार्फत हामीले समग्र अवस्थालाई सुधार गर्दै कुनै पनि नागरिकलाई विपद्को कारण प्रताडित हुन नपरोस भनेर समग्र क्षेत्रको विश्लेषण गरेका छौँ।

स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजनाले हाम्रो अवस्था तथा क्षमतालाई झल्काएको छ। यस कार्यमा सरकारी तथा गैरसरकारी दुबै निकाय मिलेर अघि बढ्नु पर्दछ। त्यसैले यस योजना निर्माण देखि प्रकाशनसम्म सहयोग गर्ने साहस नेपाल तथा राष्ट्रिय कृषक समूह महासंघ नेपाल दुबै संस्थाहरुलाई हार्दिक धन्यवाद प्रकट गर्दै यो योजना कार्यान्वयनमा सम्पूर्ण महानुभावहरुलाई सहयोग गर्न अनुरोध गर्दै विपद्का कारण कसैले पनि दुःख भोग्न नपरोस् भन्ने अपेक्षा गर्दछु।

धन्यवाद !

.

विमला खडलुक
नगर उप–प्रमुख
लेकवेशी नगरपालिका, सुर्खेत

लेकवेशी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

कल्याण, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

शुभकामना

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको संविधानले स्थानीयतहलाई विधायिकी, न्यायिक र कार्यकारिणी अधिकारका साथ नागरिकको घर दैलोको सरकारका रूपमा स्थापित गरेको हुँदा संविधान प्रदत्त अधिकार र जिम्मेवारीहरुलाई कुशल रुपमा सम्पादन गरी नागरिकहरुलाई छिटो, छरितो मितव्ययी, पारदर्शी र गुणात्मक सेवा प्रवाह गर्ने स्थानीय तहको जिम्मेवारी र दायित्व पनि हो। यसका लागि स्थानीय तहले जनताको अपेक्षा अनुरुप सेवा प्रबाह गर्न आफूलाई संस्थागत रुपमा सबल र सक्षम बनाउन जरुरी छ। त्यसबाहेक स्थानीय तहले आफूलाई विकास प्रशासनका नवीनतम आयाम, प्रविधि र मान्यता अनुसार काम गर्न सक्ने संस्थाको रुपमा स्थापित गर्नु पर्ने हुन्छ।

संविधानमा उल्लेख भएका अधिकारहरुको व्यवहारिक कार्यान्वयन र स्थानीय शासनलाई प्रभावकारी तुल्याउनका लागि आवश्यक पर्ने क्षमताको अन्तर पहिचान गरी यस्ता अन्तर एवम् कमजोरीलाई हटाई स्थानीय तहलाई सबल र सक्षम शासकीय इकाईको रुपमा स्थापित गर्न योजनावद्ध क्षमता विकास प्रयासको आवश्यकता पर्छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ तीनवटै तहको जिम्मेवारी भित्र पर्ने भएकोले यस सन्दर्भमा स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना मार्फत विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा सन्चालन गर्नका लागि सरकारी, गैर सरकारी, निजी क्षेत्र, स्थानीय बासी तथा सम्पूर्ण साझेदार निकायहरुबीच सहकार्य आवश्यक हुन्छ। स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको सफल कार्यान्वयनका लागि लेकवेशीका सम्पूर्ण जनप्रतिनिधी साझेदार संस्था तथा स्थानीयवासीमा अनुरोध गर्दछु। धन्यवाद।

धन्यवाद !

.

महेन्द्र कुमार शर्मा
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
लेकवेशी नगरपालिका, सुर्खेत

विषय-सूची

विषयवस्तु	पेज नं.
खण्ड–१	
परिचय	१
१.१ लेकवेशी नगरपालिकाको परिचय	१
१.२ लेकवेशी नगरपालिकाको भौगोलिक तथा सामाजिक अवस्था	१
१.३ लेकवेशी नगरपालिकाको ऐतिहाँसिक पृष्ठभूमी	३
१.४ नगरपालिकाको अवस्थिति (सिमाना)	४
१.५ भौगोलिक स्वरूप	४
१.६ खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरधुरी संख्या	५
१.७ विपद्को जोखिम र संकटासन्नता	७
१.८ योजनाको उद्देश्य	७
१.९ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व	८
१.१० योजनाका सीमा	८
१.११ योजना निर्माण प्रक्रिया विधि	९
१.१२ योजनाको मुलप्रवाहीकरण	१०
१.१२.१ योजनाको स्वीकृति	१०
१.१२.२ बजेट व्यवस्था	१०
१.१२.३ योजना कार्यान्वयन	११
१.१३ योजनाको अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन	११
खण्ड–२	
संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण	१२
२.१ प्रकोप स्तरीकरण	१२
२.२ ऐतिहासिक समयरेखा विश्लेषण फारम (विगत ३० वर्षको विवरण लिने)	१३
२.३ प्रकोप पात्रो	१९
२.४ मौसमी पात्रो	२०
२.५ बालीनाली र वनस्पति पात्रो	२१
२.७ लेकवेशी नगरपालिकाको पारिवारिक सम्पन्नता स्तरीकरण	२१
२.८ सम्पन्नता स्तरीकरणका सुचकहरु	२१
२.९ श्रोत उपलब्धता तथा पहुँच	२२
२.१० प्रकोपको जोखिम तथा समस्याको विश्लेषण	२४
२.११ नगरपालिकाको क्षमता विश्लेषण	२८

२.१२ संस्थागत विश्लेषण वा सम्बन्ध चित्र २९
२.१३ स्थानीय ज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधिको लेखाङ्कन ३१
२.१४ मानवीय जनजीवनमा भविष्यमा पर्न सक्ने सम्भावित प्रभावहरु ३२
२.१५ वडाहरुको संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण ३६
२.१६ लेकवेशी नगरपालिकाका सम्भावित प्रकोपको जोखिममा रहेका समुदायहरु ३७

खण्ड – ३

दीर्धकालीन सोच परिदृश्य लक्ष्य नीति तथा रणनीति ३८
३.१ दीर्धकालीन सोच ३८
३.२ परिदृश्य ३८
३.४ उद्देश्य ३८
३.४ उद्देश्य ३८
३.५ नीति ३८
३.६ रणनीति ३८

खण्ड–४

विपद् जोखिम व्यवस्थापन ४०
४.१ विपद् पुर्वका क्रियाकलापहरु (जनचेतना, दठक्षमता अभिबृद्धि र पुर्व तयारी) ४०
४.१ (क) नगरपालिकाको जोखिम न्युनीकरणको लागि नीतिगत व्यवस्थाहरु ४०
४.१ (ख) संरचनात्मक जोखिम न्युनीकरण ४२
४.१ (ग) नगर विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन समितिले कार्यान्वयन गर्ने संस्थागत जनचेतना, क्षमता अभिबृद्धि र पुर्व तयारीका क्रियाकलापहरु ४७
४.१ घ) प्रकोपहरुको सन्दर्भमा छुट्टाछुट्टै जोखिम न्युनीकरण पूर्वतयारी क्रियाकलापहरु ५५
४.१ ङ) नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति मातहत कार्यान्वयन गराउनु पर्ने वडा अन्तर्गतका विद्यालय, सामुदायिक वन,स्वास्थ्य चौकी, टोल विकास संस्थाका सचेतना, क्षमता अभिबृद्धि र पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु ५९
४.२ विपद्को समयका क्रियाकलापहरुः (आपतकालीन सहयोगः खोज, उद्धार, तत्कालीन राहत) ६३
४.३ विपद् पश्चातका क्रियाकलापहरु (पुनर्स्थापना र पुनःनिर्माण) ७१

खण्ड–५

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको अनुगमन, मुल्यांकन तथा अध्यावधिकता ७३
अनुसुचीहरु ७४

खण्ड–१
परिचय

१.१ लेकवेशी नगरपालिकाको परिचय

लेकवेशी नगरपालिका विभिन्न बहुप्रकोपको जोखिममा रहेको एक कृषी प्रधान तथा पर्यटनको संम्भावित नगरपालिकाको रुपमा रहेको छ। यस नगरपालिकाका बाढी र पहिरो, हावाहुरी, जंगली जनावर, आगलागी, सडक दुर्घटना, शितलहर,चट्याङ्ग, समस्या (डेन्गु, झाडापखला, खडेरी र जलवायु परिवर्तनको प्रभाव जस्ता प्रकोपहरुको जोखिममा रहेको छ। यस सन्दर्भमा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत "विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, स्थानीय विपद जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८ तथा यसको परिमार्जन मसौदा निर्देशिका २०७४ मा व्यवस्था भए बमोजिम विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनको क्षेत्रमा पूर्वतयारी, रोकथाम, अल्पिकरण, प्रतिकार्य, पुनस्थापन र पुर्ननिर्माण तथा अनुकुलनको कार्यलाई विशेषमहत्व दिइएको छ। विपद् उत्थानशील समाज निर्माणका लागि विकास योजनामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलताको सवाललाई एकीकृत रुपमा मूलप्रवाहीकरण गर्न जिम्मेवार निकायले पहल लिन आवश्यक भइसकेको छ।

यस सन्दर्भमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलतालाई केन्द्र देखि स्थानीय तहसम्म विस्तार गरी सबै तहका विकास नीति तथा कार्यक्रममा मूलपर्वाहीकरण गर्नुपर्ने यथार्थतालाई आत्मसात गरी दिगो विकासको मान्यतालाई सुनिश्चित गर्न प्रभावित सबै वर्ग, समदुाय एवं क्षेत्रको पहुँच र स्वामित्व स्थापित हुने गरी स्थानीय श्रोत, साधन तथा क्षमताको अधिकतम् परिचालन गर्नुपर्ने आजको आवश्यकता हो । यस योजना निर्माण प्रक्रियालाई सहभागितामूलक, पारदर्शी, उत्तरदायी, समावेशी र जिम्मेवार बनाउन विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६ को मूल भावना तथा मर्मलाई आत्मसात गर्दै विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापान ऐन २०७४ परिच्छेद ७, दफा १७ तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३ दफा ११ को उपदफा १(न) ले दिइएको अधिकार प्रयोग गरी समावेशी र जलवायू उत्थानशीलताका विषयहरु समेत समावेश गर्दै लेकवेशी नगरपालिकामा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सुर्खेत जिल्ला शाखाद्वारा संचाललि एवम् परियोजना आर्थिक तथा प्रविधिक सहयोग र लेकवेशी नगरपालिको समन्वयमा यस नगरपालिकाको स्थानिय विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल योजना २०७७ निमार्ण गरी लागु गरिएको छ।

१.२ लेकवेशी नगरपालिकाको भौगोलिक तथा सामाजिक अवस्था

नेपालको संविधान (२०७२) बमोजिम नेपाल सरकारको वि.सं.२०७३ साल फागुन २२ गतेको निर्णय तथा फागुन २७ गते नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित सूचना अनुसार स्थापना भएका ७५३ स्थानीय तहहरुमध्ये कर्णाली प्रदेश सुर्खेत जिल्लाको लेकवेशी नगरपालिका एउटा स्थानीय तह हो। साविकका ५ वटा गा.वि.स.हरु लेकफर्सा, दशरथपुर, नेटा, कल्याण र साटाखानीलाई समाहित गरेर १० वडामा विभाजन गरी यस लेकवेशी नगरपालिकाको स्थापना भएको हो। यस नगरपालिकाको माथिल्लो क्षेत्रमा पर्ने साविक लेकफर्सा, नेटा, साटाखानी गा.वि.स.का लेक तथा चुचुराहरु र लेकफर्सा, दशरथपुर, कल्याण,साटाखानीको दक्षिणी भेगमा वेशी क्षेत्र रहेकोले यस नामबाट लेक र वेशी सबै क्षेत्रको सम्वोधन हुने भएकोले यस नगरपालिकाको नामाकरण लेकवेशी रहन गएको हो। कुल १८०.९२ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको यो नगरपालिका क्षेत्रफलका हिसाबले सुर्खेतका स्थानीय तहहरुमध्ये आठौं सानो स्थानीय तह र नगरपालिकाहरुमा सबैभन्दा सानो नगरपालिका हो। कर्णाली प्रदेशको प्रादेशिक राजधानी वीरेन्द्रनगरको पुर्वी सिमानासँगै सिमाना जोडिएको यो नगरपालिका भेरी नदीको किनारमा अवस्थित दुन, टार, चुरे र महाभारत श्रेणीमा पर्ने रमणिय वातावरणमा रहेको सुन्दर नगरपालिकाहो। यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र कृषियोग्य जमिन, वनजंगल तथा समथर भू–भाग भएकोले यस नगरपालिकाको सामाजिक आर्थिक र भौतिक पूर्वाधारका क्षेत्रमा सजिलै विकास गर्न सकिने सम्भावना रहेको छ। भौगोलिक हिसाबले विकट र विकासको हिसाबले विकासोन्मुख अवस्थामा रहेको यस नगरपालिका ५४ प्रतिशत भू–भाग वनजंगलले ढाकेको छ। यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र प्रशस्त्र खोलानाला रहनुका साथै दक्षिणपट्टि भेरी नदिले भेरीगंगा नगरपालिकासँग सिमाना छुट्टयाएको छ।

क्र.सं.	शिर्षक	विवरण
१	नगरपालिकाको नाम	लेकवेशी नगरपालिका
२.	जिल्ला	सुर्खेत
सिमाना		
३.	पुर्व	गुर्भाकोट नगरपालिका
४.	पश्चिम	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका
५.	उत्तर	चिङ्गाड गाँउपालिका
६.	दक्षिण	भेरी नदी, भेरीगंगा नगरपालिका
७.	क्षेत्रफल	१८०.९२ वर्ग कि.मी.
८.	घरधुरी संख्या २०७८	७४४१ घरधुरी
९.	जनसंख्या २०७८	३१७१०
१०.	महिला जनसंख्या	१६८३३
११.	पुरुष जनसंख्या	१४८७७
१२.	नगरपालिकाको केन्द्र	वडा न.६ कल्याण
१३.	नगरपालिकाको जम्मा वडा संख्या	१०
१४.	हावापानी	समशीतोष्ण
१५.	समुद्र सतहदेखि न्युनतम र अधिकतम उचाई	३६८ मी. देखि १७०० मी. सम्म
१६.	देशान्तर	८१ डिग्री ४६ मिनेट पुर्व देखि ८१ डिग्री ५० मिनेट पुर्वी देशान्तर
१७.	अक्षांस	२८डिग्री २८ मिनेट उत्तरी अक्षांस देखि २८डिग्री ३३ मिनेट उत्तरी अक्षांससम्म
१८.	औषत बर्षा	१०० मिलिमिटर
१९.	मातृभाषा	नेपाली
२०.	आम्दानीको मुख्य श्रोत	कृषि
२१.	साक्षारता प्रतिशत	८२.२
२२.	महिला साक्षारता दर	७६.१
२३.	पुरुष साक्षारता दर	८९.१
२४.	औषत जनसंख्या वृध्दिदर	०.४७
२५	नगरपालिका अन्तर्गतका सरकारी कार्यालयहरु	१. कृषि अनुसन्धान निर्देशनालय दशरथपुर-१ २. बन सव डिभिजन कार्यालय दशरथपुर-१ ३. नेपाली सेना शिक्षालय लेखफर्सा-१ ४. ईलाका प्रहरी कार्यालय-१ ५. प्रहरीचौकी-२ ६. प्राईम कमर्शियल बैंक दशरथपुर-१ ७. वडा कार्यालय -१०

क्र.सं.	शिर्षक	विवरण
२६.	शैक्षिक संस्थाहरु	१. सामुदायिक मा.वि. (१-१२)-४ सामुदायिक मा.वि. (१-१०)-९ २. सामुदायिक आ.वि. (१-८)-६ ३. सामुदायिक प्रा.वि. (१-५)-२० ४. सामुदायिक प्रा.वि. (१-३)-८ ५. बालविकास केन्द्र -५५ ६. संस्थागत विद्यालय आ.वि. -८
२७.	स्वास्थ्य संस्थाहरु	१. नगर अस्पताल -१ २. स्वास्थ्य चौकी -४ ३. आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र -५ ४. सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई-३
२८.	पशुसेवा केन्द्र	१
२९.	प्रमुख नदी र खोलाहरु	भेरी नदी, चिङ्गाडखोला, गमखोला, झुप्राखोला, गङ्गटे खोला, कोलखोला, खहरेखोला, रातेखोला र कागतेखोला
३०.	बन जंगलले ढाकेको क्षेत्र	५४.८४ प्रतिशत
३१.	प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरु	भोटे दरवार, लामो छहरा, सात्तले गुफा
३२.	प्रमुख बाली तथा फलफुलहरु	धान, गहु, मकै, कोदो, आँप, लिचि र केरा

१.३ लेकवेशी नगरपालिकाको ऐतिहाँसिक पृष्ठभूमी

सुर्खेत जिल्लाको सदरमुकाम वीरेन्द्रनगर देखि पुर्वी क्षेत्रमा संगै सिमाना जोडिएको लेकवेशी नगरपालिका साविकका ५ वटा गाविसहरु (लेखफर्सा, दशरथपुर/नेटा, कल्याण र साटाखानी एक–आपसमा गाभिएर मिति २०७३ फाल्गुण २७ गतेदेखि लेकवेशी नगरपालिका बनेको हो। यस नगरपालिकको २०६८ सालको राष्ट्रिय जनगणना अनुसार कुल जनसंख्या ३० हजार २ सय ९५ जना रहेकोमा १४ हजार १ सय २२ जना पुरुष र १६ हजार १ सय ७३ जना महिला रहेका छन् भने क्षेत्रफल करिव १८०.९२ वर्ग कि.मि. रहेको छ। यस क्षेत्रमा पर्यटन, कृषि पशुपालनको उच्च सम्भावना रहेको छ। जातिय रुपमा मिश्रित बसोबास रहेको यस नगरपालिकामा जनजातीहरुको बाहुलयता रहेको छ। विशेष गरि ब्राहमण, क्षेत्री, मगर, दलितहरुको उच्च बसोबास रहेको देखिन्छ। यस क्षेत्रका समुदायले नेपाली भाषालाई मातृभाषाको रुपमा प्रयोग गरेको पाईन्छ। यस क्षेत्रमा खेतीयोग्य जमिनका अतिरिक्त केहि भू–भाग भिरालो जमिनले बनेको हुदाँ यस क्षेत्रका मानिसहरु जिविकोपार्जनका लागि कृषिका अतिरिक्त ज्यालामजदुरी कामगर्नका लागि भारत लगायत अन्य देशहरुमा जानेगरेको देखिन्छ। मुख्य गरि वनजंगल, वनपैदावार र कृषि उत्पादनलाई मुख्य आम्दानीको स्रोत मानिने यस नगरपालिकाको बाबियाचौर बजारलाई मुख्य व्यापारीक केन्द्र बनाई प्राकृतिक, नदिजन्य उत्पादन र तरकारी निर्यातका लागि प्रसिद्ध मानिदै आएको छ। नगरपालिका वडा नं. ८ मा रहेको भोटेको दरबारबाट सुर्खेत जिल्ला सहित आसपासका अन्य जिल्लाहरुको केहि भू–भागहरु दृश्यावलोकन गर्न सकिन्छ। यस क्षेत्रमा बिभिन्न महत्व बोकेका धार्मिक, साँस्कृतिक तथा प्राकृतिक महत्व बोकेका खाँडदेवी मन्दिर, देवीडाँडा मन्दिर र भेरी नदी जस्ता अन्य दर्जनौ सम्पदाहरु रहेका छन्। साविकका ५ वटा गाविसहका ४५ वटा वडाहरु लाई पुनर्संरचना गरी यस नगरपालिकामा १० वटा वडाहरु बनेको छन्। सविकको कल्याण गाविस तथा हालको वडा नं. छ सबै वडाहरुको लागि भौगोलिक रुपमा बिच केन्द्र पर्ने भएकोले नगरपालिकाको मुख्य केन्द्र वडा नं. ६ कल्याणमा स्थापना गरिएको छ। राज्यको बिकेन्द्रीकृत शाशन प्रणाली तथा स्थानिय जनचाहना र आवश्यकताको सम्बोधन गर्ने हेतुले यस नगरपालिकाले सरकारी निकायका बिभिन्न बिषयगत कार्यालयहरु र गैरसरकारी संघ/संस्थाहरूसँग समन्वय गरि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिएको छ।

नयाँ संरचना अनुसार लेकवेशी नगरपालिका वडा विभाजन तथा जनसंख्या (२०६८ को जनगणना अनुसार)

वडा नं.	साविक गा.वि.स.	साविकका वडाहरु	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)	परिवार संख्या	जनसंख्या
१.	लेखफर्सा	५-८	११.४३	८८०	३८८९
२.	लेखफर्सा	१-४ ९	१६.१५	४२१	१९३४
३.	दशरथपुर	१-४	११.१८	५१३	२२८३
४.	दशरथपुर	५-९	१०.३२	७०८	३०६४
५.	नेटा	१-९	३३.७६	६४७	३५६७
६.	कल्याण	१-५	१९.७५	७२६	३४५९
७.	कल्याण	६-९	१७.७५	५४५	२८४८
८.	साटाखानी	८-९	१८.३८	४४७	२३१३
९.	साटाखानी	५-७	१८.८४	७५६	३६२८
१०	साटाखानी	१-४	२३.२६	७०३	३३१०
जम्मा		४५	१८०.९२	६३३४६	३०२९५

१.४ नगरपालिकाको अवस्थिति (सिमाना)

सुर्खेतका ९ वटा स्थानीय तहहरु मध्य क्षेत्रफलका हिसाबले दोस्रो सानो नगरपालिका एंवम तेस्रो सानो स्थानिय तहअन्तर्गत यो लेकवेशी नगरपालिका पर्दछ। विश्व मानचित्रमा यसको फैलावट २८ डिग्रि २८मिनेट उत्तर देखि २८ डिग्रि ३३ मिनेट उत्तरी अक्षांससम्म र ८१ डिग्रि ४६ मिनेट पुर्व देखि देखि ८१ डिगि ५० मिनेट पूर्वी देशान्तरसम्म रहेको छ। समुद्रीसतहबाट ४६८ मीटर देखि १७०० मिटर सम्मको उचाइमा रहेको यस नगरपालिकाको क्षेत्रफल १८०.९२ बर्ग किलोमिटर रहेको छ। जिल्ला सदमुकाम वीरेन्द्रनगर नगरपालिका बाट१ देखि १० कोषको दुरी सम्ममा यो नगरपालिकाका वडाहरु फैलिएका छन्। यस नगरपालिकाको पूर्वमा गुर्भाकोट नगरपालिका, दक्षिणमा भेरी नदि तथा भेरीगंगा नगरपालिका, उत्तरतर्फ चिङ्गाड गाउँपालिका र पश्चिममा वीरेन्द्रनगर नगरपालिका रहेको छ। दक्षिण भेगमा भेरी नदीले छिमकी गाउपालीका भेरीगंगा संग, पश्चिममा झुप्रा खोलाले वीरेन्द्रनगर नगरपालिकासँग,उत्तरमा पहाड तथा डाँडाकाँडाहरुले चिङ्गाड गाउपालिकासँग र पुर्वमा खहरे खोलाले गुर्वाकोट नगरपालिका संग सिमाना छुट्टाएको छ , जुन निम्न अनुसार रहेको छ।

सिमाना पुर्वमा –गुर्भाकोट नगरपालिका, पश्चिमम वीरेन्द्रनगर नगरपालिका , उत्तरमा– चिंगाड गाउँपालिका
दक्षिणमा– भेरी नदी र भेरीगंगा नगरपालिका

१.५ भौगोलिक स्वरूप

सुर्खेत जिल्लाको पुर्बि भागमा अवस्थित लेकवेशी नगरपालिका महाभारत श्रृङ्खलाको मन्द ढालयुक्त पहाडी क्षेत्र, चट्टानयुक्त र कंकड खैरो माटो, अधिकांश भाग जंगलले ढाकिएको, खोलानाला, दशरथपुरको उपत्यका रहेको छ। दक्षिण भेगमा भेरी नदीले छिमकी गाउँपालिका भेरीगंगासँग, पश्चिममा भुप्रा खोलाले वीरेन्द्रनगर नगरपालिकासँग,उत्तरमा पहाड तथा डाँडाकाँडाहरुले चिङ्गाड गाउँपालिकासँग र पूर्वमा खहरे खोलाले गुर्वाकोट नगरपालिकासँग सिमाना रहेको छ। यस नगरपालिका पूर्वदेखि पश्चिम सम्म एकै प्रकारको भूगोल र चौडा क्षेत्रफल छ। उर्वर भूमि र विशाल जंगल, नदी तथा खोलाक्षेत्रले ओगटेको यस नगरपालिका दोमट बलौटे माटोको भुखण्डले बनेको छ। भाग समुन्द्री सतहको ४६८ देखि १७०० मिटरको उचाइमा पर्ने भएकोले यहाँ न्यानो, सुख्खा, उपोष्ण, हावापानी पाइन्छ। महाभारत श्रृङ्खलाको तल्लो भागमा पाइने वनस्पति चिउरी, सिमल, भोर्लो, बाँभ, कटुस, काफल जातका वनस्पति पाइन्छ भने जडिबुटि तर्फ समयो, काउलो, चुत्रो, कुरिलो, टिमुर, तेजपात, सुनगाभा, अमला, हर्रो, बर्रो, आदि प्रशस्त मात्रामा पाइनुका साथै बाँस, निगालो जस्ता डोको डालोका

लागि चोयायुक्त वनस्पति पनि यहाँ पाइन्छ र कुच्चो तथा झाडुको लागि अम्रिसो जस्ता बनस्पती पनि प्रशस्त पाइन्छ। यस भू-भागमा औषत १०० मिलिलिटर भन्दा बढी नै वर्षा हुने गर्दछ। भौगोलिक अवस्था समुन्दी सतहवाट ४६८ मीटर देखि१७०० मिटर सम्म तापक्रम : अधिकतम ४२ डिग्री देखि ० डिग्री सेल्सीयस सम्म

१.६ खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरधुरी संख्या

स्किम नं.	धाराको संख्या	समेटिएको घरधुरी	समेटिएको जनसंख्या	२०७८ को जनगणना अनुसार घरधुरी	२०७८को अनुसार जनसंख्या	कुल कभरेज
३	१२७८	१३७६	६६८५	१०४१	१४३८३	
६	१३२	१७८	७८४	४६९	२०३७	
६	५७७	७०९	३२५०	५८८	२३५६	
६	६०९	६०८	३०२१	९२५	३९७४	
७	४४६	५७०	३३०२	६४२	२८१५	
७	२२१	३३६	१२१८	५४९	२२१४	
८	८०	४९६	२५८९	९०१	३५३१	
८	८२९	८४१	४१०३	८४६	३७५०	
११	३६७	५९४	२०७५	७५८	३२६६	
३१	२१६	५१६	३१०२	७२२	३३८४	
९३	४७५५	६२२४	३०१२९	७४४१	३१७१०	८४%

न१.६ नगरपालिका व्यापारिक केन्द्रहरूको विवरण

यस नगरपालिकाको प्रमुख व्यापारिक केन्द्र दशरथपुर बजार हो। यसका अतिरिक्त नगरपालिकाका अन्य वडाहरु अन्तर्गत स-साना बजारहरु जसले वडाहरुको पायक पर्ने स्थानलाई केन्द्र बनाई संचालित छन्। ती बजारहरुको वडागत विवरणलाई देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ।

वडा नं.	मुख्य बजारको नाम	मुख्य किनबेच हुने सामाग्रीहरु	कैफियत
१.	वुटल बजार, हाट बजार, मिलडाँडा बजार, मदनचोक बजार, चिप्ले छोटे बजार	खाजा, खाना, किरानाका सामान, लत्ता कपडा आदी।	
२.	सोरठी चोक, सिद्धार्थचोक, गुयलाघारी चोक	खाजा, खाना, किरानाका सामान, लत्ता कपडा आदी।	
३.	गोरामारे पिपल चौतारी, गोरामारे मिलनचोक, स्याउले बजार	खाजा, खाना, किरानाका सामान, लत्ता कपडा आदी।	
४.	घाट बजार, घुम्ने बजार, गमखोला बजार	खाजा, खाना, किरानाका सामान, लत्ता कपडा आदी।	

वडा नं.	मुख्य बजारको नाम	मुख्य किनबेच हुने सामाग्रीहरु	कैफियत
५.	नेटा, मझुवाखोला, डाँडागाँउ, भुरुङ्गडाँडा	खाजा, खाना, किरानाका सामान, लत्ता कपडा आदी।	
६.	स्याउली बजार, कल्पना चोक, रानागाँउ बजार, बाघखोर बजार, हिलेसोता, सात्तले, पुरानोघाट बजार	खाजा, खाना, किरानाका सामान, लत्ता कपडा आदी।	
७.	पुल्टार, लवना बजार, कुईरे, पिपलडाँडा बजार	खाजा, खाना, किरानाका सामान, लत्ता कपडा आदी।	
८.	कुईनेपानी, आरनटुडा बजार	खाजा, खाना, किरानाका सामान, लत्ता कपडा आदी।	
९.	गंगटे बजार, चौरासे, पोखरा भञ्याङ्ग, बडीपाटी	खाजा, खाना, किरानाका सामान, लत्ता कपडा आदी।	
१०.	बडीपाटी, शान्तीपुर, साँटाफाट, चुनीयापानी देविडाँडा बजार	खाजा, खाना, किरानाका सामान, लत्ता कपडा आदी।	

यस नगरपालिकाको प्रमुख व्यापारिक दशरथपुर बजार हो। यसका अलवा नगपालीकाका अन्य वडाहरु अर्न्तगत स–साना बजारहरू जसले वडाहरूको पाएक पर्ने स्थानलाई केन्द्र बनाई संचालित छन्। ति बजारहरूको वडा अनुसारको विवरणलाई देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ।

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार वडागत जनसंख्या विवरण

जनसंख्या २०७८अनुसार वडागत जनसंख्या विवरण								
वडा नं.	महिला	पुरुष	जम्मा	वडाको प्रतिशत	औषत परिवारको आकार	लैङ्गिक अनुपात	जनघनत्व	बार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर
१.	२३९१	१९९२	४३८३	१३.८	४.२१	८३.३१	२७०	०.४४
२.	१०४४	९९३	२०३७	६.४	४.३४	९५.११	१७८	१.१५
३.	१३२१	१०३५	२३५६	७.४	४.०१	७८.३५	२११	०.५०
४.	१७०१	१५६५	३२६६	१०.३	४.३१	९२.००	३१७	०.३०
५.	१६४३	१७४१	३३८४	१.७	४.६९	१०५.६९	१००	०.६१
६.	१५२०	१२९५	२८१५	११.१	४.३८	८५.२०	१७९	-०.५१
७.	१९४२	१५८९	२८१५	८.९	३.९२	८१.८२	१५९	०.२०
८.	१२२४	९९०	२२१४	७.०	४.०३	८०.८८	११७	-०.४२
९.	२१०७	१८६७	३९७४	१२.५	४.३०	८८.६१	१७१	०.८७
१०.	१९४०	१८१०	३७५०	११.८	४.४३	९३.३०	२०४	१.२०
जम्मा	१६८३३	१४८७७	३१७१०	१००	४.२६	८८.३८	१७५	०.४४

यस नगरपालिकाको २०७८ को जनगणना अनुसार ७४४१ घरधुरी मध्य महिला १६,८३३ र पुरुष १४,८७७ जना महिला गरि जम्मा जनसंख्या ३१,७१० रहेको छ। औषत परिवार आकार ४.२६ रहेको छ। लैंगिक अनुपात ८८.३८ र जनधन्त्व औषत१७५ रहेको देखिन्छ।

१.७ विपद्को जोखिम र संकटसन्नता

यस नगरपालिका प्रकोप तथा विपद्को दृष्टिले बाढी तथा पहिरोजन्य प्रकोपबाट उच्च जोखिम रहेका भएको पाइन्छ। यस नगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति, धरातलिय स्वरुप, माटो, जलबायु विविधता र संवेदनशीलतालाई हेरदा यस नगरपालिकामा ८ प्रकोपहरु रहेको पाइन्छ। खासगरी भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक श्रोत–साधनको उचित व्यवस्थापको अभाव, अवैज्ञानिक भू–उपयोग, असुरक्षित संरचना तथा विकास निर्माण जस्ता कारण्को बाढी तथा पहिरो र भू–क्षय, सुख्खा ग्रस्तता, आगलागी, एवं जलउत्पन्न प्रकोपहरुले जोखिम सिर्जना गरिरहेको छ। विगतदेखि हालसम्मको प्रकोपको इत्हिासलाई नियाल्दा यस नगरपालिकामा देहायका प्रकोपहरुबाट प्रभावित गरेको पइन्छ। यस नगरपालिकामा रहेको प्रकोपहरु निम्नानुसार छन्।

वडामा गरिएको स्तरीकरणको आधारमा लेकवेशी नगरपालिकाको मुख्य प्रकोपहरू निम्न रहेका छ।

क्र.सं.	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	चौथो	पाँचौ	छैठौ	सातौ	आठौ	नवौ	दशौं
स्तर	भु कम्प	पहिरो	जंगली जनावर आतंक	आगलागी	हावाहुरी	महामारी	रोगकिरा	खडेरी	चटयाङ्ग	बाढी

१.८ योजनाको उद्देश्य

विपद् जोखिम व्यवस्थापनका कार्यहरूलाई संस्थागत गरी विपद्का दृष्टिले सुरक्षित समुदायको निर्माण गर्नका लागि स्थानीय तहका आवधिक र वार्षिक कार्यक्रममा समेत मूलप्रवाहीकरण गरी दीगो विकास गर्नका लागि नेपाल सरकार स्थानीय विकास मन्त्रालयले निर्माण गरेका "स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका–२०६८ तथा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका–२०७४ को मस्यौदा अनुसार निर्माण गरिएकोछ। यस योजनाको विपद् पूर्व, विपद्का समयमा र विपद् पश्चात् मानिस माथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न स्थानीय स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै विभिन्न क्षेत्रसँग समन्वय गरी विपद् पूर्वतयारी, पूर्व सचेतना प्रणाली, न्यूनीकरण, रोकथाम कार्य गर्नु र प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी, जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु मूल उद्देश्य रहेको यस योजनाका पूरक उद्देश्यहरू निम्न छन्।

- विपद् सम्बन्धी न्युनतम आधार तथा साझा मापदण्ड निर्धारण गरी नगरपालिका स्तरीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गर्नु।
- नगरपलिका भित्र रहेका विपद्को सङ्कटासन्नता, जोखिम र क्षमता पहिचान तथा विश्लेषण गर्नु।
- विपद् जोखिम व्यवस्थापनका प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रमसहितको योजना तर्जुमा गर्नु।
- विपद् उत्थानशील समुदायको निर्माणमा योगदान गर्नु।
- विपद्सँग सामना गर्नसक्ने दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने।
- स्थानीय तहका नीति तथा विकास कार्यक्रममा सबै क्षेत्र र वर्गको समानुपातिक सहभागिता सुनिश्चित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई संस्थागत गर्न मार्गप्रशस्त गर्नु।
- विपद्मा परेका व्यक्ति, परिवार र समुदायलाई तत्काल उद्धार गरी मानवीय सेवा प्रदान गर्नु।
- विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई सुरक्षित र सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आधारभूत सहयोग उपलब्ध गराउनु।

- उपलब्ध न्यूनतम साधन–स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै आवश्यक पर्ने थप साधन–स्रोतका खोजी गरी सरकार र सरोकारवाला निकाय तथा संघसंस्थासँग समन्वय गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु।

१.९ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व

विपद् व्यवस्थापन भित्र गरिने विभिन्न चरणका कार्यहरूलाई व्यवस्थित गर्नका लागि स्थानीय स्तरमा तर्जुमा गरिने विकास योजनाको एउटा प्रमुख भागका रूपमा निरन्तर रूपमा यो योजना कार्यान्वयन हुन्छ। विपद्को घटना मानव समुदायका लागि सम्वेदनशील भएकोले यस्तो अवस्था नआओस भन्नाका निम्ति हरेक विकासका कार्यलाई विपद् व्यवस्थापन कार्यसँग समायोजन गरी दीगो विकासका क्रियाकलापमा समुदायको सक्रिय सहभागिता समेतको अपेक्षा गरिएको हुँदा यसले मह्त्वपूर्ण स्थान ओगटेको हुन्छ। यसकारण यस योजनाको निकै ठूलो महत्व रहेको छ। त्यसैले यस योजनाको आवश्यकता र महत्वलाई अग्रस्थानमा राख्न सकिन्छ। नगरपालिकास्तरीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजनाका निम्न महत्वले यसको आवश्यकतालाई पुष्टी गर्दछ।

- नगरपालिकाका स्तरमा संस्थागत संरचना तयार हुने।
- नगरपालिकाका स्तरीय विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा सूचनाको पहुँच रहने।
- बहुप्रकोप जोखिम तथा क्षमता विश्लेषणमा समुदायको सहभागिता हुने।
- नगरपालिकामा तयारी/प्रतिकार्य समूहहरू निर्माण हुने।
- नगरपालिकामा स्तरमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण योजना तर्जुमा हुने।
- नगरपालिका स्तरमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण कोष स्थापना हुने।
- समुदायले व्यवस्थापन गरेका स्रोतहरूमा समान पहुँच।
- नगरपालिका स्तरमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू अवलम्वन गरिने।
- समुदायमा आधारित पूर्वचेतावनी प्रणालीहरूको स्थापना हुने भएकाले समुदाय सुरक्षित रहन मद्धत पुग्ने।
- यस योजनाले विपद् पूर्व, विपद्का समयमा र विपद् पश्चात मानिसमाथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न मद्धत पुऱ्याउँछ।
- स्थानीय स्रोत, साधन तथा क्षमताको अधिकतम उपयोग गर्दै विभिन्न क्षेत्रसँग समन्वय गरी विपद् पूर्वतयारी, पूर्व सेचना प्रणाली, न्यूनीकरण, रोकथाम कार्य गर्नु र प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी, जवाफदेही ढंगले मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन स्थानीय निकायलाई जिम्मेवार बनाउँछ।
- योजनाले विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्ने सुनिश्चितता दिन्छ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न समुदायलाई हातेमालो गर्ने वातावरण बनाउन प्रेरणा दिन्छ।
- पीडित समुदायलाई आफ्नो अधिकार र दायित्वको बारेमा सचेत गराउँछ।
- उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा पीडित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ।
- आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ।
- सामाजिक, सांस्कृतिक मर्यादा तथा सद्भाव अभिवृद्धिको लागि मार्ग प्रशस्त गर्छ।
- खानेपानी, सरसफाइ र स्वास्थ्य प्रबर्द्धनका विषयलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ।
- स्रोतको सही सदुपयोग गरी पीडित समुदायलाई प्रकोपको पीडाबाट मुक्ति दिने बाटो तयार गर्छ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुको साथै सेवाप्रदायकमा जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउँछ।

१.१० योजनाका सीमा

सरकारी, गैर सरकारी तथा स्थानीय निकायहरूले तयार पार्ने हरेक स्तरका योजना तथा कार्यक्रमहरूका आफ्नै महत्व र सीमा हुन्छन्। यस योजनाको महत्वका साथै निम्नअनुसार सीमा पनि रहेका छन्।

- यो योजनाको कार्यान्वयन स्थानीय निकायहरूले आफ्नो नियमित योजना तर्जुमा प्रक्रियाको अभिन्न अङ्गको रूपमा गर्ने भएकाले विकास–निर्माणसँग सम्बन्धित भएर निरन्तर कार्यान्वयनमा रहने छन्।
- यो योजना "स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका–२०६८ तथा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिक–२०७४को मस्यौदाका अनुसार तयार गरिएको छ।
- यस योजनाको कार्यान्वयनका लागि नगरपालिकाले आवश्यक रूपमा जनशक्ति तयार गर्न समय लाग्नेछ र त्यसको लागि स्रोतको खोजी गर्नु पर्ने अवस्था रहन्छ, जुन उपलब्ध हुन्छ नै भने निर्क्योल गर्न सकिँदैन।

यस योजनाको कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्तिको स्थानीय स्तरमा कम उपलब्धता रहन सक्छ।

१.११ योजना निर्माण प्रक्रिया विधि

"स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका–२०६८ तथा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका–२०७४को मस्यौदाका अनुसार यो योजना तर्जुमा गर्दा नगरपालिका र वडाका प्रभावित तथा सङ्कटासन्न समुदायको प्रत्यक्ष र समावेशीयुक्त सहभागिता सुनिश्चित हुने गरी समावेशी, सहभागितामूलक र यथार्थपरक बनाउन निम्नानुसार का प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरिएका छन्।

नगरपालिकाको छनोट– जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति लेकवेशी, वडा स्तरिय विपद् व्यवस्थापन समिति लेकवेशी नगरपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा सुर्खेत, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लेकवेशी नगरपालिका भित्र कार्य क्षेत्र रहेका उप शाखा हरु तथा अन्य सरोकारवाला सघं सस्थाहरु सँग समन्वय गरी नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सुर्खेत जिल्ला शाखाद्वारा संचालन आपत्कालिन प्रतिकार्यका लागि पूर्व तयारी कार्यक्रम अर्न्तगत यस नगरपालिका लाई छनोट गरेको थियो।

प्रारम्भिक भेला तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठनः नगरपालिकाका अध्यक्ष तथा सम्पूर्ण निर्वाचित जन प्रतिनिधी, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, स्थानीय राजनीतिक दलका प्रतिनिधी, स्थानीय बुद्धीजीविहरू, ज्येष्ठ नागरिक, स्थानीय संघ संस्थाका प्रतिनीधि तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका अनुसार नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन गरिएको थियो।

नगरपालिकाको कार्यालय र नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा छलफलः नगरपालिका स्तरीय योजना बनाउने विषयमा लेकवेशी नगरपालिका तथा स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, योजना नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखाद्वारा संचालित आपत्कालिन प्रतिकार्य का लागि पूर्व तयारी कार्यक्रमको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा ४ सदस्य टोली अनिवार्य .... अन्य स्थानीय संघ संस्थाका प्रतिनीधि तथा सरोकारवालाहरूसँग छलफल गरी नगरपालिका स्तरीय योजना बनाउने कार्यमा सहमति भएको थियो।

योजना निर्माण अभिमुखीकरणः स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र नेपाल रेडक्रस सोसाइटीद्वारा संचालित आपत्कालिन प्रतिकार्य का लागि पूर्व तयारी कार्यक्रम अर्न्तगत ५ दिने अभिमुखिकरण नेपालगंजमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको प्राविधिक सहयोगमा संचालन गरिएको थियो। यस अभिमुखीकरणमा सहभागिहरूलाई विपद् सम्बन्धी आधारभूत विषय बस्तु जस्तै विपद्, प्रकोप, सङ्कटासन्न, जोखिम र क्षमता बारेमा बुझाई, विपद् व्यवस्थापन चक्र बारे छलफल गरिएको थियो भने सूचना संकलन विधि तथा प्रक्रियाको बारेमा छलफल तथा अभ्यास गरिएको थियो।

लेकवेशी नगरपालिका वडा स्तरीय वडा स्तरीय सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण (भि.सि.ए.)निर्माण : यस योजना तयार गर्ने सम्बन्धमा लेकवेशी नगरपालिकाको नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्लाशखाको प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोगमा १० वटै वडामा जनप्रतिनिधि, जेष्ठ नगरिक, महिला, वुद्धिजिवि नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखाहरु नगरपालिका कार्यलय, वडा कार्यालय तथा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गरी प्रत्यक वडामा गइ वडा स्तरीय सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण (भि.सि.ए.) तयार गरिएको थियो।

नगरपालिका स्तरिय सूचना संकलनः नगरपालिकास्तरीय विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माण क्रममा तथा अभिमुखीकरणमा सहभागी भएका सहभागीहरूबाट सहभागितामूलक रूपमा सूचनाको सँकलन गरिएको थियो। जसमा विशेष गरेर सामाजिक र आर्थिक सूचनाहरू, सम्पन्नता स्तरीकण, नगरपालिकामा हुने प्रकोपहरू र विपद्को ऐतिहासिक विवरण संकलन गरिएको थियो साथै नगरपालिकामा के काम कहाँ गर्ने भन्ने सवालमा पनि सूचना सँकलन गरिएको थियो। उक्त सूचनालाई नगरपालिकास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा छलफल तथा पुनरावलोकन समेत गरी नगरपालिकास्तरीय सूचना संकलन गरिएको थियो।

सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणः वडाहरूको तथा समग्र नगरपालिकाको विपद् सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने कार्य गरियो। सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण गर्न विभिन्न औजारहरू (VCa\ Tools) को प्रयोग गरिएको थियो जस अर्न्तगत सामाजिक तथा प्रकोपको नक्शाङ्कन, ऐतिहासिक तथ्याङ्क, स्तरीकरण, स्रोतको विश्लेषण, प्रकोप,मौसमी तथा बाली पात्रो, समस्या वृक्ष, संस्थागत विश्लेषण, प्रत्यक्ष अवलोकन तथा भेटघाट छलफल जस्ता भि.सि.ए. सर्वमान्य औजारहरूको प्रयोग गरिएको थियो।

योजनाको खाका लेखन कार्यः सहभागिबाट आएको सूचना तथा योजना निर्माणका क्रममा वडा स्तरबाट आएका सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण र वडा स्तरका योजनाहरुलाई समेट्दै विपद् जोखिम व्यवस्थापन श्रोत व्यक्ति र विपद् व्यवस्थापन समितिबाट संयूक्त रूपमा योजना लेख्ने कार्य सम्पन्न भएको थियो।

नगरपालिका स्तरीय योजना बैठकः योजना निर्माण गर्नको लागि योजना बैठक संचालन गरिएको थियो। सहभागिहरूबाट तथा नगरपालिकाबाट आएको सूचनाको आधारमा लेकवेशी नगरपालिकाको नगरपालिका स्तरीय योजना तयार गरिएको थियो। सहभागीतामूलक रूपमा विभिन्न प्रकोपको असरहरू कम गर्न र विपद्को अवस्था सिर्जना हुन नदिन विपद् पहिले के–के कार्य गर्ने, विपद् भै हालेको अवस्थामा के–के कार्यहरू गर्ने र विपद् पश्चात के–के कार्य गर्ने भन्ने सर्न्दभमा विस्तृत छलफल तथा समुह कार्य गरिएको थियो। योजना निर्माणका क्रममा वडा स्तरबाट आएका योजनाहरुलाई समेट्दै आवश्यकता अनुसार थप योजनाहरुको पनि छनोट गरिएको थियो।

योजनाको प्रस्तुती र सुझाव संकलन गोष्ठीः योजनालाई नगरपालिकास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुती गरी योजनामा थप्नु पर्ने बुँदाहरू र आवश्यक सल्लाह सुझाव समेटिएको थियो।

योजनाको अन्तिम लेखन कार्य र योजनाको तयारीः नगरपालिकास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा सहभागिहरूबाट आएको सुझावलाई पनि समेटेर विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजनाको तयारी कार्य सम्पन्न गरिएको थियो।

१.१२ योजनाको मुलप्रवाहीकरण

नगरपालिकाले स्वीकृत स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाका क्रियाकलापहरुलाई प्राथमिकताका आधारमा क्रमशः आवधिक,बार्षिक तथा अन्य योजना निर्माण प्रक्रियामा मुलप्रवाहिकरण गर्दै लैजाने छ। त्यस्तै अन्य विषयगत कार्यालयले पनि बिषयगत योजनाको निर्माणका क्रममा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनामा उल्लेखित क्रियाकलापहरुलाई प्राथमिकता दिईने छ।

१.१२.१ योजनाको स्वीकृतिः

नगरपालिकास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट तयार भएको नगरपालिकास्तरीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजनालाई नगरपालिकाले आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी नगरपरिषदबाट स्वीकृत गराईने छ।

१.१२.२ बजेट व्यवस्थाः

स्वीकृत योजनाले निर्धारण गरेका विपद् जोखिम न्युनीकरणको लागि तय गरेका क्रियाकलापहरुलाई प्राथमिकता अनुसार कार्यान्वयन गराउन बजेट विनियोजन गर्नेछ र आवश्यक्ता अनुसार जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,जिल्ला समन्वय समिति

बिषयगत कार्यालय प्रयास परियोजना नेपाल रेडक्रस सोसाईटी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था तथा दातृ निकाय समेतको समन्वय र सहयोगमा बजेटको व्यवस्था गर्नेछ।

१.१२.३ योजना कार्यान्वयनः

नगरपालिकाले स्वीकृत विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत् कार्यान्वयन गराउन प्राथमिकता दिनेछन्। नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिले स्वीकृत योजना विषयगत कार्यालय, समुदाय, सङ्घ संस्था तथा निजी क्षेत्र एवं समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन समिति समेतको सहयोग लिई कार्यान्वयन गर्नेछ।

१.१३ योजनाको अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा पुनरावलोकनः

- नगरपालिकाले वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको समेत नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नेछ।
- नगरपालिका स्तरमा गठित अनुगमन समितिले विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रभावकारिता समेत मूल्याङ्कन गरी आवश्यकता अनुसार नगरपालिकामा सिफारिस गर्नेछ।
- विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयन गर्ने संस्थाहरूले आफ्नो अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन सम्बन्धित निकाय, स्थानीय निकाय र स्थानीय विकास मन्त्रालयमा पेश गर्नेछ।
- नगरपालिकाको कुनै पनि क्षेत्रमा उत्पन्न विपद्ले सङ्कटासन्नता,क्षमता र जोखिममा पारेका परिवर्तनलाई सम्बोधन गर्न प्रत्येक वर्ष योजनाको पुनावलोकन गरी वार्षिक कार्यक्रम तथा योजना तयार गर्नेछ।
- विपद् जोखिम व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक पाँच वर्षमा योजनाको बृहत् पुनरावलोकन गरी अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ।

खण्ड–२

संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण

२.१ प्रकोप स्तरीकरणः

लेकवेशी नगरपालिकको १० वटै वडामा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा अध्यक्ष, जनप्रतिनिधीहरु स्थानीय बुद्धी जीविहरू, ज्येष्ठ नागरिक, स्थानीय संघ संस्थाका प्रतिनीधि तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा के–कस्ता प्रकोपहरू छन् र त्यसमध्ये कुन प्रकोप मुख्य समस्याको रूपमा रहेको छ भनेर जोडी तुलना विधिबाट वडाको स्तरीकरण गरिएको थियो। जुन यस प्रकार रहेको छावडा स्तरीय प्रकोप स्तरीकरणमा देखिएका मुख्य प्रकोपहरुः

वडा	लेकवेशी नगरपालिकाको वडाहरुको प्रकोप तथा प्रकोपको स्तरीकरण								
	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	चौथो	पाँचौ	छैठौ	सातौ	आठौ	नवौ
१.	बाढी/पहिरो	बाढी/पहिरो	वन्यजन्तु आतंक	हावाहुरी	आगलागी	खडेरी	भुकम्प	महामारी	चट्याङ्ग
२.	बाढी/पहिरो	आगलागी	महामारी	बाढी/पहिरो	खडेरी	पहिरो	हावाहुरी	खडेरी	चट्याङ
३.	बाढी/पहिरो	वन्यजन्तु आतंक	वन्यजन्तु आतंक	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	बाढी	भूकम्प	खडेरी	हावाहुरी
४.	बाढी/पहिरो	वन्यजन्तु आतंक	वन्यजन्तु आतंक	आगलागी	सडक दुर्घटना	वन्यजन्तु आतंक	चट्याङ	खडेरी	चट्याङ
५.	वन्यजन्तु आतंक	आगलागी	बन्यजन्तु आतंक	हावाहुरी	आगलागी	आगलागी	हावाहुरी	खडेरी	चट्याङ
६.	महामारी	महामारी	सडक दुर्घटना	रोगकिरा	महामारी	पहिरो	महामारी	खडेरी	खडेरी
७.	बाढी/पहिरो	बाढी/पहिरो	वन्यजन्तु आतंक	महामारी	आगलागी	पहिरो	रोगकिरा	रोगकिरा	खडेरी
८.	बाढी/पहिरो	हावाहुरी	बाढी/पहिरो	चट्याङ्ग	आगलागी	पहिरो	खडेरी	चट्याङ	चट्याङ
९.	महामारी	चट्याङ्ग	बाढी/पहिरो	भुकम्प	महामारी	पहिरो	बाढी	रोगकिरा	चट्याङ
१०.	आगलागी	वन्यजन्तु आतंक	चट्याङ्ग	हावाहुरी	रोगकिरा	पहिरो	चट्याङ	भूकम्प	रोगकिरा

वडामा गरिएको स्तरीकरणको आधारमा लेकवेशी नगरपालिकाको मुख्य प्रकोपहरू निम्न रहेका छ।

१. बाढी /पहिरो २. हावाहुरी ३. आगलागी ४. वन्यजन्तु आतंक ५. सडक दुर्घटना ६. रोगकिरा ७. महामारी ८. खडेरी ९. चट्याङ्ग

वडाको स्तरीकरण पश्चात् वडाहरुको प्रकोपको स्तरीकरणलाई मध्य नजर गर्दै, लेकवेशी नगरपालिकाका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय बुद्धी जीविहरू, ज्येष्ठ नागरिक, स्थानीय संघ–संस्थाका प्रतिनीधि तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा लेकवेशी नगरपालिकामा के–कस्ता प्रकोपहरू छन् र त्यसमध्ये कुन प्रकोप मुख्य समस्याको रूपमा रहेको छ भनेर जोडी तुलना विधिबाट लेकवेशी नगरपालिकाको स्तरीकरण गरिएको छ।

लेकवेशी नगरपालिकाको प्रकोपको स्तरीकरण

बाढी / पहिरो	हावाहुरी	आगलागी	वन्यजन्तु आतंक	सडक दुर्घटना	रोगकिरा	महामारी	खडेरी	चट्याङ्ग
१	२	३	४	५	६	७	८	९

प्रकोप	बाढी/ पहिरो	जंगली जनावर आतंक	आगलागी	हावाहुरी	महामारी	रोग किरा	चट्याङ्ग	सडक दुर्घटना	असिना
बाढी/पहिरो	×	बाढी/ पहिरो	बाढी/ पहिरो	बाढी/ पहिरो	बाढी/ पहिरो	बाढी/ पहिरो	बाढी/ पहिरो	बाढी/ पहिरो	बाढी/ पहिरो
जंगली जनावर आतंक	×	×	जंगली जनावर आतंक	जंगली जनावर आतंक	जंगली जनावर आतंक	जंगली जनावर आतंक	जंगली जनावर आतंक	जंगली जनावर आतंक	जंगली जनावर आतंक
आगलागी	×	×	×	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी
हावाहुरी	×	×	×	×	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
महामारी	×	×	×	×	×	महामारी	महामारी	महामारी	महामारी
रोग किरा	×	×	×	×	×	×	रोगकिरा	रोगकिरा	रोगकिरा
चट्याङ्ग	×	×	×	×	×	×	×	चट्याङ्ग	चट्याङ्ग
सडक दुर्घटना	×	×	×	×	×	×	×	×	सडक दुर्घटना
असिना	×	×	×	×	×	×	×	×	×
अंक भार	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	चौथो	पाँचौ	छैठौ	सातौ	आठौ	नवौ

स्तर निर्धारण

नोटः– नेपाल भूकम्पको उच्च जोखिममा रहेको मुलुक हुँदा प्रकोप स्तरीकरण गर्दा भूकम्पलाई तुलनामा नराखी पहिलो नम्बरको प्रकोपको रुपमा प्राथमिकतामा राखी योजना तर्जुमा गरिएको छ।

माथिको तालिका अनुसार यस लेकवेशी नगरपालिकाको प्रकोपको स्तरीकरण गरी विश्लेषण गर्दा बाढी पहिलो, पहिरो दोस्रो, आगलागी तेस्रो, COVID-19 चौथो, वन्यजन्तु आतंक पाँचौ, किटजन्य छैठौं, हावाहुरी सातौं, खडेरी आठौं तथा नवौं चट्याङ्ग रहेको छ। यस नगरपालिकामा सबैभन्दा बढी जोखिम बाढी र पहिरो तथा आगलागीबाट हुनुका साथै पहिरो र वन्यजन्तु आंतकले उच्च प्रभाव पार्दछ भने खडेरी, हुरीवतासले मध्यम प्रभाव पार्दछ किटजन्य आतंकका कारण पनि प्रभाव पार्ने देखिन्छ। यसैगरी यस नगरपालिकामा सुख्खा खडेरीको क्रमहरु बढ्दै गएको, पानीका मुहानहरु सुक्दै जाने गरेको, पानी कम पर्ने गरेको तथा पर्दा पनि अत्याधिक पर्ने गरेको, बेमौसमी असिनाहरु पर्ने, फलफुल तथा तरकारीहरुमा किरा बढीलाग्ने यस वर्ष सलक किराका कारण पनि प्रभाव परेको देखिन्छ यस्ता विभिन्न जलवायु जन्य समस्या देखिएको छ।

२.२ ऐतिहासिक समयरेखा विश्लेषण फारम (विगत ३० वर्षको विवरण लिने)

यस लेकवेशी नगरपालिकामा विगतमा कुन प्रकोपबाट कस्तो विपत्ति परेको थियो भन्ने जानकारी लिन विपद्को ऐतिहासिक समयरेखा तयार गरिन्छ। यस विधिको प्रयोग गर्दा विशेष गरी ज्येष्ठ नागरिकसँग छलफल गर्नु पर्दछ। यसबाट प्रकोपको दोहोरिने प्रवृत्ति, त्यसले पुऱ्याउने भौतिक, सामाजिक, आर्थिक, मानवीय वा प्राकृतिक क्षति तथा प्रभावको बारेमा जानकारी एकीकृत गर्न सकिन्छ र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका क्रियाकलाप र कार्य समय निर्धारण गर्ने आधार बनाउन सहज हुन्छ। लेकवेशी नगरपालिकाको ऐतिहाँसिक समयरेखा यस प्रकार रहेको छ।

बाढी/पहिरो	२०७१साल साउन २८ र २९	वडा नं.१		२०घर प्रभावित			
भुकम्प	२०७२ वैशाख १२	वडा नं.१					
हावाहुरी	२०७५ वैशाख	वडा नं.१		१० घर प्रभावित			
आगलागी	२०७५	वडा नं.१					
रोगकिरा	२०७७ साउन	वडा नं.१		५० घर प्रभावित			६० विगाहाको तोरी र मकै नष्ट
नदिमा डुवेर मृत्यु	२०७७ चैत्र १५ र २०८३ साल जेठ	वडा नं.१					
जंगली जनावर आतंक	प्रत्येक बर्ष	वडा नं.१		१०००घर प्रभावित			३० विगाहको खेतीबाली नष्ट
बाढी/पहिरो	२०७७ २०७१ भाद्र ५,असार १२	वडा न.-२ लेखगाँउ		१ घर बगेको १घर भत्केको		१ परिवार विस्थापित	खेतीयोग्य जग्गा कटान
भुकम्प	२०७५जेठ २०८२ साल	सामान्यतया सबै वडाहरुमा		घर वासको क्षति खानेपानी तथा सिंचाई कुलो क्षति	पशु चौपाया मृत्यु		खानेपानी मुल सुकेको
हावाहुरी	२०८२ साल २०८३ वैशाख२०						
आगलागी	२०७५जेठ २०८२ साल	लेखगाँउ	१ जनाको मृत्यु	सुन,चाँदी तथा पैसा जलेको			

रोगकिरा	२०७७ श्रावण	सबै वडाहरुमा			मकै धान लगायतका बालीनाली नष्ट		जैगल तथा सार्वजनिक क्षेत्रका वोटविरुवा नष्ट
असिना	२०४०साल र २०४३साल				वालीनालि नष्ट		
बाढी/पहिरो	२०७१ भाद्र५						
भुकम्प	२०७२वैशाख १२						
रोगकिरा सलह	२०७७ श्रावण						
चट्याङ्ग	२०७७ फागुन २८	गमखोला		१घरमा क्षति			
महामारी	२०७७, २०७८	नगरपालिका भरि			रोजगारी गुम्ने स्वास्थ्यमा समस्याभई आर्थिक क्षति	सामाजिक सम्बन्धमा ह्रास	
भुकम्प	२०४५, २०७२	वडा नं.-४		घर लगायतका भौतिक संरचना चर्केका			
बाढी/पहिरो	२०५३, २०७१						३० विगाहको खेतीबाली नष्ट
डुवान	२०६१, २०६४ र २०७४						
आगलागी	प्रत्येक बर्ष २०७७ कार्तिक१० र फागुन ४	डुम्रे					वन विनास
पहिरो	२०७७साल			१गोठ र १ चौपायको मृत्यु	५०००० बराबरको क्षति	२ घर विस्थापित	

रोगकिरा सलह	२०७७	वडा नं.-४			वालीनाली विनास		वनस्पतिको विनास
हावाहुरी	२०७६			२० घरमा क्षति तथा विद्यालको छाना उडाएको	वाली नाली नष्ट		
हावाहुरी	२०७७ वैशाख १९	वडा नं.५ वेत्ताडा		जन प्रावि विद्यालय क्षति			
चट्याङ्ग	२०७७/११/६ र २०८१ मंसिर २०८२ सालमा	वडा नं.-५ वडा कार्यलयमा		१घरमा क्षति १जना घाईते र कार्यालय सहयोगी घाईते			
जंगली जनावर आतंक	प्रत्येक बर्ष				खेतीपाती नष्ट		
बाढी पहिरो	२०७१ साल	वडा नं.-६		खेतीपाती तथा कुलो क्षति			
सडक दुर्घटना	२०६२,०६३ र २०८३/०५/०३	१ जना २ जना घाईते					
आगलागी	२०७७/१२/१० २०७८/०१/०३	वडा नं.-६ रानागाँउ			२ घर जलेर नष्ट		
वन्यजन्तु आतंक	हरेक बर्ष	वडा नं.-६			खेतीवाली नोक्सान		
आगलागी	हरेक बर्ष	वडा नं.-६					वन जंगल विनास
हावाहुरी	२०७१ साल			५ वटा विद्यालय तथा घरको छाना उडाएको	१५ लाख वरावरको क्षति		

आगलागी	२०७१/२०७७भाद्र २१ र चैत्र २१			६ घर १ गोठ जलेर नष्ट १० परिवार प्रभावित	३०००००० बरावरको क्षति		वनजंगल विनास
बाढी/ पहिरो	२०६१,२०७१			४० घर प्रभावित	१करोड बरावर क्षति र बाढी पछि झाडापखालको महामारी बढेको		
सलह किरा	२०७७	वडा नं.-७			मकैखेती तथा अन्नबालीमा क्षति		
बाढी	२०२९,०५२ र ०७१ सालमा	वडा नं.-८ सुब्बाकुना, चिङ्गाडखोला चिसापानी	१जना ११८ जना				
महामारी (दादुरा)	२०४३	वडाभरी	३ जना				
खडेरी	२०२९	वडाभरी					
हावाहुरी	२०६८,२०४२	लामिडँडा , कुईनेपानी		स्कुलको छाना उडाएको	३ लाख ५लाख		
महामारी (झाडा पखाला)	२०५३ सालमा	वडाका सबै स्थानमा	१ जना				
पहिरो	२०६८, २०७७ भाद्र ४	कोलखोला जामुनेपानी	१ जना	१ घर जोखिममा रहेको	२लाख		
भुकम्प	२०७२ वैशाख१२	वडाभरी		घरहरुमा सामान्य क्षति			

कोभिड	२०७७/०७८	सबै वडाहरुमा			१करोड	अधिकांशको रोजगारी गुमेको	
आगलागी	२०७० कार्तिक २० मंसिर १ माघ २४	सुब्बाकुना वेलघारी सामुदायिक वन				वन जंगल र वनस्पतिको विनास	
सडक दुर्घटना	२०७७ साल	गन्नेपानी	१जना				
वन्यजन्तु आक्रमण	बर्षैपिच्छे	लामिडाँडा		११ बाख्रा र १गाई बाघले खाएको	१लाख ३० हजार		
बाढी/पहिरो	२०४८ साउन १० २०७१साउन ३१ गते	गंगटे बजार गंगटेबजार		४वटा भैसी र २ भैसी १गोरु वगाएको	समग्रमा ८० लाखको क्षति भएको		
भुकम्प	२०७२	वडा भरी		२५०घर चर्किएको			
बाढी /पहिरो	२०७७साउन १८ भाद्र १२	वडा नं.-९		१ घर जोखिममा रहेको			
आगलागी	२०७०चैत्र २०	वडा नं.९		१ गोठ क्षति	२ दाख ३९ हजार वरावरको क्षति		
किटजन्य सलह	२०७७	वडा नं. ९			१९ विगाह जमिनको मकैखेति तथा अन्नबालीमा क्षति		
असिना	२०७५	वडा नं. ९			१२ विगाहको गहुँ नष्ट		

आगलागी	२०७३ वैशाख	गोगनपानी		३ घर जलेर नष्ट	७लाख वरावरको क्षति		वनजैगल विनास
अनिकाल खडेरी	२०२८साल	नगरपालिकाभरी					
सडक दुर्घटना	२०७७ चैत्र	लेकवेशी १०	१जना				
रुखबाट खसेर मृत्यु	२०७८ भाद्र २०६१ वैशाख र २०८१ सालमा	लेकवेशी १०	१ १जना				
पहिरो	२०७१ ,२०७८ र प्रायः प्रत्येक बर्ष	लेकवेशी १०		२ गोठ पूर्णरुपमा क्षति	२ वटा भैसी र१ गोरुको मृत्यु		
भुकम्प	२०७१ र ०७८ भाद्र	लेकवेशी १०		विद्यालय तथा घरहरु चर्केका			
कोरोना महामारी	२०७७/०७८		३ जनाको मृत्यु		१५० जनाको रोजगारी गुमेको		
वन्यजन्तु आतंक	बर्षेनी	वडा नं. १० भरी					

२.३ प्रकोप पात्रो

प्रकोप	समयावधि	बैशाख	जेष्ठ	असार	साउन	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
भुकम्प	३०बर्ष पहिले	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	अहिले	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
पहिरो	पहिले			×	×	×							
	अहिले			×	×	×	×						
बाढी	पहिले				×	×							
	अहिले				×	×	×						
जनावर आतंक	पहिले	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	अहिले	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
चटयाङ्ग	पहिले	×	×	×									×
	अहिले	×	×	×	×	×							×

प्रकोप	समयावधि	बैशाख	जेष्ठ	असार	साउन	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
आगलागी	पहिले	×	×										×
	अहिले	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
हुरीबतास	पहिले	×	×										×
	अहिले	×	×										×
सडक दुर्घटना	पहिले	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	अहिले	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
खडेरी	पहिले	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	अहिले			×	×	×							

प्रकोप पात्रो :

माथि दिईएको प्रकोप पात्रोमा ३० वर्ष अघि प्रकोप आउने समय र अहिले प्रकोप आउने समयको बारेमा उल्लेख गरिएको छ। यस प्रकोप पात्रो अनुसार भूकम्प, जनावर आतंक, तथा सडक दुर्घटनाको जोखिम ३० वर्ष अघि र अहिले पनि बाह्रै महिना जोखिम हुने गरेको देखिन्छ। यसैगरी बाढीको जोखिम ३० वर्ष अघि असार, साउन र भदौमा हुने गर्दथ्यो भने अहिले साउन, भदौ, असोजमा जोखिम हुने गर्दछ। यसैगरी ३० वर्ष पहिले असार, साउन, भदौमा पहिरोको जोखिम हुने गर्दथ्यो भने अहिले पनि असार, साउन, भदौमा नै जोखिम हुने देखिन्छ। त्यसैगरी चट्याङको जोखिम पहिले बैसाख, जेठ, असार र चैतमा हुने गर्दथ्यो भने अहिले बैशाख, जेठ, असार, साउन, भदौमा र चैतमा जोखिम हुने गर्दछ। त्यस्तै आगलागीको जोखिम ३० वर्ष पहिले पनि बैशाख, जेठ, फाल्गुण र चैतमा महिनमा हुने गर्दथ्यो भने अहिले विद्युतिय संरचा लगायत विविध कारणले गर्दा बाह्रै माहिना आगलागीको जोखिम हुने गरेको छ। साथै ३० वर्ष पहिले हुरीवतासको जोखिम बैशाख, जेठ र चैतमा हुने गर्दथ्यो भने अहिले पनि बैशाख, जेठ र चैतमा नै जोखिम हुने गर्दछ। यसका साथै खडेरीको जोखिम ३० वर्ष पहिले बैशाख, जेठ र चैतमा हुने गर्दथ्यो भने अहिले पनि बैशाख, जेठ र चैतमा नै जोखिम हुने गर्दछ।

२.४ मौसमी पात्रो

प्रकोप	समयावधि	बैशाख	जेष्ठ	असार	साउन	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
मनसुन बर्षा	३०बर्ष पहिले		×	×	×	×							
	अहिले			×	×	×							
हिउदे बर्षा	पहिले							×	×	×	×		
	अहिले									×	×		
गर्मी	पहिले	×	×	×									
	अहिले	×	×	×	×	×							
जाडो	पहिले					×	×	×	×	×	×		
	अहिले								×	×	×		

२.५ बालीनाली र वनस्पति पात्रो

प्रकोप	समयावधि	बैशाख	जेष्ठ	असार	साउन	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
धानको बीउ राख्ने	३० बर्ष पहिले	×	×										
	अहिले		×	×									
धान रोप्ने	पहिले			×	×								
	अहिले			×	×	×							
धान काट्ने	पहिले								×	×			
	अहिले						×	×					
कागती,आरुको फुल र फल लाग्ने समय	पहिले	×											
	अहिले												×
गहुँ छर्ने	पहिले								×	×			
	अहिले							×	×	×			
गहुँ काट्ने	पहिले	×											×
	अहिले	×											×

२.७ लेकवेशी नगरपालिकाको पारिवारिक सम्पन्नता स्तरीकरण

लेकवेशी नगरपालिका	सम्पन्नता स्तरीकरण (घरधुरी संख्या)				जम्मा घरधुरी
	अति विपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	
वडा नं.-१	४१५	२६१	१५२	२१३	१०४१
वडा नं.-२	१८४	७०	११७	९७	४६९
वडा नं.-३	२४०	२३१	१११	५३	६३५
वडा नं.-४	३०३	११३	१८९	१५३	७५८
वडा नं.-५	३६९	१४४	१०८	१०१	७२२
वडा नं.-६	३४९	३०७	१७२	७३	९०१
वडा नं.-७	२५७	९७	१६०	१२८	६४२
वडा नं.-८	२१९	८३	१३७	११०	५४९
वडा नं.-९	३७०	१३८	२३१	१८६	९२५
वडा नं.-१०	३३८	१२७	२१२	१६९	८४६

२.८ सम्पन्नता स्तरीकरणका सुचकहरु:

- ३ महिना भन्दा कम खान पुग्ने परिवार – अतिविपन्न
- ४–६ महिना खान पुग्ने परिवार – विपन्न
- ७–९ महिना खान पुग्ने परिवार – मध्यम
- आफ्नो खेतबरीको उत्पादनबाट खान पुगेर बेचविखन गर्ने परिवार नोकरी तथा पेशा गर्ने परिवार–सम्पन्न

२०९ श्रोत उपलब्धता तथा पहुँच

विवरण	वडा नं.-१	वडा नं.-२	वडा नं.-३	वडा नं.-४	वडा नं.-५	वडा नं.-६	वडा नं.-७	वडा नं.-८	वडा नं.-९	वडा नं.-१०
भौतिक श्रोत										
पुल			१वटा	५वटा		झो.पु-२ पक्कि-१	झो.पु-५ पक्कि-१	६वटा	५	झो.पु-४ पक्कि-३
सडक	५वटा	१	३	२	८	४	३	४	९	१०
बाँध										
विद्यालय भवन	३	४	१	३	९	३	२	२	३	३
सुरक्षित आवास तथा स्थान	२		१	२	१	१	१	१	१	
सामुदायिक चर्पी					१					
संचारका साधन	मोवाईल रेडियो टि.भी. सामाजिक संजाल	मोवाईल रेडियो टि.भी. सामाजिक संजाल	मोवाईल रेडियो टि.भी. सामाजिक संजाल	मोवाईल रेडियो टि.भी. सामाजिक संजाल	मोवाईल रेडियो टि.भी. सामाजिक संजाल	मोवाईल रेडियो टि.भी. सामाजिक संजाल	मोवाईल रेडियो टि.भी. सामाजिक संजाल	मोवाईल रेडियो टि.भी. सामाजिक संजाल	मोवाईल रेडियो टि.भी. सामाजिक संजाल	मोवाईल रेडियो टि.भी. सामाजिक संजाल
यातायातका साधन	मोटर साईकल अटो,स्कुटर, जिप , वस	मोटर साईकल अटो,स्कुटर, जिप , वस	मोटर साईकल अटो,स्कुटर, जिप , वस	मोटर साईकल अटो,स्कुटर, जिप , वस	मोटर साईकल अटो,स्कुटर, जिप , वस	मोटर साईकल अटो,स्कुटर, जिप , वस	मोटर साईकल अटो,स्कुटर, जिप , वस	मोटर साईकल अटो,स्कुटर, जिप , वस	मोटर साईकल अटो,स्कुटर, जिप , वस	मोटर साईकल अटो,स्कुटर, जिप , वस
पुर्वसूचना प्रणाली										
मानव संशाधन										
आधारभुत खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति	५जना	५जना	५जना	२१ जना	१		२० जना	९जना		
जिल्ला विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति	५ जना	२ जना	५	२१	१ जना	५	५ जना	९	६	११
तालिम प्राप्त पौडीवाज	५	२	४	१०			३ जना	३	५	६
तालिम प्राप्त स्वयंसेवक	६जना		१जना				३			
ग्रामिण महिला स्वयंसेविका										

विवरण	वडा नं.-१	वडा नं.-२	वडा नं.-३	वडा नं.-४	वडा नं.-५	वडा नं.-६	वडा नं.-७	वडा नं.-८	वडा नं.-९	वडा नं.-१०
तालिमप्राप्त कृषि प्राविधिक	१	१	१	१	१	४	४	१	१	१
शिक्षक	२४	१५	२५	३३	१८	३८	२७	२८	५६	२४
कर्मचारी	१२	१०	८	१६	१२	११	४	४	१६	४
स्वयंसेवक										
सिकर्मी	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको
डकर्मी	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको
सामाजिक श्रोत										
सामुदायिक भवन										
पाटी पौवा										
खानेपानी वितरण धारा										
मठ मन्दिर										
सामाजिका संरचना										
महिला/आमा/ अपाङ्ग भएका व्यक्तिहरुको समुह										
आय आर्जनमा सक्रिय महिला समुह										
निर्णय तहमा भएका महिला										
आर्थिक श्रोत										
व्यापार व्यवसाय	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
उद्योग कलकारखाना										
सेना / प्रहरी	१				१	१				
बचत समुह										
विपद् व्यवस्थापन कोष	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
बैंङ्क तथा वित्तिय संस्था				१						
सहकारी	२	१	१	३	३	१	१	१	२	२

विवरण	वडा नं.-१	वडा नं.-२	वडा नं.-३	वडा नं.-४	वडा नं.-५	वडा नं.-६	वडा नं.-७	वडा नं.-८	वडा नं.-९	वडा नं.-१०
प्राकृतिक श्रोत										
खेतीयोग्य भुमि	३०० वि.	२० वि.						१०० वि.		
निजी ताल तलैया										
प्राकृतिक धारो तथा मुल	५		१	१०	८	५		१२	१५	
कुवा		५	६							
नदीनाला					२					
ताल तथा पोखरी		१				२				
सिंचाईको साधन र श्रोत	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको
वन जंगल हेक्टर वा रोपनी		५०० हे.				८० हे.	५००हे.		२० हे.	३० हे.
खेर गईरहेको जमिन	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको

२.१० प्रकोपको जोखिम तथा समस्याको विश्लेषण

प्रकोप स्तरीकरणमा उल्लेख गरिएका प्रकोपहरु मध्ये मुख्य प्रकोपहरुले नगरपालिकाका कुन,कुन तत्व (मानवीय, भौतिक, आर्थिक आदि) हरुमा के –कस्ता प्रभावहरु पर्छन, ती प्रभाव पर्नुका कारणहरु के–के हुन त्यस्ता प्रभावलाई न्युनीकरण वा रोकथाम गर्नका लागि के–कस्ता उपायहरु अवलम्वन गर्न सकिन्छ भनी छलफल गरी प्राप्त निष्कर्षलाई निम्नानुसार तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

क्र. सं.	प्रकोप	जोखिममा रहेको तत्व	जोखिममा रहेको तत्वमा पर्ने प्रभाव	जोखिममा हुनुको कारण	सम्भावित समाधानका उपायहरु
१.	भुकम्प	भौतिक संरचना, जग्गा-जमिन, मानिसहरु तथा पशुपन्छीहरु आर्थिक क्षेत्र, स्वास्थ्य क्षेत्र	लगभग ६०% घरमा क्षति हुनसक्ने विद्यालय सरकारी भवन क्षति खानेपानी आयोजनामा क्षति मठ मन्दिरमा क्षति	मापदण्ड अनुसारका संरचना नहुनु आर्थिक स्तर कमजोर हुनु सचेतनामा कमी तथा लापरवाही	• भुकम्पीय जोखिम लेखाजोखा, जोखिम न्युनिकरण तथा पूर्व तयारीको बिषयमा व्यापक सचेतना अभियान। • विभिन्न स्तरमा भुकम्पीय जोखिम न्युनीकरण, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य तालिम कार्यक्रम • ईञ्जिनियर, आर्किटेक्ट तथा सबईन्जिनयरहरुको लागि भुकम्प प्रतिरोधी भवन डिजाईन तथा निर्माण प्रविधि तालिम कार्यक्रम • निर्माणकर्मीहरुको लागि भुकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण प्रविधि तालिम कार्यक्रम • वनिसकेका संरचनाहरुको भुक्म्पीय प्रवलीकरण। • सम्पुर्ण नगरपालिका क्षेत्रमा राष्ट्रिय भवन निर्माण संहिताको पूर्णरुपमा कार्यान्वयन। • गैर संरचनात्मक जोखिम लेखाजोखा तथा अल्पिकरण तालिम कार्यक्रम • समुदाय स्तरीय प्राथमिक उपचारहरुको भण्डारण • नगरपालिकाको प्रत्येक वडाहरुमा आवश्यक मात्रामा सरल खोज उद्धार उपकरणहरुको भण्डारण

क्र. सं.	प्रकोप	जोखिममा रहेको तत्व	जोखिममा रहेको तत्वमा पर्ने प्रभाव	जोखिममा हुनुको कारण	सम्भावित समाधानका उपायहरु
					• समुदायमा स्तरिय प्राथमिक उपचार तथा खोज उद्धार तालिम • समुदाय, शिक्षण संस्था तथा अस्पतालाहरुमा आवधिक भुकम्पीय प्रतिकार्य अभ्यास।
२.	महामारी	डेंगो, मलेरिया,कोरोना ,भाईरल ज्वरो र झाडापखाला	९०% घर धुरीमा असर पर्न सक्ने	मापदण्ड अनुसारको सरसफाईको कमी	• टेलिफोन, स्थानीय एफ.एम. र पत्रपत्रिकाको माध्यमबाट सम्भावित महामारीको सचेतना सम्बन्धि कार्यक्रम प्रसारण गर्ने। • फोहोर मैलाको उचित व्यवस्थापन • शुद्ध खानेपानीको वितरण प्रणाली • ढल निकासको उचित प्रबन्ध • होटल, रेष्टुरेन्ट, हाटबजार तथा सडकमा बेचिने पकाएर वा काँचै खाने बस्तुहरुको गुणस्तरको अनुगमन • माछा मासुको स्वस्थकर उत्पादन तथा विक्रि वितरण प्रणाली • व्यक्ति-ब्यक्ति बीच कम्तीमा ३ फिटको दुरी कायम राख्ने, मास्क लगाउने, साबुन पानीले मिचिमिचि हात धुने, ज्वरो, रुघा तथा खोकी लागेमा नजिकको स्वास्थ्य चौकीमा स्वास्थ्य चेक जाँच गर्ने।

क्र. सं.	प्रकोप	जोखिममा रहेको तत्व	जोखिममा रहेको तत्वमा पर्ने प्रभाव	जोखिममा हुनुको कारण	सम्भावित समाधानका उपायहरु
३.	बाढी /पहिरो	भौतिक संरचना, जग्गा-जमिन, मानिसहरु तथा पशुपंक्षीहरु आर्थिक क्षेत्र, स्वास्थ्य क्षेत्र	खोला तथा नदी किनारका घरहरु डुवान पर्न सक्ने, विद्यालय सरकारी भवन क्षति खानेपानी आयोजनामा क्षति मठ मन्दिरमा क्षति	खोला नदीजन्य उत्खनन, खोला अतिक्रमण हुनु, तटबन्ध व्यवस्थित नहुनु, छाडा चरिचरन	• सचेतना सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन • खोला जलाशय तथा जलाधार क्षेत्रमा वृक्षारोपण • वन-जंगलको संरक्षण तथा वृद्धि • कटान क्षेत्रमा जैविक ईन्जिनियरिङ्ग प्रविधिको तटबन्ध • समुदाय, वडा, नगरस्तरिय बाढी/पहिरो न्युनिकरण पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना • विभिन्न स्तरमा बाढी/पहिरो नियन्त्रण सम्बन्धी प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी तालिम कार्यक्रम • पूर्व सूचना प्रणालीको स्थापना • खोलाको मापदण्ड निर्धारण गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन • छाडा चरिचरन रोक्न टोल विकास संस्था परिचालन गर्ने ।
	सडक दुर्घटना	मानिसहरु, आर्थिक क्षेत्र, भौतिक संरचना	मृत्यु, घाईते, सवारी साधन तथा सडक संरचनामा क्षति	मादक पदार्थ सेवन तथा लापरवाही, जिर्ण सडक, सचेतनाको कमी	• ट्राफिक नियमको पालना गर्ने गराउने • सडक स्तरोन्नती गर्ने • ट्राफिक सचेतना सम्बन्धि गतिविधि संचालन गर्ने ।

क्र. सं.	प्रकोप	जोखिममा रहेको तत्व	जोखिममा रहेको तत्वमा पर्ने प्रभाव	जोखिममा हुनुको कारण	सम्भावित समाधानका उपायहरु
	हुरीबतास	मानिसहरु तथा पशुपंक्षीहरु आर्थिक क्षेत्र, स्वास्थ्य क्षेत्र	जस्ता र फुसका छाना भएका घरमा क्षति हुन सक्ने, मठ-मन्दिरहरुमा क्षति पुग्न सक्ने, निजी टहरा तथा टनेलहरुमा क्षति हुन सक्ने	कमजोर संरचना, कमजोर भौतिक पूर्वाधार रुख विरुवा ढल्नु	• भौतिक संरचनाको प्रवलीकरण • नियमित मर्मत सम्भार • रुख विरुवा काँटछाट, हुरीवतास प्रतिरोधात्मक निर्माण प्रविधि प्रयोग • बनिसकेका घरहरुलाई हुरीबतास प्रतिरोधात्मक बनाउन विशेष मर्मत सम्भार प्रविधिको प्रयोग • विद्युत प्रसारण, दुरसंचारका टावरहरु लगायत होडिङ्गबोर्डहरुको व्यवस्थापन • हुरीबतासको समयमा आगलागीको सावधानी अपनाउन सार्वजनिक सचेतना अभियान
	आगलागी	मानिसहरु, आर्थिक क्षेत्र, भौतिक संरचना, प्राकृतिक श्रोत	विद्यालय, सरकारी भवन, निजी घर टहरामा क्षति र वन विनास	चोरी शिकारी गर्ने काम, बटुवाको लापरवाही, विद्युतीय कारण, ग्याँस विष्फोट र चुहावट	• चेतनामुलक गतिविधि • अग्निरेखा निर्माण गर्ने • अग्नि नियन्त्रक वारुण यन्त्रलाई सूचना दिने ।

२.११ नगरपालिकाको क्षमता विश्लेषणः

नगरपालिका, आमा समुह, युवा क्लव, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, सहकारी संस्था, महिला समुह, कृषि सहकारी, प्रहरी चौकी लगायतका संस्थाहरुलाई क्षमता मान्न सकिन्छ। यसका साथै यस लेकवेशी नगरपालिका भित्रका खुल्ला क्षेत्रहरू, पानीको स्रोतहरु तथा मुहानलाई पनि क्षमता मान्न सकिन्छ। यस नगरपालिकामा भएका विभिन्न क्षेत्रहरूमा पहुँचवाला समुदायका व्यक्तिहरू यस नगरपालिकाका क्षमता हुन्। यस नगरपालिकामा रहेका सिकर्मी तथा डकर्मीहरूले स्थानीय सीप र आफ्नै क्षमता र दक्षताको आधारमा काम गर्ने गरेका छन्। उनीहरूमा भूकम्प प्रतिरोधी सँरचना निर्माण गर्ने सीप तथा क्षमताको विकास गर्नु पर्ने देखिन्छ। यसैगरी यहाँ भएका दक्ष जनशक्तिको रुपमा तालिम प्राप्त पौडीबाज, तालिम प्राप्त स्वयंसेवक, ग्रामीण महिला स्वास्थ्य कार्यकर्ता, तालिम प्राप्त कृषि प्राविधिक, शिक्षक, कर्मचारी, स्वयंसेवक, सिकर्मी, डकर्मीहरुको सीपविपद्का बेला प्रयोग गर्न सकिन्छ, त्यसैले यसलाई क्षमता मान्न सकिन्छ।

यस लेकवेशी नगरपालिकामा नगरपालिकास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको छ। यसले गर्दा समुदायलाई विपद्सँग सामना गर्ने क्षमता विकासमा सहयोग गर्नेछ। यस विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् सम्बन्धी विभिन्न तालिमहरु प्रदान गरी तिनिहरुको ज्ञान, सिप र क्षमताको विकास गर्नु जरुरी छ। यसका साथै विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सक्षम बनाउनका लागि आपत्कालिन कोषको स्थापना गरी त्यसको बढावा गर्न सके विपद् व्यवस्थापन समितिको क्षमता बढ्न देखिन्छ। यस नगरपालिकामा कार्यरत विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरू जसले यस क्षेत्रमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र समुदायको क्षमता बढाउने कामहरू गरिरहेका छन्। यस नगरपालिकामा रहेका विभिन्न राजनीतिक दल तथा समुहहरू, आमा समुह, महिला समुह, विभिन्न बचत समुह तथा कृषि समुहहरू, नगरपालिका भित्रका युवा तथा बाल क्लवहरूलाई यस नगरपालिकाको क्षमता मान्न सकिन्छ। यसैगरी यस नगरपालिकामा रहेका शिक्षक तथा स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत समुदाय पनि छन् जसको ज्ञान तथा सिप विपद् व्यवस्थापनमा प्रयोग हुन सक्छ।

२.१२ संस्थागत विश्लेषण वा सम्बन्ध चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा, सुविधा, सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, स्थानीय संस्थाहरू र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक संघसंस्था, वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता, पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण गरिन्छ। यो औजारले समुदायको सामाजिकसम्बन्ध र महत्वको मापन गर्छ। यस औजारको प्रयोगबाट समुदायले विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलका सन्दर्भमा सामाजिक तथा सार्वजनिक निकायसम्मको पहुँच कस्तो छ भन्ने विश्लेषण गर्न सहयोग गर्दछ। सम्बन्ध चित्र तयार गर्दा सरोकारवाला निकायहरुकेसम्भावित प्रभावलाई आधार मानी वृत्तलाई ठूलो सानो देखाउन सकिन्छ। आपसी सम्बन्धलाई मोटो रेखा, पातलो रेखा, एकोहोरो दोहोरो रेखाले पनि देखाउन सकिन्छ। मोटो रेखाले बलियो र पातलो रेखाले फितला सम्बन्ध जनाउन सकिन्छ ।

क्र. सं.	कार्यालय संघ-संस्था	ठेगाना	भौगोलिक दुरी	विपद तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुन सक्ने सहयोग		
				विपद्पूर्व	विपद्का समयमा	विपद् पश्चात
			क.नगरपालिका भित्र			
१.	नगरपालिका	लेकवेशी नगरपालिका	० कि.मी.	आर्थिक, मानवीय, भौतिक (सबै किसिमको सहयोग)	आर्थिक,मानवीय सहयोग, उद्धार	आर्थिक, गैर खाद्य सामाग्री र अन्य आवश्यक समन्वय
२.	आमा समुह	लेकवेशी नगरपालिका	सबै वडा कार्यालय	विपद् सम्बन्धि सचेतना प्रवाह	मानवीय सहयोग, उद्धार तथा व्यवस्थापन	व्यवस्थापन
३.	युवा क्लब	लेकवेशी नगरपालिका	सबै वडा कार्यालय	विपद् सम्बन्धि सचेतना प्रवाह	खोज तथा उद्धार	व्यवस्थापन
४.	विद्यालय	लेकवेशी नगरपालिका	सबै वडा कार्यालय	विपद् सम्बन्धि सचेतना प्रवाह	खोज तथा उद्धार	मनोसामाजिक परामर्श
५.	स्वास्थ्य चौकी	लेकवेशी नगरपालिका	सबै वडा कार्यालय	स्वास्थ्य उपचार	स्वास्थ्य उपचार	स्वास्थ्य उपचार

क्र. सं.	कार्यालय संघ-संस्था	ठेगाना	भौगोलिक दुरी	विपद तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुन सक्ने सहयोग		
				विपद्पूर्व	विपद्का समयमा	विपद् पश्चात
६.	सहकारी संस्था	लेकवेशी नगरपालिका	सबै वडा कार्यालय	बचत तथा ऋण प्रदान	आर्थिक र मानवीय सहयोग	ऋण प्रदान
७.	महिला समुह	लेकवेशी नगरपालिका	सबै वडा कार्यालय	विपद् सम्बन्धि सचेतना प्रवाह	आर्थिक र मानवीय सहयोग	
८.	कृषि सहकारी	लेकवेशी नगरपालिका	सबै वडा कार्यालय	कृषि सम्बन्धि ऋण प्रदान		
९.	प्रहरी चौकी	लेकवेशी नगरपालिका	हिलेसोता लेकवेशी १ लेकवेशी ५	सुरक्षा प्रदान	खोज तथा उद्धार	सामाजिक शान्ति सुरक्षा
जिल्ला भित्र						
१०.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	वी.न.पा.-७	२० कि.मी.	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	खोज उद्धार कार्यमा सहयोग, राहत संकलन तथा वितरण, पुनस्थापना र पुननिमाणमा सहयोग, आर्थिक सहयोग नीति निर्माण तथा समन्वयमा सहयोग	
११.	जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण कार्यालय			कार्यालय प्रमुख	बाढी नियन्त्रण र तटबन्धका लागि आर्थिक, प्राविधिक र सामाग्री सहयोग	
१२.	महिला तथा बालबालिका विकास कार्यालय			कार्यालय प्रमुख	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकलाई केन्द्रमा राखि खोज, उद्धार कार्यमा सहयोग, राहत संकलन तथा वितरण	
१३.	क्षेत्रीय अस्पताल			मे.सु.	घाईते, अङ्गभङ्ग भएका ब्यक्तिको उपचार तथा महामारी नियन्त्रणमा सहयोग	
१४.	जिल्ला पशु स्वास्थ्य कार्यालय			कार्यालय प्रमुख	पशु स्वास्थ्य सम्बन्धि सेवा प्रदान तथा महामारी निरयन्त्रणमा सहयोग	
१५.	सुरक्षा निकाय			कार्यालय प्रमुख	खोज, उद्धार कार्यमा सहयोग, राहत संकलन तथा वितरण, पूनस्थापना र पूनर्निर्माणमा सहयोग	

क्र. सं.	कार्यालय संघ-संस्था	ठेगाना	भौगोलिक दुरी	विपद तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुन सक्ने सहयोग		
				विपद्पूर्व	विपद्का समयमा	विपद् पश्चात
१६.	प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यालय			मुख्यमन्त्री	खोज, उद्धार कार्यमा सहयोग, राहत संकलन तथा वितरण, पूनस्थापना र पूननिर्माणमा सहयोग, आर्थिक सहयोग, नीति निर्माण र समन्वयमा सहयोग	
१७.	जिल्ला समन्वय समिति			संयोजक	स्थानीय निकायहरुसँग समन्वयमा सहयोग	

२.१३ स्थानीय ज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधिको लेखाङ्कन

यस अनुसूचीमा उल्लेख भएका सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणका औजारको प्रयोगबाट समुदायमा विपद्को सामना गर्न अपनाउने गरिएका विधिहरूको सूची तयार गरी निम्न बमोजिमको खाकामा स्थानीय ज्ञान, सीप र विधिको सूचीकरण गर्नु पर्नेछ। यसले विपद्को समना गर्न भविष्यमा अपनाउनु पर्ने विधिको पहिचान गर्नेछ, जसबाट स्थानीय ज्ञान र सीपको प्रबर्द्धन गर्न सहयोग पुग्नेछ।

क्र. सं.	विपदको प्रकार	विपद पहिले गरिएका पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यनीकरणका कार्य	विपद्को सामानाका लागि विपद्को समय र पछि अपनाईएका विधि
१.	भुकम्प	परम्परागत रुपमा मजबुत घर निर्माण गरिएका	२०७२ साल बैशाख १२ गते गोर्खाको बारपाकमा केन्द्रबिन्दु भएर आएको भुकम्पको झट्कले गर्दा केही घरहरु भत्किएकोले त्यतिबेला सबै जना बाहिर निस्किएको
			समुदायका ब्यक्तिहरुलाई नगरपालिकाले भुकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण सम्बन्धि डकर्मी तालिम प्रदान गरिएको
२.	महामारी (कोरोना)	मास्क प्रयोग गर्ने गरेको	मास्क प्रयोग गर्ने गरेको
		लक डाउनको समयमा घर बाहिर ननिस्कने	लक डाउनको समयमा घर बाहिर ननिस्कने
		बेला-बेलामा साबुन पानीले हात हुने	बेला-बेलामा साबुन पानीले हात धुने, सरसफाईमा विशेष ध्यान दिने
३.	असिना /बाढी	खोला किनारमा वृक्षारोपण, बाँस लगाउने, तटबन्ध लगाउने, पायक पर्ने स्थानमा भल कटाउने ।	खोला किनारमा वृक्षारोपण, बाँस लगाउने, तटबन्ध लगाउने, पायक पर्ने स्थानमा भल कटाउने। हालका दिनमा खोला चौडा पार्ने काम भईरहेको

क्र. सं.	विपदको प्रकार	विपद पहिले गरिएका पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यनीकरणका कार्य	विपद्को सामानाका लागि विपद्को समय र पछि अपनाईएका विधि
४.	सडक दुर्घटना	ट्राफिक नियमको पालना गर्ने गरेको, होशियारी अपनाईएको	ट्राफिक नियमको पालना गराउने, सडकको व्यवस्था गर्ने, मादक पदार्थ सेवन गरेर यात्रा नगर्ने तथा सवारी साधन नचलाउने।
५.	हावाहुरी	कसुवा कैचठे तारले धेरै ठाँउमा बाँध्ने	नयाँ निर्माण गरिने भौतिक संरचनाहरु पक्कि बनाउने चलनले गर्दा हावाहुरीको जोखिम कम हुने।
६.	रोगकिरा	आवश्यक रुपमा किटनाशकको प्रयोग, घरेलु औषधीको प्रयोग	आवश्यक रुपमा किटनाशकको प्रयो
			प्राङ्गारिक खेतिमा विशेष जोड
			कृषिविज्ञसँग सरसल्लाह तथा परामर्श
७.	आगलागी	जनचेतनाका लागी कार्यक्रम, आगलागी भईहालेमा सबैमा सूचना प्रवाह गर्ने	पानीको प्रयोग गरि आगो निभाउने, विपद् परेको परिवारलाई राहत, गैरखाद्य सामाग्री उपलब्ध गराउने गरेको।

२.१४ मानवीय जनजीवनमा भविष्यमा पर्न सक्ने सम्भावित प्रभावहरुः

नगरपालिकाको समग्र संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणबाट भविष्यमा अनुमान लगाउन सकिने परिणामहरुलाई सरल रुपमा विश्लेषण गर्ने र विपद्को जोखिम न्युनीकरणको लागि क्षमता अभिबृद्धिका क्रियाकलापहरु पहिचान गर्न सहज बनाउने उद्देश्यले तलको तालिका मार्फत विश्लेषण गरिएको छ।

३० बर्ष अघिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको प्रभाव	भविष्यको अनुमान	मानवीय जीवनमा भविष्यमा पर्न सक्ने प्रभाव
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा			
रैथाने तथा परम्परागत कृषि प्रणाली	• रैथाने बालीहरुको बीउ-बिजन नै लोप भएको • आधुनिकिकरण तथा व्यसायिकरण भएको	• हाईब्रिड बीउका कारण रैथाने बाली नाश हुने । • उत्पादनमा बृद्धि हुने । • माटोको गुणस्तर बिग्रिने	• हाईब्रिड बीउहरुको कारणले खाद्य गुणस्तर कम हुने । • खाद्य सुरक्षा बढ्ने ।
स्थानीय जातका पशुपंक्षी पालन	• उन्नत जातका पशुपंक्षी पालन तथा उत्पादन	• उन्नत जातको उत्पादनले आर्थिकवृद्धि	• मासुजन्य पौष्टिक तत्वहरु प्राप्त भई स्वास्थ्यमा सुधार

३० बर्ष अघिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको प्रभाव	भविष्यको अनुमान	मानवीय जीवनमा भविष्यमा पर्न सक्ने प्रभाव
कम्पोष्ट तथा प्राङ्गारिक मलको प्रयोग	• रासायनिक तथा अप्राङ्गारिक मलको प्रयोग	• रासायनिक मलको प्रयोगले माटोको उर्वराशक्ति कम हुने। • रोगको प्रकोप बढ्ने।	• अस्वस्थकर उत्पादन र उपभोगले स्वास्थ्यमा जटिलता ल्याउन सक्ने।
जैविक विशादीको मात्र प्रयोग	• रासायनिक विषादीको व्यापक प्रयोग ।	• नयाँ रोग तथा किराहरुको प्रकोप बढ्ने	• मानव स्वास्थ्यमा नराम्रो असर पर्ने।
वन तथा जैविक विविधता			
वन जंगल प्रशस्त भएको	• वन जंगलको मात्रा कम हुँदै गएको	• वन जंगल कम हुँदै जाने	• वन जंगलजन्य श्रोतको अभाव • पानीको श्रोतको अभाव • प्रदुषण बढ्ने • मानव स्वास्थ्यमा नराम्रो असर
जंगली फल तथा फुलहरु समयमा फल्ने गर्थे प्रशस्त मात्रामा जंगली जनावरहरु पाईन्थे ।	• वन जंगलको घनत्व घटेको • डढेलो लाग्ने क्रम बढेको • पहिले पाईने चराचुरुङ्गिहरु कम मात्र देखिन थालेका • जंगली फलफुलहरु कम हुँदै गएको	• वनको क्षेत्रफल घट्ने • जंगली चराचुरुङ्गीहरु स्थानान्तरण हुदै गएका • जंगली फलफुल समयमा नफल्ने • जंगलको कमीले पशुहरुको आहार कम हुन सक्ने	• वन जंगलको घनत्व घट्नाले आवश्यक पर्ने काठ,ईन्धनको रुपमा प्रयोग हुँदै आएको दाउराको विकल्प खोज्नु पर्ने । • जलवायु परिवर्तनमा ठुलो असर पर्ने । • भुमिहिनहरुको अवस्था झन खराब बन्दै गएको साथै जिविकोपार्जनका लागि अझ विकल्पहरुको कमी हुँदै गएको ।

३० बर्ष अघिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको प्रभाव	भविष्यको अनुमान	मानवीय जीवनमा भविष्यमा पर्न सक्ने प्रभाव
मानव स्वास्थ्य			
महामारीको समस्या रहेको, स्थानीय जडिबुटी तथा धामी झाक्रीको मद्दतले उपचार गर्ने गरेको . रोगको पहिचान नहुने गरेको , बालबालिककाहरुको र उमेर अनुसार तौल र उचाई नभएको	• स्वास्थ्य सेवामा पहुँच बढेको • बाल मृत्युदरमा कमी • मानिसमा नयाँ रोगहरु देखा पर्ने गरेको • कोरोना ,जण्डिस ,टाईफाईड पानीजन्य रोगहरुमा वृद्धि भएको। • बालबालिककाहरुको र उमेर अनुसार तौल र उचाई कम भएको	• स्वास्थ्य सेवामा जनताको पहुँच बढ्ने • बाल मृत्युदरमा अत्याधिक कमी आउने । • रोगहरुको समयमा उपचार हुने । • नयाँ रोगहरु देखा पर्नसक्ने	• महँगो स्वास्थ्य उपचार • नयाँ रोगहरु देखा पर्न सक्ने • बालबालिकाहरुको उमेर अनुसार तौल र उचाई वृद्धि नहुँदा उनीहरुको शारीरिक विकासमा असर पुगेको
जलश्रोत तथा ऊर्जा			
पानीका मुलहरु प्रशस्त थिए । उर्जाको रुपमा दाउरा र मट्टीतेल प्रयोग गरिन्थ्यो । विद्युतको पहुँच थिएन ।	• पानीका मुलहरु सुक्दै गएको । • सोलार र जलविद्युतको प्रयोग बढ्दै गएको । • खाना पकाउने ईन्धनको रुपमा दाउरा अत्यधिक रुपमा प्रयोग गरिदै आएको	• पानीका मुहानहरु सुक्न सक्ने । • खाना पकाउन दाउराको कमी हुन सक्ने • विद्युत, सोलार र अन्य वैकल्पिक उर्जाको प्रयोग बढ्न सक्ने । • स्वच्छ खानेपानीको अभाव हुने ।	• स्वच्छ खानेपानीको अभावले विरामी पर्न सक्ने । • वैकल्पिक उर्जा र एलपिजि ग्याँसको प्रयोगले खाना पकाउन सजिलो हुने तर आर्थिक भार थपिने । • विद्युतीय प्रयोग बढ्ने सगै जोखिम पनि बढ्ने।

३० बर्ष अघिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको प्रभाव	भविष्यको अनुमान	मानवीय जीवनमा भविष्यमा पर्न सक्ने प्रभाव
ग्रामिण बसोबास तथा पूर्वाधार			
पातलो बस्ती रहेको, खेतीयोग्य जमिन धेरै भएको, पुलहरु नभएको, दक्ष मिस्त्री नभएको, व्यवस्थित खानेपानीको सुविधा नभएको ।	• दक्ष मिस्त्री कमै भएपनि उपलब्ध हुन सक्ने । • खानेपानी व्यवस्थापन हुन थालेको । • पुलहरु निर्माण भएका • गोरेटो बाटो निर्माण हुन थालेको	• सडकको विस्तार हुन सक्ने । • पुल र गोरेटो धेरै मात्रामा निर्माण हुने • सामुदायिक भवनहरुको निर्माण बढ्ने । • स्वच्छ खानेपानीको व्यस्थापन हुने र • घरका झ्याल-ढोका ठुला निर्माण हुने	• पुल, गोरेटो र सडक निर्माणले महिला तथा बालबालिकालाई हिंडडुल गर्न सजिलो । • दक्ष डकर्मीद्धारा निर्मित मजबुत घरहरुमा मानिसहरु बढी सुरक्षित हुने । • बढ्दो बस्तीले वातावरण प्रदुषणबाट जनसमुदायहरु बढी प्रभावित हुने । • बढ्दो शहरिकरणले प्रदुषण बढ्ने र जलवायु परिवर्तन ।
जल उत्पन्न प्रकोप			
प्रशस्त जंगल भएका कारण बाढी/ पहिरोको जोखिम कम हुने ।	• जनसंख्या वृद्धिले वन विनास भएको । • सार्वजनिक जमिन अतिक्रमण हुने गरेको । • वाढिले जतातत‍ै क्षति पुर्याएको । • खानेपानीको अभाव । • सुरक्षित स्थानको अभाव	• वाढीको जोखिम बढ्न सक्ने । • जलवायु परिवर्तनका कारण अतिवृष्टि, अनावृष्टि हुने । • खानेपानीको अभाव • सुरक्षित स्थानाको अभाव	• अत्यधिक खर्च बढ्ने । • धनजनको क्षति हुने । • स्वच्छ खानेपानीको अभाव । • खाद्य संकट • सामाजिक विखण्डन • समुदायमा रिस, राग, कलह तथा द्वैधको भावना बढ्ने ।

२.१५ वडाहरुको संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण

क) विगतको ३० बर्षको समय रेखाबाट आएको सूचनाको आधारमा क्षति विर्श्लेषण गरी त्यसबाट प्राप्त अंकभारलाई जोडेर वडाहरुको उच्च , मध्यम र न्युन गरी तीन बर्गमा निम्नानुसार संकटासन्नता स्तरीकरण गरिएको छ।

लेकवेशी नगरपालिका

वडा नं..	मानवीय क्षति	प्रभावित परिवार	घरको क्षति	आर्थिक क्षति	खेतीयोग्य भुमि र वनक्षेत्रको क्षति	सामाजिक क्षति	विगतमा भएका विपद्का घटनाहरु	बाली लगाउने र भिञ्याउने समयमा आएको परिवर्तन	तापक्रममा आएको परिवर्तन	जोखिमले भविष्यमा गर्न सक्ने असर	श्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच	संस्थागत क्षमता	जनसंख्याको विश्लेषण	स्थानीय ज्ञान,सीप,क्षमता र प्रविधि	जम्मा
१.	१	२	२	३	१	२	२	२	३	२	३	२	२	२	२९
२..	५	२	३	३	१	३	२	३	३	३	३	२	३	२	३८
३.	१	१	२	२	२	२	३	२	३	२	३	२	२	२	२९
४.	१	२	३	१	२	२	१	२	३	२	३	२	२	२	२८
५.	२	२	४	३	२	२	१	२	३	१	२	२	२	२	३०
६.	१	४	२	२	२	१	३	२	३	३	१	२	२	२	३०
७.	२	२	३	१	१	२	२	२	३	२	१	२	२	२	२७
८	८	३	२	३	३	३	२	२	३	२	२	२	२	२	३९
९.	२	४	२	३	२	२	१	२	३	१	२	२	२	२	३०
१०.	६	३	५	४	१	३	२	२	३	१	२	२	२	२	३८

ख) वडाको स्तरीकरण

वडाहरु	प्राप्ताङ्क	उच्च संकटासन्न	मध्यम संकटासन्न	न्युन संकटासन्न
१	२९		√	
२	३८	√		
३	२९		√	
४	२८		√	
५	३०		√	
६	३०		√	
७	२७		√	
८	३९	√		
९	३०			
१०	३८	√		

स्पष्टिकरण

क्र.सं.	अङ्कभार	स्तर
१.	३८ भन्दामाथि अंकभार	उच्च संकटासन्न
२.	२४ देखि ३८ अंकभारसम्म	मध्यम संकटासन्न
३.	२३ भन्दा कम अंकभार	न्युन संकटासन्न

२.१६ लेकवेशी नगरपालिकाका सम्भावित प्रकोपको जोखिममा रहेका समुदायहरु

प्रकोपको प्राथमिकता क्र.सं.	प्रकोप स्तरिकरणमा देखिएका मुख्य प्रकोपहरु	वडा नं.	सम्भावित प्रकोप जोखिममा रहेको समुदायहरु
१.	भुकम्प	सबै वडामा	
२.	बाढी/ पहिरो	सबै वडामा	
३.	आगलागी	सबै वडामा	
४.	महामारी	सबै वडामा	
५.	वन्यजन्तु आतंक	सबै वडामा	
६.	रोगकिरा	सबै वडामा	
७.	हावाहुरी	सबै वडामा	
८.	सडक दुर्घटना	सबै वडामा	

खण्ड – ३
दीर्घकालीन सोच परिदृश्य लक्ष्य नीति तथा रणनीति

३.१ दीर्घकालीन सोच
विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका कार्यलाई संस्थागत गरी उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्ने यसको दिर्घकालीन सोच हुनेछ।

३.२ परिदृश्य
विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरुमा समुदायको अधिकतम सहभागिता मार्फत हरेक समुदायको विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने र विपदबाट हुने मानवीय,सामाजिक, आर्थिक,भौतिक तथा जिविकोपार्जनका साधनहरुमा हुने क्षतिमा कम गर्दै समुदायको उत्थानशीलतालाई सुदृढ गर्नु यस निर्देशिकाको परिदृश्य हुनेछ।

३.३ लक्ष्य
स्थानीय तहमा रहेको विपद्को संकटासन्नता, जोखिम र क्षमता विश्लेषण गर्न र सोही बमोजिम विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकीकरण गर्दै स्थानीय विकास प्रक्रियामा मुलप्रवाहीकरण गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्न योगदान पुऱ्याउनु।

३.४ उद्देश्य
- स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गर्न र न्युनतम आधार तथा साझा मापदण्ड निर्धारण गर्नु।
- स्थानीय तहमा रहेको विपद्को सङ्कटासन्नता , जोखिम र क्षमता विश्लेषण गर्न र सोही बमोजिम विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकिकरण गर्दै स्थानीय विकास प्रक्रियामा मुलप्रवाहीकरण गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समुदायको निर्माणमा योगदान गर्नु ,
- स्थानीय तहका नीति तथा विकास कार्यक्रममा सबै क्षेत्र र वर्ग (महिला,बालबालिका, जेष्ठ नागरिक,एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, दलित, आदिवासी जनजाति, प्रकोप प्रभावित जलवायुजन्य प्रभावित वा सङ्कटासन्न समुदाय तथा व्यक्तिहरु, मधेशी, मुश्लिम जस्ता वर्ग एवं नेपाल सरकारले लक्षित समुह भनी परिभाषित गरेका वर्ग) को समानुपातिक सहभागिता सुनिश्चित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनलाई संस्थागत गर्न मार्ग प्रशस्त गर्नु।

३.५ नीति
स्थानीय तहमा रहेका सरकारी, गैरसरकारी, निजी तथा सार्वजनिक निकाय एवं संघ–संस्थाहरुसँगको समन्वय तथा सहकार्यमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिहरुको गठन गर्ने तथा उक्त समिति मार्फत समितिका सदस्य तथा पदाधिकारीहरु एवं समुदायका व्यक्तिहरुलाई विपद् तथा जलवायु सम्वन्धी गतिविधिहरुमा सहभागिता गराई क्षमता विकास गराउने।

३.६ रणनीति
स्थानीय तहमा रहेका सरोकारवाला निकाय तथा संघ–संस्थाहरुसँगको समन्वय तथा सहकार्यमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिहरुको गठन गर्ने तथा उक्त समिति मार्फत समितिका सदस्यहरु तथा पदाधिकारीहरु एवं समुदायका व्यक्तिहरुलाई विपद् तथा जलवायु सम्बन्धीका गतिविधिहरुमा सहभागिता गराई क्षमता विकास गराउने।
- उक्त निर्देशिकाको कार्यान्वयनका लागि स्थानीय तहले आफ्नो स्थानीय स्तरमा उपलब्ध साधन , स्रोत , सांस्कृतिक तथा पर्यवरणीय संरचना अनुकुल विभिन्न रणनीतिहरु अवलम्वन गर्न सक्नेछ।
- समुदायमा रहेका प्रकोप तथा जोखिमको पहिचान तथा क्षमताको लेखाजोखा, योजना निर्माणका सबै प्रक्रियामा समुदायका अति जोखिममा रहेका समुह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गरि योजनाको कार्यान्वयन गर्ने।

- स्थानीय विपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कन गर्दा अति जोखिम तथा संवेदनशील स्थानमा रहेका बस्तीहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने।
- बाढी पहिरोबाट हुने मानवीय तथा भौतिक क्षतिलाई रोक्नका लागि बाढीको पूर्व सूचना प्रणालीको स्थापनाका लागि समन्वय तथा सहकार्य गरि पहल गर्ने।
- समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्युनिकरणका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनको उपयोग गर्ने।
- स्थानीय तहमा विपद् जोखिम तथा जलवायु अनुकुलनका कार्यक्रमहरुलाई स्थानीय बार्षिक तथा आवधिक विकासका योजनाहरुमा मुलप्रवाहीकरण गर्दै लैजाने।

निष्कर्षः

लेकवेशी नगरपालिकामा जोखिम पहिचान तथा विश्लेषणबाट संकटासन्नता र क्षमता विचको फरकलाई तुलना गरेर हेर्ने हो भने यस नगरपालिकामा विपद् जोखिम न्युनिकरणको क्षेत्रमा धेरै कार्यहरु गर्नुपर्ने देखिन्छ। यसकारण यस लेकवेशी नगरपालिकामा भुकम्प, जनावर आतंक, बाढी–पहिरो, चट्याङ्ग, आगलागी, हुरी–बतास, सडक दुर्घटना तथा खडेरीको जोखिमपूर्ण स्थानहरुको बारेमा पहिचान गरी यसले पुर्‍याउने असर, क्षति तथा यसका समाधानको उपायका बारेमा समुदायमा जानकारी गराउनु आवश्यक देखिन्छ।

लेकवेशी नगरपालिकामा रहेका विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी, निजी, संघ–संस्थाहरु तथा विभिन्न महिला समुह, युवा क्लबहरु, बाल क्लबहरु र विद्यालयहरु रहेका छन। ती संस्थाहरु तथा समुहहरुसँग विपद् पहिले तथा विपद्का समयमा समुदायले कसरी सहयोग गर्न सक्छन भन्ने कुरामा पनि समुदायमा प्रयाप्त ज्ञान हुनु जरुरी देखिन्छ। साथै यस नगरपालिकामा रहेका विभिन्न क्षेत्रसँग पहुँच भएका राजनैतिक दल तथा सरोकारवाला, महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका, सिकर्मी, डकर्मी तालिम प्राप्त निर्माणकर्मीहरु लगायत युवा शक्तिहरुमा विपद् सम्बन्धी पनि उचित ज्ञान सीप क्षमताको विकास गरिनु जरुरी छ।

यस लेकवेशी नगरपालिकामा नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको छ। यस समितिलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी निरन्तर तालिम तथा ज्ञान, सीप र क्षमताको विकास गर्नु जरुरी छ। यसै गरी यस नगरपालिकामा विभिन्न कार्यदलहरुः पूर्व सूचना तथा सञ्चार ,खोज तथा उद्दार, प्राथमिक उपचार,आपतकालीन शिविर व्यवस्थापन र खानेपानी , सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन जस्ता कार्यदल गठन गरी ती कार्यदललाई विभिन्न तालिम तथा आपतकालीन सामग्रीको व्यवस्थापन गरी समितिको क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने देखिन्छ। यसका साथै विपद् व्यवस्थापन समितिमा आपतकालीन कोष समेत स्थापना गरी विपद् व्यवस्थापनमा समुदायलाई सक्षम बनाउन जरुरी छ। कुनै पनि विपदमा पहिलो सहभागिता तथा पहुँच समुदायकै हुनेहुँदा यसै कुरालाई मध्यनजर गर्दै यस नगरपालिकामा बहुप्रकोपसँग जुध्नका लागि मानविय,आर्थिक, भौतिक श्रोत साधनको विकास गरी यस लेकवेशी नगरपालिकालाई विपद् उत्थानशील नगरपालिकाको रुपमा स्थापित गर्नका लागि आवश्यक क्रियाकलापहरुलाई योजनामा समावेश गरिएको छ।

खण्ड–४
विपद् जोखिम व्यवस्थापन

लेकवेशी नगरपालिकामा वि.सं.२०७७सालमा गरिएको सङ्कटसन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाले पहिचान गरेको मुख्य विपद् बाट हुन सक्ने जनधनको क्षति कम गरी जोखिम न्युनिकरणमा समुदायलाई नै सक्षम बनाई विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई केन्द्र देखि स्थानीय तहसम्म विस्तार गरी सबै तहका विकास नीति तथा तथा कार्यक्रममा मुलप्रवाहीकरण गर्ने यस योजनाको लक्ष्य रहेको छ।सम्भावित विपद्को जोखिम कम गर्न विपद्को समयमा आपतकालीन कार्य सम्पादन गर्ने र विपद् पश्चात पुनस्थापना तथा पुनर्निर्माणका लागि दिशानिर्देश गर्न तयार गरिएको योजनाबद्ध कार्यक्रम कार्य जिम्मेवारी सहितका गतिविधिहरु समावेश गरिएको छ।लेकवेशी नगरपालिकाभित्र विपद् जोखिम र सङकटासन्नताको सूचना सँकलन र क्षमता विश्लेषणको आधारमा विपद्का रुपमा आएका भुकम्प,जनावर आतंक,बाढी–पहिरो,चट्याङ्ग तथा आगलागी आदि जस्ता विपद्लाई स्थानीय समुदाय तथा विपद् व्यवस्थापन समिति,संघ–संस्था तथा सरकारी निकायले योजनाबद्ध रुपमा जोखिम न्युनिकरणका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्नुपर्ने देखिन्छ।यस स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गर्दा विभिन्न बिषयगत योजनाहरुलाई निम्नानुसार राखिएको छ।

४.१ विपद् पुर्वका क्रियाकलापहरु (जनचेतना, दठक्षमता अभिबृद्धि र पुर्व तयारी)

विपद् पूर्वका क्रियाकलाप अन्तर्गत नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति आफुले कार्यान्वयन गर्नुपर्ने जनचेतना, क्षमता अभिबृद्धि र पुर्व तयारीका क्रियाकलापहरुलाई छुट्टै शिर्षक अन्तर्गत राखिएको छ भने नगरपालिकाले वडा मातहतका अन्य सरोकारवाला पक्षहरुबाट गराउने योजनाहरुलाई छुट्टै राखिएको छ। संरचनात्मक जोखिम न्युनीकरणका योजनाहरुलाई पनि फरक शिर्षकमा नै राखिएको छ। जुन निम्नानुसार रहेका छन्।

- नगरपालिकाको जोखिम न्युनीकरणको लागि नीतिगत व्यवस्थाहरु
- संरचनात्मक जोखिम न्युनीकरण
- नगर विपद् जोखिम तथा ब्यवस्थापन समितिले कार्यान्वयन गर्ने संस्थागत जनचेतना, क्षमता अभिबृद्धि र पुर्व तयारीका क्रियाकलापहरु
- प्रकोपहरुको सन्दर्भमा छुट्टाछुट्टै जोखिम न्युनीकरण पूर्वतयारी क्रियाकलापहरु
- नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति मातहत कार्यान्वयन गराउनु पर्ने वडा अन्तर्गतका विद्यालय, सामुदायिक वन,स्वास्थ्य चौकी, टोल विकास संस्थाका सचेतना , क्षमता अभिबृद्धि र पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु

४.१ (क) नगरपालिकाको जोखिम न्युनीकरणको लागि नीतिगत व्यवस्थाहरु

प्रा. क्र.	नीतिगत व्यवस्थापनका योजना	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक (सहयोगी)	वाह्य (सहयोगी)	
१.	विपद् प्रतिकार्यको लागि संकटसन्न समुदायाट प्रतिनिधित्व हुनेगरी पूर्व सूचना खोज तथा उद्दार,प्राथमिक उपचार र क्षतिको लेखाजोखा कार्यदल गठन गरी तालिमको प्रवन्ध गर्ने र त्यो संख्या आवश्यक्ता अनुसार बढाउदै लैजाने नीति तर्जुमा गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	लेकवेशी नगरपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	

प्रा. क.	नीतिगत व्यवस्थापनका योजना	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक (सहयोगी)	वाह्य (सहयोगी)	
२.	सम्बन्धित प्रकोप संकटासन्न समुदाय तथा क्षेत्रमा विपद् पूर्व सूचना प्रणाली स्थापना गर्ने र सूचना संयन्त्रलाई चुस्त दूरुस्त राख्न कर्मचारी व्यवस्था गर्ने र त्यसको पहुँच सम्बन्धित सबै घर परिवारसम्म पुर्याउने नीति तर्जुमा गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	लेकवेशी नगरपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
३.	समुदायमा विपद् प्रभावितको नाममा क्षतिपुर्ति प्रदान गर्ने भन्दा बैकल्पिक आय आर्जनका क्रियाकलापको लागि सहुलियत सहित प्रोत्साहित गर्ने र उत्थानशील समुदाय निर्माणको नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने।	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	लेकवेशी नगरपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
४.	नगरपालिका भित्रका सामुदायिक वनहरुले अग्निरेखा निर्माण, अग्नि नियन्त्रक योजना, विपद् व्यवस्थापन कोष र नयाँ वृक्षारोपणको योजना तथा पृष्ठपोषणका आधारमा सहुलियत सिफारिश तथा अनुदानको व्यवस्था गर्ने नीति तर्जुमा गर्ने।	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	लेकवेशी नगरपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
५.	नगरपालिका अन्तर्गतका हरेक विद्यालयहरुमा प्रत्येक बर्ष विपद् जोखिम न्युनीकरण सम्बन्धी विद्यालय सुरक्षा योजना तयार गरी १ प्रति नगरपालिकामा पेश गर्ने नीति तर्जुमा गर्ने	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	लेकवेशी नगरपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
६.	प्रत्येक समुदायमा सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी बस्ती विस्तार योजना तयार गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	लेकवेशी नगरपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	

४.१ (ख) संरचनात्मक जोखिम न्युनीकरण

समुदाय हुँदै वडा र समग्र नगरपालिकाको संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेक्षणबाट प्राप्त नतिजाको आधारमा नगरपालिकामा सञ्चालन गर्नुपर्ने विपद् जोखिम व्यवस्थापनका क्रियाकलाप पहिचान गरी सूचीकृत गर्दा तिनको प्राथमिकता निर्धारण गर्नुपर्नेछ। क्रियाकलाप पहिचान गर्न शूरुमा वडा र नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरु, सचेतना केन्द्र, सबै क्षेत्र र वर्ग (महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, दलित, आदिवासी, जनजाति, प्रकोप प्रभावित, जलवायुजन्य प्रभावित वा सङ्कटासन्न समुदाय तथा व्यक्तिहरु, मधेशी, मुश्लिम जस्ता वर्ग एवं नेपाल सरकारले लक्षित समुह भनी परिभाषित गरेका वर्ग) को समानुपाति सहभागितामा नगरपालिकाका क्रियाकलापहरु पहिचान र प्राथमिकिकरण गर्ने र नगरपालिका स्तरमा प्राथमिकतामा आएका योजनाहरुलाई नगर विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरुबीच छलफल गराई नगरपालिका वा नगरपालिका स्तरको विपद् र जलवायु उत्थानशील क्रियाकलापहरुको प्राथमिकता निर्धारण गर्न सकिनेछ। त्यस्ता संरचनात्मक जोखिम न्युनीकरणका क्रियाकलापहरुलाई निम्न बमोजिम ढाँचामा सूचिकृत गरिएको छ।

संरचनात्मक जोखिम न्युनीकरणका क्रियाकलापहरुलाई वडाहरुको उच्च संकटासन्नताको आधारमा क्रमबद्ध गरिएकोछ।

क्र.सं.	प्रमुख प्रकोपहरु	समुदायको नाम	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोत	समय अवधि
वडा नं.-१						
१.	बाढी	भुतिया	३०० मिटर जाली	व.वि.व्य.समिति	१५लाख	
२.	पहिरो	खहरेखोला क्षेत्र	ग्याविन तटबन्ध	व.वि.व्य.समिति	१० लाख	
वडा नं.-२						
१.	बाढी	गौडाखोला देखि मेनरोड	तटबन्ध	व.वि.व्य.समिति	५ लाख	
		थाति क्षेत्र	ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति	५ लाख	
		लेखगाँउ	दाँया बाँया तटाबन्ध	व.वि.व्य.समिति	८ लाख	
		खसखसे खोला	तटबन्ध	व.वि.व्य.समिति	७ लाख	
		बरामगाँउ	ग्याविन जाली र वृक्षारोपण	व.वि.व्य.समिति	५ लाख	
		सिरेनी	वृक्षारोपण	व.वि.व्य.समिति	१ लाख	
		घरछाप पात्ले	पहिरोको जोखिममा	व.वि.व्य.समिति		
वडा नं.-३						
१.	बाढी	थाकरे खोला देखि मसान हुँदै कागते खोला	ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
२.	बाढी	वेनी दोभानको ठुलो पहिरोमा त्रिशुली नदी किनारबाट	ग्याविन तथा वाल लगाउने र ह्युमपाईपको व्यवस्था गर्ने	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	

क्र.सं.	प्रमुख प्रकोपहरु	समुदायको नाम	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोत	समय अवधि
३.	पहिरो	मझुवाटार, खाङदी खोला, चन्दने खोला, रनेटार, डवाडी गाईने धारा, कामराङ, पानीखोलाको धावे खोलालगायतका ठाँउ	ग्याविन तथा वाल लगाउने	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
४.	पहिरो	रुसुपानी ऐटारी जन्ती ढुङ्गा ढोडेनी पाहारकुना लगायका ठाँउहरु	पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याविन वाल लगाउने	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
वडा नं.-४						
१.	पहिरो	घोगे	९ घर स्थानानेतरण	व.वि.व्य.समिति	४५ लाख	
२.		सिमले पिङ्गडाँडा मसेरी	तारजाली	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
३.	बाढी	गमखोला कागतेखोला	तारजाली	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
		आधामारा चालिसे खेत साहीडाँडा र खर्क गैरा फापुक साठी मुरे लगायतका क्षेत्र	बाढी नियन्त्रण क्रियाकलाप	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
४.	वन्यजन्तु आतंक	वन्यजन्तु नियन्त्रण क्रियाकलाप		व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
वडा नं.-५						
१.	बाढी /पहिरो	कुम्पुर जाले चेपे आँपटार स्याखुटार टकटके रैकर बुङडाँडा लगायतका क्षेत्रमा	पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याविन जाली लगाउने	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	

क्र.सं.	प्रमुख प्रकोपहरु	समुदायको नाम	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोत	समय अवधि
वडा नं.-६						
१.	बाढी	गमखोला किनार	ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति		
२.	पहिरो	प्युठाने डाँडाडा पुरानोघाट राडीको घरमाथि पुरानो रानागाँउ कल्पनाचोक धनारी हिलेसोता सिरुखाल्टा	पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याविन जाली लगाउने	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
३.	पहिरो	हुल्ली पिपले चौखर्क लगायतका क्षेत्र	पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याविन जाली लगाउने	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
वडा नं.-७						
१.	बाढी	गोलखाल्टा बन्दके र सिस्नेरी टोल	७०० मि. ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति	५० लाख	
		न्यावलखोला देखि टुणे कुईरेसम्म	ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
		पिपलटार आदकटार		व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
२.	पहिरो	खारपानी टोल	२०० मि. तारजाली	व.वि.व्य.समिति	१० लाख	
		पोखरी आँपडाँडा धारापानी लगायतका क्षेत्रमा	ग्याविन वाल लगाउने	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
वडा नं.-८						
१.	बाढी कटान/ पहिरो	सुब्बाकुना चिसापानी	चिल्लेखोल्सा खहरे खोला आसपास ३००मि.क्षेत्रमा ग्याविन जाली चिङ्गाडखोलाको चिसापानी देखि सुब्बाकुनासम्म वृक्षारोपण तथा ग्याविन जाली रोडको कारण पहिरो गएको ठाँउमा वृक्षारोपण तथा ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति	१५ लाख १५ लाख ५ लाख	

क्र.सं.	प्रमुख प्रकोपहरु	समुदायको नाम	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोत	समय अवधि
२.	पहिरो	केरेनी	लाखेपानी क्षेत्रमा ३० मि. ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
३.	बाढी / पहिरो	मंगले खुनुर्के	मंगलेमा वृक्षारोपण खुनुर्केको चिङ्गाडखोलामा ग्याविन जाली भलकुलो निर्माण खुनुर्के धरानेको झोलुङ्गेपुल निर ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति	१५ लाख	
४.	पहिरो	लोसेधापे	लोसे वृक्षारोपण लोसेको जोवनपानी क्षेत्रमा ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
५.	बाढी कटान	आरनटुडा	तारजाली तटबन्ध खोल्साहरुमा वायोईन्जिनियरिङ्ग	व.वि.व्य.समिति	१५ लाख	
		चिल्ले कोलखोला	चिल्लेको सडक क्षेत्रमा बृक्षारोपण	व.वि.व्य.समिति	३ लाख	
६.	पहिरो	अर्मले पिपलटार तल्लो सालडाँडा वेलघारी टाँडी	वृक्षारोपण तारजाली भलकुलो निर्माण	व.वि.व्य.समिति	५ लाख ३ लाख	
		बैशपानी तल्लोटोल	ग्याविन जाली बृक्षारोपण	व.वि.व्य.समिति	२ लाख	
		कुईनेपानी फुस्राडाँडा बाघगैरा पिपलपानी सामुदायिक वन	ग्याविन जाली बृक्षारोपण	व.वि.व्य.समिति	१० लाख	
		लाँमिडाँडा पाटन		व.वि.व्य.समिति	१० लाख	
		मसेरी तिनघरे माथिल्लो सालडाँडँ		व.वि.व्य.समिति	१० लाख	
वडा नं.-९						
१.	बाढी /पहिरो	गँगटे बजार क्षेत्र	ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
		ज्यामिरे	ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
		रुप्से सिमदमार	तटबन्ध	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	

क्र. सं.	प्रमुख प्रकोपहरु	समुदायको नाम	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोत	समय अवधि
		फुलवारी दमारगाँउ	ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
		गोगनपानी सिम्दमार	वस्ती स्थानन्तरण	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
		अजिंगरे	वृक्षारोपण	व.वि.व्य.समिति	१ लाख	
२.	बन्यजन्तु आतंक	तिल्लेपानी गोगनपानी रुप्से सिम्दमार	बन्यजन्तु नियन्त्रण जाली	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
		वडा नं.-१०				
१.	बाढी/पहिरो	चन्द्रपुर टोल झुप्राखोला	ग्याविन तटबन्ध	व.वि.व्य.समिति	३० लाख	
२.	पहिरो	चन्द्रपुर तिलेखोल्सा देखि पुछारसम्म	ग्याविन जाली तथा वृक्षारोपण	व.वि.व्य.समिति	३० लाख	
		तिलेखोल्सा देखि ढकाल टोलसम्म	ग्याविन जाली	व.वि.व्य.समिति	१५ लाख	
		धपेन गोलखाडल	तारजाली र बायोईन्जिनियरिङ्ग (वस्तीस्थानान्तरण)	व.वि.व्य.समिति	प्राविधिक सर्वेक्षण अनुसार	
		धारापानी खनियावारी	वृक्षारोपण	व.वि.व्य.समिति	१२ लाख	
		टिमुरकोट मैनचुली पाखामा	वृक्षारोपण	व.वि.व्य.समिति	३ लाख	
		जोत्रेसाल	ग्याविन जाली तथा वृक्षारोपण	व.वि.व्य.समिति	२ लाख	
		बनकुना बसन्तपुर पावरहाउस	तटबन्ध	व.वि.व्य.समिति	३० लाख	
		खल्लुगैरा कयनपानी पहिरो नियन्त्रण	वृक्षारोपण तार जाली	व.वि.व्य.समिति	१० लाख	
		राउटेटार खार खोला र लामीदमार	वन्यजन्तु नियन्त्रण तारजाली	व.वि.व्य.समिति	३० लाख	
		मैनडाँडा बसेरी	बायोईन्जिनियरिङ्ग	व.वि.व्य.समिति	१५ लाख	
३.	बाढी	बेलटार मछेलटार चिप्लेखोला	ग्याविन जाली तटबन्ध	व.वि.व्य.समिति	१५ लाख	

४.१ (ग) नगर विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन समितिले कार्यान्वयन गर्ने संस्थागत जनचेतना, क्षमता अभिबृद्धि र पुर्व तयारीका क्रियाकलापहरु

प्रा. क्र.	प्रमुख जोखिम तथा समस्याहरु	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	वाह्य	
१.	नियमित बैठक तथा समन्वयमा कमी	अत्यावश्यक अवस्था बाहेक पनि नगर विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक मासिक तथा द्वैमासिक रुपमा नियमित बस्ने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		२०७८ साल देखि
२.	समुदायमा प्रकोपहरु सम्बन्धी पर्याप्त जानकारीको अभाव	वडाका सम्पूर्ण घरधुरीहरुलाई आपतकालीन सम्पर्क नं.विभिन्न प्रकोपहरु प्रकोपहरुको जोखिमको अवस्था क्षति न्युनीकरणका उपायहरु तथा पुर्वतयारी सम्बन्धी जानकारीमुलक क्यालेण्डर बनाई वितरण गर्ने • *क्यालेण्डरको डिजाईन तयार गर्ने* • *क्यालेण्डरहरुको छपाई तथा वितरण गर्ने*	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		२०७९
३.	संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा तालिम बारेको सचेतनामा कमी	सबै वडाहरुमा वडा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमाको लागी सहभागितामुलक संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा तालिम संचालन	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		प्रत्येक बर्ष
४.	कृत्रिम घट्ना अभ्यास नहुनु	नगरपालिकाका सबै वडाहरुमा विपद् व्यवस्थापन कार्यसँग सम्बन्धित कृत्रिम घट्ना अभ्यास गराई कार्यदललाई तयारी राख्ने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		प्रत्येक बर्ष
५.	सचेतना अभिबृद्धिका क्रियाकलाप	वडाहरु अन्तर्गत समुदायमा विपद् पूर्वतयारी सचेतनामुलक सडक नाटक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		प्रत्येक बर्ष

प्रा. क.	प्रमुख जोखिम तथा समस्याहरु	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	वाह्य	
६.	विद्यालय सामुदायिक वन तथा विभिन्न उप समितिहरुले विपद् जोखिम न्युनिकरणको क्षेत्र वहन गर्ने जिम्मेवारी बाँडफाँड नहुनु	विद्यालय सामुदायिक वन तथा विभिन्न उप समितिहरुले गर्नुपर्ने जोखिम न्युनिकरण योजनाहरु कार्यान्वयन गराउने र गरेको कामको प्रतिवेदन वडा कार्यालयको बैठकमा प्रस्तुत गर्न लगाई समिक्षा गर्ने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		प्रत्येक बर्ष
७.	दक्ष जनशक्तिको अभाव	कृषि तथा पशुरोग महामारी न्युनिकरणको लागि प्रत्येक वडामा दक्ष जनशक्ति उत्पादनका लागि कृषि तथा पशु सम्बन्धी तालिम संचालन गर्ने।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		प्रत्येक बर्ष
८.	दक्ष जनशक्तिको अभाव	नगर तथा प्रत्येक वडाका विपद् व्यवस्थापन समितिका ५जना गरि ५० जना पदाधिकारीहरुलाई ५ दिवसीय समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा पूर्वतयारी सम्बन्धी २ वटा तालिम कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने र यो संख्या प्रत्येक आर्थिक बर्ष बढाउदै लैजाने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		प्रत्येक बर्ष
९.	दक्ष जनशक्तिको अभाव	नगरपालिकाका सबै वडाहरुमा संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा अद्यावधिक गर्ने (वडाहरुमा संकटासन्नता नक्सांकन गरी होडिङ्गबोर्ड राख्ने)	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		प्रत्येक बर्ष
१०.	विपद् जोखिम ब्यवस्थापन सम्बन्धी सूचना संकलन तथा सम्प्रेषणको उचित व्यवस्था नहुनु	नगरस्तरीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलन सिकाई केन्द्रको स्थापना गरी प्रभावकारीतामा बृद्धि गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		२०७९ साल

प्रा. क्र.	प्रमुख जोखिम तथा समस्याहरु	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	वाह्य	
११.	पूर्व सूचना प्रणाली प्रभावकारी नहुनु	SMS घेराको निर्माण गरी समुदामा जानकारी गराई वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई पूर्वसूचना प्रणालीका बारेमा अभिमुखिकरण गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		निरन्तर
१२.	प्रतिकार्य योजना नहुनु	नगरपालिकाले नगरस्तरीय बहुप्रकोप पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		२०७९ साल भित्र
१३.	सचेतनाका कार्य	विद्युतीय आगलागी तथा समुदायमा हुने आगलागी बारेमा सावधानी अपनाउन सार्वजनिक सचेतना अभियान	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		प्रत्येक बर्ष
१४.	पानीका श्रोत कम हुँदै जानु	आगलागी नियन्त्रणका लागि पानीका श्रोतहरु पत्ता लगाउने र श्रोत संरक्षणका लागि वृक्षारोपण तथा संरचनात्मक कार्य गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति		प्रत्येक बर्ष
१५.	भुकम्पीय जनचेतनामा कमी	नगरपालिकाका प्रत्येक वडाका समुदायहरुका अगुवाहरु स्थानीय संघ संस्थाहरुका प्रतिनिधिहरु पत्रकार राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरु लगायतका महिला समुहहरुको लागि प्रत्येक बर्ष प्रति वडा २ वटा भुकम्पीय जोखिम न्युनिकरण तथा पूर्वतयारी सम्बन्धी १ दिवसिय सचेतना कार्यक्रमहरु।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			प्रत्येक बर्ष
१६.	भुकम्प प्रतिरोधी संरचनाका क्याटालगहरु नहुनु	नगरपालिका भित्र बिभिन्न सरकारी गैरसरकारी तथा निजी संघ-संस्थाहरुमा कार्यरत ईञ्जिनियर आर्किटेक्ट तथा सब इन्जिनियरको लागि २ वटा पाँच दिवसीय भुकम्प प्रतिरोधी भवन डिजाईन तथा निर्माण प्रविधि तालिम कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने र भुकम्प प्रतिरोधी संरचनाका क्याटालगहरु बजनाई वितरण गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र

प्रा. क.	प्रमुख जोखिम तथा समस्याहरु	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	वाह्य	
१७.	विपद् तथा जलवायु परिवर्तन सिकाई केन्द्र नहुनु	वडाहरुमा विपद् तथा जलवायु परिवर्तन सिकाई केन्द्र स्थापना गर्ने र त्यसलाई प्रभावकारी वनाउने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल
१८.	स्वयम सेविकाहरुलाई प्राथमिक उपचार तालिम नहुनु	प्रत्येक वडाबाट कम्तीमा ५ जना स्वयंसेविकाहरुको लागि प्राथमिक उपचार तालिम संचालन गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल
१९.		प्रत्येक वडाबाट कम्तीमा १२ जनाकोः लागि ३ दिवसीय सरल खोज उद्धार तालिम कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने तथा CADRE तालिम उपलब्ध गराउने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र
२०.	गैर संरचनात्मक जोखिम न्युनिकरण सम्बन्धि जानकारीको अभाव	प्रत्येक वडाबाट कम्तीमा ३० जना गृहिणीहरुको लागी २ दिवसीय गैरसंरचनात्मक जोखिम न्यनिकरण तथा पूर्वतयारी तालिम कार्यक्रमहरु प्रत्येक बर्ष सञ्चालन गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			प्रत्येक बर्ष
२१.	वडा भित्र रहेका युवा संख्या सञ्जाल बाल क्लब समुह संगठनहरुलाई समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्युनिकरण सम्बन्धी पर्याप्त जानकारी अभाव र अग्रसरतामा कमी ।	वडा भित्र रहेका युवा संस्था सञ्जाल बाल क्लब समुह संगठनहरुलाई समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्युनिकरण सम्बन्धी क्षमता अभिबृद्धि गर्ने तथा विपद् जोखिम न्युनीकरणका क्षेत्रमा अगुवाई गर्ने किसिमका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			निरन्तर
२२.	संभावित जोखिम क्षेत्रबारे ज्ञान नहुनु	बाढी / डुवान आगलागीबाट हुने विपद्हरुको पूर्वतयारीको जानकारीको लागि सम्भावित क्षेत्रमा होडिङ्गबोर्डहरु राख्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र

प्रा. क्र.	प्रमुख जोखिम तथा समस्याहरु	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	वाह्य	
२३.	खुला स्थानको पहिचान नहुनु	नगरपालिका भित्र आपतकालीन आश्रयका लागि उपयुक्त सार्वजनिक खुल्ला स्थान तथा भवनहरु पहिचान गरी सबैलाई जानकारी गराउने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			निरन्तर
२४.	समुदायमा प्रभावकारी विपद् व्यवस्थापनको लागि विभिन्न दक्ष कार्यदल नहुनु	संकटासन्न समुदायहरुमा खोज तथा उद्धार प्राथमिक उपचार पूर्व सूचना प्रणाली आकस्मिक स्वास्थ्य तथा सरसफाई र आवश्यक्ता लेखाजोखा कार्यदल गठन गरी तत् सम्बन्धी तालिम तथा सामग्री प्रबन्ध गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			प्रत्येक बर्ष
२५.	समुदायमा परम्परागत तथा निर्वाहमुखी कृषि प्रविधिको कायम हुनु	समुदायका विपद् संकटासन्न र नमुना कृषकहरुलाई कृषिविज्ञको सहयोगमा विपद् थेग्ने बाली प्रतिस्थापन बेमौसमी तरकारी बाली लगायत व्यवसायिक आय आर्जन हुने सीपमुलक तालिमा प्रदान गर्ने।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			प्रत्येक बर्ष
२६.		भुकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण प्रविधिको जानकारी मुलक सूचना भएको १० वटा होडिङ्गबोर्ड प्रत्येक वडामा राख्ने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र
२७	वन क्षेत्रको आगलागीको बिषयमा समुदायको ध्यान नजानु	सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति अन्तरगतका योजनाका क्रियाकलापहरुको कार्यान्वयन गराउने।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			निरन्तर
		प्रत्येक सामुदायिक वनहरुले विद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्ने ।				निरन्तर
२८.	समुदायमा प्रतिरोधात्मक निर्माणको बारेमा सचेतनाको कमी तथा प्रतिरोधि मापदण्ड काडाईका साथ पालना नहुनु ।	समुदायमा निर्माणको काम गर्ने सिकर्मी डकर्मीहरुलाई भुकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण तालिमको साथसाथै बहु प्रकोपले क्षति नगर्ने किसिमको सुरक्षित स्थान पहिचान सम्बन्धी अवधारणागत तालिम प्रदान गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			निरन्तर
		समुदायमा झटपट झोलाको आवश्यक्ता महत्व र त्यसमा राख्नुपर्ने अत्यावश्यक सामाग्रीको बारेमा सचेतना फैलाउने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			प्रत्येक बर्ष

प्रा. क.	प्रमुख जोखिम तथा समस्याहरु	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	वाह्य	
२९.	विकासले विनास निम्तिने खतरा	कुनै पनि विकास निर्माणको काम गर्दा आवश्यक्ता अनुसार वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन गरेर मात्र काम गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			निरन्तर
पूर्व तयारीका क्रियाकलापहरु						
	विपद् प्रतिकार्य गर्न नगर विपद् व्यवस्थापन समितिको भुमिका अन्तरगत पूर्व तयारीका आवश्यक क्रियाकलापहरु	नगरपालयिकाको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गत रु ८६०७११४७.७९ आपतकालीन कोष बृद्धिको क्रियाकलाप तय गर्ने र आपतकालीन कोष सञ्चालन निर्देशिका बनाउने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र
		अस्थायी पुनर्वासका लागि त्रिपाल भाडँकुडा लगायतका उद्धार सामाग्री र स्वास्थ्य सामाग्री भण्डारण गरेर राख्रे	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र
		आपतकालीन अवस्थाका लागि आवश्य खाद्य तथा गैर खाद्य सामाग्रीको बन्दोबस्त गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र
		स्थानीय विकास साझेदारहरुसँगको समन्वयमा वृद्धि गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			निरन्तर
		आपतकालीन अवस्थाका लागि आवश्यक खानेपानी शुद्धिकरण सामाग्री पियुष क्लोरिन झोल जस्ता बस्तु भण्डारण गर्ने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र
		समुदायमा मनोसामाजिक परामर्श दिन सक्ने व्यक्ति पहिचान	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			निरन्तर
		समुदायहरुमा स्वास्थ्य बिमा कृषि बाली पशुधनको बिमा तथा निर्जबन बिमाको लागि प्रोत्साहित गर्ने कार्यक्रम संचालन गर्ने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			निरन्तर
		प्राथमिक उपचार खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त ब्यक्तिहरुको सुचि तयार गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			निरन्तर
		वडामा सहजै उपलब्ध हुने तथा स्थायी गर्ने युवाहरुलाई CADRE तालिम उपलब्ध गराउने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			निरन्तर

प्रा. क्र.	प्रमुख जोखिम तथा समस्याहरु	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	वाह्य	
		सामुदायिक वनहरुले समुहको नाममा खाता संचालन गरि विपद् व्यवस्थापन कोष उपलब्ध गराउने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			निरन्तर
		नगरपालिका भरिको खुल्ला तथा सुरक्षित स्थानहरु पहिचान गर्ने नगरपालिका भरिको सुरक्षित स्थानहरु वडा नं. जनकल्याण आधारभुत विद्यालय, श्री आर्दश मा.वि., शान्ति सृजना आधारभूत विद्यालय, शिशु प्रा वि डाव वडा नं. श्री खाणदेवी प्राथमिक,नेपाल राष्ट्रिय प्रा वि लेकगाँउ, श्री सरस्वति नमुना आधारभूत, नेपाल राष्ट्रिय सृजनशिल प्रा वि वडा नं. ३ श्री जनकल्याण प्रा.वि., श्री जनप्रिय आधारभूत विद्मालय, श्री सहिद स्मृति प्रा वि वडा नं.४ श्री कृष्ण प्रा वि सिमले, श्री जनक मावि गमखोला, श्री सरस्वति प्रा वि कमैघारी, श्री जिवन ज्योति उच्च मा वि वडा नं. श्री नेरा माध्वि नेटा,जनप्रकाश आधारभुत विद्मालय श्री गणेश आधारभूत विद्मालय,नेरा प्रा वि सानो खल्टाकुरा, सिद्धेश्वरी प्राथमिक विद्मालय, चन्दोदय प्रा वि मझुवा हिमालय प्राथमिक विद्मालय वडा नं.६ अम्मरज्योति आधारभूत विद्मालय, पशुपति प्राथमिक विद्मालय , सरस्वति माध्यमिक विद्मालय श्री नेरा प्रा विराना गाँउ श्री जिवनज्योति प्रा.वि.जनकल्याण प्रा.वि. बाघखोर वडा नं.७ श्री पशुपति आ.वि.लक्ष्मी आधारभूत विद्यालय नेपाल राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र

प्रा. क्र.	प्रमुख जोखिम तथा समस्याहरु	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	वाह्य	
		वडा नं.८ श्री जनज्योति प्राविआरनटुडा नेरामावि कुईनेपानी नेपाल राष्ट्रिय प्रावि कोलखोला वडा नं.९ श्री सरस्वती मावि सिमदमार खाँडदेवी मावि नेपाल राष्ट्रिय आवि कालिका प्रावि बाखेकोट वडा नं.-१० नेपाल राष्ट्रिय मावि चुनियापानी नेपाल राष्ट्रिय प्रा.वि.देविडाँडा नवज्योति प्रावि खरेचौर चन्द्रज्योति मावि चन्द्रपुर कालिका आधारभूत विद्यालय				
		समुदायस्तरमा अन्य खुल्ला तथा सुरक्षित स्थानहरु तथा आश्रय स्थलको पहिचान गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र
		वडा भित्र बन्ने कुनैपनि सार्वजनिक संरचनाहरु बालमैत्री अपाङ्गमैत्री जेष्ठ नागरिकमैत्री बनाउने नीति बनाई लागु गर्ने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			निरन्तर
		लेकवेशी नगरपालिकाको प्रत्येक वडामा वडा आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र र नगरपालिकाको हकमा स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र स्थापना गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र
		संकटासन्न टोल तथा समुदायमा आवश्यक्ता अनुसार खोज तथा उद्धार सामाग्री औजार भण्डारण गर्ने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र
		विभिन्न क्षेत्रबाट विपद् व्यवस्थापनको भुमिकामा तालिम प्राप्त दक्ष विशेषज्ञ जिम्मेवारी वहन गरेका व्यक्तिहरुको सूची वनाई वडा तथा नगरपालिकामा राख्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			२०७९ साल भित्र

४.१ घ) प्रकोपहरुको सन्दर्भमा छुट्टाछुट्टै जोखिम न्युनीकरण पूर्वतयारी क्रियाकलापहरु

प्रकोपहरु	प्रमुख समस्या तथा जोखिमहरु	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य	
भुकम्प	समुदायमा भुकम्पबारेको सचेतनाको कमि	समुदायमा भुकम्प सम्बन्धी जानकारीमुलक पोष्टर पम्पलेट तयार गरी वितरण गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
	भुकम्प सम्बन्धी कृत्रिम अभ्यासको बारेमा जानकारीको अभाव	समुदायलाई भुकम्प सम्बन्धी कृत्रिम अभ्यास गराउने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
	विपद्का बेला अत्यावश्यक सामाग्रीकरो अभाव	अत्यावश्यक सामाग्री सहितको झटपट झोला सम्बन्धमा समुदायमा जानकारी दिने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
	आपतकालीन अवस्थामा तत्काल घाईतेको उद्धार र उपचारको अभाव तथा कार्यदलको अभाव	समुदायमा पूर्वसूचना खोज तथा उद्धार प्राथमिक उपचार आवश्यक्ता लेखाजोखा आपतकालीन स्वास्थ्य तथा सरसफाई जस्ता कार्यदलहरु गठन गर्ने तालिम तथा अभ्यासहरु गराउने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
	भुकम्प प्रतिरोधी संरचना नहुँदा थप जोखिम बढ्ने	वडा भरिका कच्ची तथा गैर प्रतिरोधी घरहरुको तथ्यांक संकलन गरी नयाँ बन्ने घरहरु नक्सापास गरी भुकम्प प्रतिरोधी मापदण्ड अनुसार मात्र बनाउन पाउने व्यवस्था कडाईका साथ लागु गर्ने भुकम्प प्रतिरोधी घरहरुको संख्यामा उल्लेख्य बृद्धि गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
बाढी	बाढी सुरक्षा सम्बन्धी पर्याप्त सचेतनाको कमी	नगरपालिका भित्रका बाढी संकटासन्न समुदायहरुमा भविष्यमा बाढीले पुर्याउन सक्ने क्षतिको पूर्वानुमान बारे छलफल तथा अन्तरक्रिया गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
	बाढी सम्बन्धी प्रतिकार्य उपायको बारेमा जानकारीको अभाव	बाढीको पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना गर्ने र जल तथा मौसम विज्ञान विभागले जारी गरेको सूचनाको संयन्त्र समुदाय स्तरसम्म पुर्याउने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			

प्रकोपहरु	प्रमुख समस्या तथा जोखिमहरु	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य	
	जोखिमपुर्ण स्थानको बारेमा समुदायमा पर्याप्त जानकारको अभाव	बाढीको समयमा आवश्यक पर्ने उद्धार सामाग्रीहरु प्रतिकार्य टोलीले सहजै उपलब्ध हुने किसिमले तयारी अवस्थमा राख्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
		प्रत्येक वडाहरुमा बाढीको जोखिमपुर्ण स्थानहरुको पहिचान गरी सो स्थानहरुमा होडिङ्ग बोर्ड लगाउने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
	खोला किनारको जग्गा कटान भई घर तथा खेतबारीहरु मासिन सक्ने	खोला किनारको कटान हुने ठाँउहरु पहिचान गरी जैविक तटबन्ध तथा बायो ईन्जिनियरिङ्ग प्रविधिमाफर्त जोखिम न्युनिकरण गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
महामारी	स्वास्थ्य र सरसफाईले गर्दा परजिवि माफर्त फैलिने रोगहरुका साथै कोभिड १९ ले पुर्याउने क्षति मानिस लामो अवधिसम्म विरामी पर्ने तथा मृत्यु हुन सक्ने ।रोजगारी गुम्ने उपचारमा खर्च हुने ।	टेलिफोन स्थानीय एफ.एम र पत्रपत्रिकाको माध्यमबाट सम्भावित महामारीको सचेतना सम्बन्धी कार्यक्रम प्रसारण गर्ने । फोहोरमैला उचित व्यवस्थापन ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
		होटल रेष्टुरेन्ट तथा हाट बजार तथा सडकमा बेचिने पकाएर वा काँचै खाने बस्तुहरुको गुणस्तरको अनुगमन । माछामासु स्वस्थकर उत्पादन तथा विक्रि वितरणमा अनुगमन गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
		व्यक्ति-व्यक्तिबीच कम्तीमा २ मिटरको दुरी कायम राख्ने मास्क लगाउने साबुनपानीले मिचिमिचि हातधुने ज्वरो रुघा खोकी लागेमा नजिकैको स्वास्थ्य चौकीमा स्वास्थ्य चेक जाँच गर्ने कुरा सचेतना जगाउने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			

प्रकोपहरु	प्रमुख समस्या तथा जोखिमहरु	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य	
हावाहुरी	मानिस पशुपंक्षीहरु घाईते हुन सक्ने। काठबाट बनेका घरहरु तथा कच्चीघरका छाना उडाउने । विद्युत प्रसारण तथा टेलिफोनका टावरहरु तथा रुखहरु ढल्ने आगलागी भई ठुलो क्ष क्षेत्रमा फैलिन सक्ने	बनिसकेका घरहरुलाई हुरीबतास प्रतिरोधक बनाउन विशेष मर्मत सम्भार प्रविधिको प्रयोगबारे समुदायमा सचेतना अभिबृद्धि गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
		विद्युत प्रसारण,दुरसञ्चार टावरहरु लगायत होडिङ्गबोर्डहरुको स्थिरीकरण	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
		हुरी बतासको मौसममा आगलागीको सावधानी अपनाउन सार्वजनिक सचेतना अभियान ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
आगलागी	समुदायमा आगलागी नियन्त्रण सम्बन्धी स्रोत,साधन तथा जनशक्ति नहुनु ।विद्युतीय जोखिमवारे सचेतनाको कमी	आगलागी नियन्त्रणका लागि इनार,पोखरी जस्ता जलश्रोतहरुको संरक्षण गर्ने । अग्नि उपयोगी परम्परागत तथा आधुनिक उपायहरुको व्यापक प्रचार-प्रसार गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
		आगलागी बारे कृत्रिम अभ्यासहरुको गैर जोखिम वर्गको जीवन जोगाउन समुदायलाई सचेतनामुलक सन्देश दिने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
		विभिन्न स्तरमा अग्नि नियन्त्रण तथा प्रतिकार्य तालिम कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
		नगरपालिका भित्र तथा आसपासका अस्पतालहरुमा विभिन्नस्तरका जलेका विरामीहरुको लागि विशेष उपचार कक्षहरुको स्थापना गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			

प्रकोपहरु	प्रमुख समस्या तथा जोखिमहरु	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य	
		नेपाल सरकार,स्थानीय सरकारले आगलागी हुनसक्ने न्युनतम आधार मापदण्डहरु जस्तै हाईटेन्सन लाईनको तल घर नबनाउने,घरमा वायरिङ्ग गर्दा अपनाउने सामानको गुणस्तर ,Fire Extinguiser आदि कुराहरुलाई कडाईकासाथ पालना गराउने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
		सामुदायिक बनबाट समुदायमा सर्ने आगलागीबाट बच्न सामुदायिक वनले निर्धारण गरेका योजनाहरु कार्यान्वयन गराउने	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			
पहिरो	समुदायमा पहिरो नियन्त्रण गर्न सकिदैन भन्ने धारणा व्याप्त हुनु।	समुदायमा पहिरोको जोखिम न्युनिकरणको लागि वडा विपद् व्यवस्थापन समितिले निर्धारण गरेका संरचनात्मक जोखिम न्युनिकरण क्रियाकलाप अन्तर्गतका क्रियाकलापहरुमा जोड दिने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति			

सम्भावित प्रकोपहरुले सिर्जना गर्न सक्ने अवस्थाः

सम्भावित प्रकोपहरुले निम्त्याउन सक्ने जोखिमले समुदायमा उल्लेखित अवस्था सिर्जना हुन सक्ने भएको हुनाले स्थानीय विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले समुदायको सचेतना,क्षमता विकास, पूर्वतयारी, संरचनात्मक जोखिम न्युनीकरण, जस्ता कुराहरुमा आवश्यक्ता अनुसारको योजना तर्जुमा गर्दा गर्दै कार्यान्वयन गर्दै जानेछ।

- घरहरु भत्किने, संरचना बिग्रने तथा चर्किएर जोखिमपूर्ण अवस्थाको सिर्जना
- बैकल्पिक बसाईको लागि सुरक्षित आवास गृह नहुनु
- खाद्यान्न खानेपानी लत्ता कपडा तथा जिविकोपार्जनका लागि बैकल्पिक श्रोत नहुनु
- उचित शिक्षा स्वास्थ्यको अभाव हुनु
- सम्पति नासिएको तथा जनधनको क्षति भएकोमा हिनताबोधको अवस्गा सिर्जना
- रोजगारीको अवसर गुमाउनु
- प्राकृतिक सम्पादक, भौतिक सम्पदाको क्षति हुनु
- धार्मिक तथा सांस्कृतिक मुल्यमान्यता प्रति नैरास्यता आउनु
- सामाजिक कलह,पारिवारिक वैमनस्यताको अवस्था हुन सक्ने
- गहिरो घाउचोटका कारण स्वास्थ्य अवस्था बिग्रिने
- आर्थिक अभाव
- मानसिक समस्या
- नियमित दिनचर्या खलबलिनु
- परनिर्भरता बढ्ने
- आदी अवस्थाहरु

४.१ ङ) नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति मातहत कार्यान्वयन गराउनु पर्ने वडा अन्तर्गतका विद्यालय, सामुदायिक वन,स्वास्थ्य चौकी, टोल विकास संस्थाका सचेतना , क्षमता अभिबृद्धि र पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु

प्रकोपहरु	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य	
सबै प्रकोपहरुको सन्दर्भमा	**सचेतनाः** • वडा भित्रका विद्यालयहरुमा विभिन्न प्रकोपहरुको जोखिमको अवस्था,क्षति न्युनीकरणका उपायहरु तथा पूर्वतयारी सम्बन्धी मासिक तथा त्रैमासिक रुपमा प्रकोप र विपद्का सवाल समावेश गरी हाजिरी जवाफ, वकतृत्वकला, कथा, कविता गीत जस्ता प्रतियोगितात्मक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने • कृत्रिम घटना अभ्यास गराउने **क्षमता अभिबृद्धि** • वडा भित्रका विद्यालयहरुका व्यवस्थापन समिति,शिक्षक तथा विद्यार्थीहरुलाई समावेश गरेर विद्यालयको संकटासन्नता क्षमता विश्लेषण गर्ने र विद्यालयको विद्यालयको विपद् प्रतिकार्य योजना बनाई लागु गर्ने • ने.जु.रे.स.का सदस्यहरुलाई प्राथमिक उपचार तालिम दिने • वडा विपद् व्यवस्थापन समितिले तोके अनुसार बैठक, गोष्ठि तथा तालिममा सहभागी हुने **पूर्वतयारीः** • भुकम्प प्रतिरोधी मापदण्ड अनुसार संरचना निर्माण गर्ने गराउने । • प्राथमिक उपचार बाकसको व्यवस्था गर्ने र त्यसमा आवश्यक्ता अनुसार औषधी प्रतिस्थापन गर्ने । • आपतकालीन सम्पर्क नम्बरहरु सबैले देख्ने ठाँउमा टाँस गरेर राख्ने । • गैर संरचनात्मक जोखिम न्यनीकरण गर्ने । • सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी सबैलाई जानकारी गराउने । • कुहिने तथा नकुहिने फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने । • विद्यालय सरसफाई खानेपानी शौचालय तथा हात हुने स्थानको व्यवस्थापन गर्ने । • मास्क प्रयोग, सामाजिक दुरी व्यवस्थापन, स्वास्थ्य परिक्षण तथा २० सेकेण्डसम्म हात धुने तरिकाको कार्यान्वयन गराउने । विद्यालयमा आगो निभाउने यन्त्रको जडान गर्ने । • विद्यालयमा चट्याङ्ग सुरक्षाको लागि अर्थिङ्ग गर्ने । • हरेक विद्यालयमा विद्यालयमा फोकल पर्सन तोक्ने । • विपद् जोखिम न्युनीकरणसँग सम्बन्धित सम्पन्न गरेका क्रियाकलापहरुको प्रतिवेदन वडालाई उपलब्ध गराउने ।				

स्वास्थ्य अन्तर्गतका क्रियाकलापहरुः

प्रकोपहरु	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य	
सबै प्रकोपहरुको सन्दर्भमा	**सचेतनाः** • स्वास्थ्य संस्थामा विभिन्न प्रकोपहरु, ती प्रकोपहरुको जोखिमको अवस्था, क्षति न्युनीकरणका उपायहरु तथा पूर्वतयारी सम्बन्धी त्रैमासिक छलफल गर्ने । • विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा स्वास्थ्य सरसफाईका पोष्टर, पम्पलेट टाँस तथा वितरण गर्ने । • सेवाग्राहीलाई स्वास्थ्य सरसफाईको विषयमा जानकारी आदान प्रदान गर्ने । • कोभिड तथा महामारीका बिषयमा सचेतना अभिबृद्धि गर्ने, सामाजिक दुरी कायम गर्ने । **क्षमता अभिबृद्धिः** • महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकाका लागि प्राथमिक उपचार तालिमको व्यवस्था गर्ने । • गाँउघर क्लिनिक तथा घुम्ती शिविरको व्यवस्थापन गर्ने । • वडा विपद् व्यवस्थापन समितिले तोकेको विपद् जोखिम न्युनीकरण सम्बन्धीको बैठक तथा तालिममा जाने । • तालिम प्राप्त जनशक्तिको विकास गर्ने । **पुर्व तयारी** • आपतकालीन अवस्थाको लागी स्वास्थ्य सामाग्री मौजाद राख्ने । • आपतकालीन सम्पर्क नम्बरहरु टाँस गरेर राख्ने । • RRT टिम गठन तथा परिचालन गर्ने । • सबै स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई प्राथमिक उपचार तालिम प्रदान गर्ने । • गैर संरचनात्मक जोखिम न्युनीकरण गर्ने । • सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी सबैलाई जनकारी गराउने। • कुहिने, नकुहिने तथा अति सम्वेदनशील फोहरमैला व्यवस्थापन गर्ने। • स्वास्थ्य संस्थाभित्र सरसफाई, खानेपानी, शौचालय तथा हात धुने स्थानको व्यवस्थापन गर्ने । • मास्कको प्रयोग, समाजिक दुरी व्यवस्थापन, स्वास्थ्य परिक्षण तथा २० सेकेण्डसम्म हात धुने तरिकाको कार्यान्वयन गराउने । • स्वास्थ्य कार्यालयभित्र आगो निभाउने यन्त्र जडान गर्ने। • स्वास्थ्य संस्थामा कन्टेनरको व्यवस्था गर्ने ।				

सामुदायिक वन अन्तर्गतका क्रियाकलापहरुः

प्रकोपहरु	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य	
सबै प्रकोपहरुको सन्दर्भमा	**सचेतनाः** • घर तथा वन जंगलमा आगलागी हुन नदिन प्रज्वलन बस्तुहरु तथा सामानहरु केटाकेटीको पहुँचबाट टाढा राख्ने । • आगलागी बारेको सचेतना आदान-प्रदान गर्ने । • पहिरो जाने ठाँउमा बृक्षारोपण गर्नुपर्ने भनी सचेतना आदान-प्रदान गर्ने । • अग्नीरेखा बारेमा सचेतना आदान-प्रदान गर्ने । **क्षमता अभिबृद्धि गर्ने** • सामुदायिक बन उपभोक्ताहरुलाई अग्नी नियन्त्रण तालिम दिने । • अग्नी नियन्त्रणको लागि तयारी अवस्थामा रहने। • बन जंगल वरिपरिका पानीका श्रोतहरुको संरक्षण गर्ने । • उपभोक्ताहरुको घर-घरमा आपतकालीन नम्बरहरु टाँस गर्ने । • सम्बन्धि स्वास्थ्य स्वयम सेविकाका लागि प्राथमिक उपचार तालिमको प्रदान गर्न पहल गर्ने। **पूर्वतयारी** • सामुदायिक वनबाट समुदायमा आगो फैलिन नदिन अग्नीरेखाहरु निर्माण गर्ने । • आपतकालीन कोष स्थापना गर्ने । • आगलागीबाट हुने अति सम्बेदनशील क्षेत्रको पहिचान गरी विभिन्न सन्देश मुलक होडिङ्गबोर्डहरु स्थापना गर्ने • सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति तथा उपभोक्ताहरु मध्येबाट बहु प्रकोप रेस्क्यु टिम बनाउने ।				

टोल विकास अन्तर्गतका क्रियाकलापहरुः

प्रकोपहरु	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य	
भुकम्प, महाभारी , पहिरो, बाढी, हावाहुरी, सडक दुर्घटना, खडेरी, रोगकिरा, आगलागी, बन्यजन्तु आतंक, असिना, तुषारो	**सचेतनाः** • टोल विकास समितिको बैठकमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धीको छलफललाई निरन्तरता दिने । • आगलागी महामारी भुकम्प प्रतिरोधी निर्माणबारे सचेतना अभिबृद्धिका क्रियाकलापहरु गर्ने। • टोल विकास अन्तर्गतका सबैलाई आपतकालीन सम्पर्क नम्बरहरु उपलब्ध गराउने । • झटपट झोलाबारे सबैलाई जानकारी गराउने । • समुदायमा प्रकोप अनुसारको सुरक्षित स्थानहरुको पहिचान गरी सबैलाई जानकारी दिने । • अन्य आवश्यक छलफलबाट आएका क्रियाकलापरुलाई कार्यान्वयन गर्ने । **क्षमता अभिबृद्धि गर्ने** • वडा विपद् ब्यवस्थापन समितिले तोके अनुसार बैठक, गोष्ठि तथा तालिममा समावेश हुने । • समुदायमा खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार, पुर्व सूचना र आवश्यक्ताको लेखाजोखा उप समिति बनाएर तालिमको लागि पहल गर्ने । **पूर्वतयारी** • भुकम्प प्रतिरोधी मापदण्ड अनुसार संरचना निर्माण गर्ने, गराउने । • समुदायको सबै घरहरुमा आपतकाली न सम्पर्क नम्बरहरु सबैले देख्ने ठाँउमा टाँस गरेर राख्ने । • गैर संरचनात्मक जोखिम न्युनीकरण गर्ने । • सुरक्षित स्थानहरुको पहिचान गरी सबैलाई जानकारी दिने । • कुहिने, नकुहिने फोहरमैला व्यवस्थापन गर्ने। • समुदायमा सरसफाई, खानेपानी ,शौचालय आदिको व्यवस्थापन गर्ने । • मास्कको प्रयोग, समाजिक दुरी व्यवस्थापन, स्वास्थ्य परिक्षण तथा २० सेकेण्डसम्म हात धुने तरिकाको कार्यान्वयन गराउने • भल बाढीले क्षति पुर्याउने ठाँउमा भल तर्काउने । • विपद् जोखिम न्युनीकरणसँग सम्बन्धित सम्पन्न गरेका क्रियाकलापहरुको प्रतिवेदन वडालाई उपलब्ध गराउने । • टोल विकास समिति अन्तर्गत विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्ने ।				

४.२ विपद्को समयका क्रियाकलापहरुः (आपतकालीन सहयोगः खोज, उद्धार, तत्कालीन राहत)

विपद् पश्चात प्रभावितहरुको तत्काल खोज तथा उद्धार प्राथमिक उपचार आधारभुत आवश्यक्ता परिपुर्तिका लागि तुरन्तैगरिने अन्य गतिविधि वा कार्य यसमा मानवीय जीवन रक्षाका लागि ध्यान दिई आधारभुत आवश्यक भौतिक सामाग्री, खाद्य सामाग्री ,रुऔषधी उपचार, खानेपानी, अस्थायी आवास, सुरक्षा आदि उपलब्ध गराईने गतिविधिहरु समावेश गरिएको छ।

समयावधि	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	प्रकिया	प्रतिफल	श्रोतको व्यवस्था	
					आन्तरिक	बाह्य
० देखि १ घण्टा भित्र	प्रकोपको पूर्व सूचना र विपद्को सुचना सम्पेक्षण	पुर्व सूचना कार्यदल , प्रभावित समुदाय र स्थानीय र सामुदायिक विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	पूर्व सूचना कार्यदलले समुदाय बर्षा तथा नदी अवलोकन केन्द्र ,जिल्ला आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्र, सञ्चार माध्यम, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र मातहात कार्यालयहरु, सुरक्षा निकाय, विपद् सम्बन्धी कार्य गर्ने संघ संस्थाहरु, राष्ट्रिय भुकम्प मापन केन्द्र लगायत विभिन्न माध्यमबाट प्रकोपको सूचना तथा पूर्व सूचना प्राप्त गरि स्थानीय र सामुदायिक विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, खोज उद्धार र प्राथमिक उपचार कार्यदल, जिल्ला आपतकालीन कार्यसचालन केन्द्र तथा संकटासन्न समुदायलाई विभिन्न सञ्चार माध्यमहरु (जस्तैः-हाते माईक , साईरन , फोन एस.एम.एस.आदि) को प्रयोग गरि खबर आदान-प्रदान गर्ने ।	संकटासन्न समुदाय र जिल्लाका सरोकारवालाहरु द्धारा प्रकोप वा विपद् सम्बन्धी सूचना प्राप्त गरिसकेपछि सुरक्षित स्थानमा आश्रय लिने ।		
० देखि १ घण्टा भित्र	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समितिको बैठक	समितिका पदाधिकारीहरु	यो प्रकोपको खतराको पूर्व सूचना तथा घटनाको सूचना प्राप्त गरेपश्चात स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति/सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिले केही आपतकालीन निर्णयहरु गर्न बैठक बस्ने ।	प्राथमिक उपचार कार्यदल र खोज तथा उद्धार कार्यदल परिचालन गर्ने निर्णय समुदायलाई साइरन, मेगाफोन र अन्य साधन प्रयोग गरी नियमित जानकारी दिने ।		

समयावधि	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	प्रकिया	प्रतिफल	श्रोतको व्यवस्था	
					आन्तरिक	बाह्य
० देखि २४ घण्टा भित्र	स्थानीय र सामुदायिक कार्यदलहरुबाट उद्धार कार्य	खोज तथा प्राथमिक उपचार कार्यदल	विपद् भएको सूचना प्राप्त गरेपछि प्राथमिक उपचार कार्यदल र खोज तथा उद्धार कार्यदल समुदायमा गई आफ्नो कार्य शुरु गर्नेछ । आगलागीको घट्ना भए आगलागी नियन्त्रणको प्रयास गर्ने । महामारी विपद्का सम्बन्धमा मानिसमा हुने महामारी अवस्थाको जानकारी दिने तथा प्रतिकार्य शुरु गर्ने ।	लक्षित ५०% समुदायलाई उद्धार गरी सुरक्षित स्थलमा ल्याईने चोटपटक लागेकव विरामीहरुलाई प्राथमिक उपचार प्रदान गरिने ।		
० देखि २४ घण्टा भित्र	खोज उद्धार र प्राथमिक उपचारका लागि थप सहयोग आवश्यक भएमा जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति , रेडक्रस , सुरक्षा निकाय लगायतसँग समन्वय गर्ने।	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको अनुरोध तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्देशनमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्नेछ । खोज तथा उद्धारका लागि स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदलको सहायता लिईनेछ ।	समुदायलाई उद्धार गरि सुरक्षित स्थलमा ल्याईने चोटपटक लागेका विरामीहरुलाई प्राथमिक उपचार प्रदान गरिने सघन घाईतेहरुलाई अस्पताल पठाउने		
० देखि २४ घण्टा भित्र	घाईते र हराई रहेका तथा विस्थापितहरुको सूची अद्यावधिक राख्ने तथा द्रुत सर्वेक्षण तथ्याङ्क संकलन	जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थनाशील समिति र सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिले घाईते, हराईरहेका तथा आन्तरिक विस्थापितको सूची अद्यावधिक गर्ने,सूची तयार गर्दा स्थान , उमेर, लिङ्ग जाति , अपाङ्गता आदि पनि खुलाउने जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समितिले खटाएको द्रुत सर्वेक्षण टोलीलाई द्रुत सर्वेक्षण फाराममा चाहिने जानकारी संकलन गर्ने	पहिलो चरणको क्षति , घाईते र मृत्यु हुनेको संख्या संकलन गर्ने ।		

समयावधि	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	प्रकिया	प्रतिफल	श्रोतको व्यवस्था	
					आन्तरिक	बाह्य
० देखि २४ घण्टा भित्र	विपद् प्रभावित र आन्तरिक विस्थापितका लागि आधारभूत खाद्य सामाग्री तथा अस्थायी वसोबासको प्रबन्ध गर्ने ।	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थनाशील समितिले आफुसँग भएको श्रोत परिचालन गर्ने तथा अपुग श्रोतका लागी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय र जिल्लास्थित दातृ संस्थाहरुको वा ब्यक्तिहरुलाई अनुरोधगर्ने ।	विपद् प्रभावित र आन्तरिक विस्थापितका लागि आधारभूत खाद्य सामाग्री र अपाङ्गता , बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा लैङ्गिकमैत्री अस्थायी बसोबासको बन्दोबस्त हुने ।		
० देखि २४ घण्टा भित्र	समुदायलाई सचेत गराउन जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति, कार्यदलहरु, समुदाय, प्रकोपसँग सम्बन्धित सरकारी गैर सरकारी निकायहरु,संचार माध्यम आदिबाट प्राप्त तथ्यगत पूर्वसूचना, आपतकालीन चेतावनी, जोखिम बढेको वा घटेको, भए गरेका उद्धारका प्रयासहरु,	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, कार्यदलहरु, समुदाय, प्रकोपसँग सम्बन्धित सरकारी गैरसरकारी निकायहरु, सञ्चार माध्यमहरु आदि लगायत विभिन्न माध्यमबाट जानकारी प्राप्त गरी माईकिङ्ग, फोन जस्ता माध्यम प्रयोग गरी समुदायलाई सूचित गर्ने ।	समुदायमा अफवाह फैलनबाट रोक्ने, जीवन उपयोगी सन्देशहरु प्रवाह हुने ।		

समयावधि	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	प्रकिया	प्रतिफल	श्रोतको व्यवस्था	
					आन्तरिक	बाह्य
	अपनाउनुपर्ने सावधानीहरु तथा सार्वजनिक आव्हान बिषयक सूचनाहरु आवश्यक्ता अनुसार नियमित प्रवाह गर्ने					
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	प्रभावित परिवारको दर्ता तथा खोजी कार्य,प्रभावित परिवारलाई पहिचान-पत्र (टोकन) वितरण र तथ्याङ्क व्यवस्थापन	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	समुदाय, विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी लगायतका अन्य निकायको सहयोगमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले प्रभावित परिवार दर्ता गर्नेछ।यस सूचीलाई सुरक्षा निकाय (नेपाल प्रहरी) ले प्रमाणित गर्नेछ ।	राहत प्याकेजको आवश्यक्ता मुल्यांकन, वितरण र प्रतिकार्यका लागि प्रभावित परिवारको तथ्यांक व्यवस्थापन		
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	आवास तथा गैर खाद्य सम्बन्धी प्रतिकार्य	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति मातहतको आवास तथा गैर खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै समुदाय विपद् व्यवस्थापन समितिको मद्दतमा तथा विस्थापित संख्याको आधारमा अस्थायी वासस्थानको व्यवस्थापन गर्ने । वासस्थान व्यवस्थापन गर्दा स्फेयर मापदण्ड अपनाईनु पर्ने ।	विस्थापित समुदायका लागि अस्थायी वासस्थान तथा अन्य आधारभूत गैर खाद्य सामाग्रीको व्यवस्था		

समयावधि	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	प्रकिया	प्रतिफल	श्रोतको व्यवस्था	
					आन्तरिक	बाह्य
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी प्रतिकार्य	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	प्रभावित संख्याको सूचीको आधारमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै तथा समुदाय विपद् व्यवस्थापन समिति समेतको मद्दतमा वितरण गर्नु पर्ने सामाग्री संख्या निर्धारण गरी वितरण गर्नेछ।जैविक,ठोस र प्रकोपजन्य फोहोरको उचित प्रबन्ध मिलाउने वा नष्ट गर्ने सम्बन्धी सचेतना फैलाउने ।	स्वास्थ्य सामाग्री , पानी शुद्दिकरणका लागि सामाग्।फ लक्षित जनसमुदायलाई वितरण गर्ने,हात धुने तरिका र महत्व सम्बन्धि जानकारी , महिलालाई चाहिने सरसफाई सामाग्रीको व्यवस्था, अस्थायी शौचालय र फोहोरमैला व्यवस्थापन		
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	खाद्य व्यस्थापन सम्बन्धी प्रतिकार्य	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	प्रभावित संख्याको सूचीको आधारमा जिल्ला समिति अन्तर्गतको खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै आवश्यक तयारी खाद्य सामाग्री आँकलन गरने सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको सहयोग लिई खाद्य सामाग्रीको वितरण गर्नेछ ।	प्रचभावित जन समुदायलाई तयारी खाद्य सामाग्री वितरण		
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	गुनासा, लैङ्गिक हां तथा विवद व्यवस्थापन सम्बन्धि प्रतिकार्य	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको निर्देशनमा फिल्डमा परिचालित टोलिले आवास तथा गैर खाद्यसँग सहकार्य गरी संकटासन्न वर्गको आवश्यक्ता अनुसार अस्थायी वासस्थानको व्यस्थापन गर्नेछ ।	महिला , बृद्ध-वृद्धा र बालबालिकाको लागि आवश्यक्ता अनुसार अस्थायी बासस्थान व्यवस्थापन गर्ने		

समयावधि	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	प्रकिया	प्रतिफल	श्रोतको व्यवस्था	
					आन्तरिक	बाह्य
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	स्वास्थ्य तथा पोषणल सम्बन्धि प्रतिकार्य	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	प्रभावित संख्याको सूचीको आधारमा जिल्ला दैवी प्रकोप उददार समिति अन्तर्गतको स्वास्थ्य तथा पोषण बिषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धि प्रतिकार्यका लागि आवश्यक सामाग्री संख्या आँकलन गरी वितरण गर्नेछ ।आवश्यक्ता अनुसार अस्थायी अस्पताल स्थापना	प्रभावित परिवारलाई सुरक्षित सामाग्री वितरण,प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यक्ता अनुसार अस्थायी अस्पताल स्थापना		
४८ घण्टा देखि ७२ घण्टा भित्र	पानी शुद्दिकरणका लागि अपुग सामाग्रीको लेखाजोखा र व्यवस्थापन	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको खानेपानी तथा सरसफाई बिषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै पानी शुद्दिकरणका लागि अपुग सामाग्रीको लेखाजोखा गर्नेछ । पानीको सुविधा विभिन्न स्थानमा गराउनेछ ।	विभिन्न ठाँउमा पानीको व्यवस्थापन पानी शुद्धिकरणका लागी थप सामाग्री वितरण।		
४८ घण्टा देखि ७२ घण्टा भित्र	महामारी नियन्त्रणका लागि फोहोर व्यवस्थापन	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समित र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको खानेपानी तथा सरसफाई बिषयगत क्षेत्र तथा सुरक्षा निकायसँग समन्वय गर्दै मरेका पशुका शवहरु संकलन तथा व्यस्थापन गर्ने ।	मरेका पशुका शवहरु संकलन तथा व्यस्थापन हुने		
	स्फियर मापदण्ड अनुसार खाना बनाउने भाँडावर्तन ईन्धन, लुगाफाटो,	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको आवास तथा गैर खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै निरन्तर आवास व्यवस्थापनमा लागिरहने छ ।	प्रभावित परिवारलाई गैरखाद्य सामाग्री वितरण		

समयावधि	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	प्रकिया	प्रतिफल	श्रोतको व्यवस्था	
					आन्तरिक	बाह्य
	कम्बल, परवार बालबालिका महिलाका लागि आवश्यक पर्ने स्वास्थ्य प्रवर्द्धन सामाग्री जस्ता गैरखाद्य सामाग्रीको सेट वितरण गर्ने					
	खाद्य सामाग्री वितरण	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	प्रभावित परिवार संख्याको आधारमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तरगतको खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग सहकार्य गर्ने र वितरण गर्नेछ ।	प्रभावित परिवारलाई पकाउन चाहिने खाद्य सामाग्री वितरण		
	आपतकालीन शिक्षाको व्यवस्थापन	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	प्रभावित विद्यालय र विद्यार्थी संख्याको आधारमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले शिक्षा विषयगत क्षेत्र तथा प्रभावित विद्यालयसँग समन्वय गर्दै आवश्यक पर्ने शिक्षा सामाग्री वितरण गर्ने र अस्थायी विद्यालय निर्माणमा सघाउने	विस्थापित बालबालिकका लागि अस्थायी कक्षा संचालन गर्ने शिक्षा सामाग्री व्यस्थापन गर्ने।		
	गुनासो,लैङ्गिक हिंसा तथा विवद व्यवस्थापन सम्बन्धि प्रतिकार्य	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	सामाजिक परामर्श सेवा र कानुनी सहायता चाहिने मानिसको पहिचान गर्नेछ ।	मनोसामाजिका परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने बवाश्यक जनसमुदायलाई कानुनी सहायता दिने ।		

समयावधि	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	प्रकिया	प्रतिफल	श्रोतको व्यवस्था	
					आन्तरिक	बाह्य
	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले बहुक्षेत्र प्रारम्भिक लेखाजोखाका लागि परिचालित टोलीलाई आवश्यक सहयोग गर्ने ।	बहुक्षेत्र द्रुत सर्व्क्षण कार्य सम्पन्न भई क्षतिको विस्तृत विवरण आउने		
	शव व्यवस्थापन तथा मृतक परिवारलाई आर्थिक सहयोग	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	मृतकका परपवारलाई स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको तर्फबाट काजकिरियाका लागि आर्थिका सहयोग गर्ने, मृतक प्रमाण-पत्र जारी गर्ने मद्दत गर्ने तथा सरकारका तर्फबाट प्राप्त ने अन्य सहयोगका लागि जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समितिलाई सिफारिश गर्ने ।	मृतकको काजकिरिया हुने, मृतकले राहत पाउने		
	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	नगर विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति	प्रतिकार्यमा संलग्न सरोकारवाला तथा प्रभावितहरुको बैठक बसी चुनौती सिकाई र सुधार गर्नुपर्ने पक्षवारे छलफल गर्ने	थपा राहत वितरण र प्रतिकार्य		
	विपद् भिन्न क्षेत्रमा भएको आवश्यक्ता र खाडलका आधारमा थप प्रतिकार्य		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र अन्य सहयोगी निकायहरुसँग समन्वय गर्दै थप राहत र सहयोगको बन्दोबस्ती गर्ने ।	थप राहत वितरण र प्रतिकार्य		
	मनोसामाजिक परामर्श		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको संरक्षण विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै मानसिक तनावमा परेका व्यक्तिलाई मनोसामाजिका सेवा उपलब्ध गराउने तथा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने ।	मानसिक तनावमा परेका व्यक्ति र परिवारलाई परामर्श र हौसला प्रदान गरिने		

४.३ विपद् पश्चातका क्रियाकलापहरु (पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण)

विपद्बाट प्रभावित समुदाय, परिवार र ब्यक्तलाई समयमै खतरामुक्त स्थानमा स्थानान्तरण गरिसकेपछि भविष्यमा पर्न सक्ने सम्भावित प्रकोपबाट सुरक्षित हुने गरी पहिलाकै ठाँउ वा अन्य सुरक्षति स्थानमा अस्थायी घर, जीवन बाँनका लागि आवश्यक खाद्य, सुरक्षा, पानी, सरसफाई र स्वास्थ्य सेवाको पूर्वाधार तयार गरी पुनर्स्थापना र पुनः निर्माण कार्य गर्ने तथा भविष्यमा त्यस्ता वपद् नपरोस् भन्नका लागि गरिने गतिविधिहरुलाई विपद् पश्चातका योजना भनेर समावेश गरिएको छ।

प्रा.क.	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु (सम्भावित)	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य	
१.	प्रभावित घर परिवार क्षतिग्रस्त संरचनाहरुको वितृत सर्वेक्षण लिन शुरु गर्ने				
२.	विस्तृत सर्वेक्षेणबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा प्रभावित घरपरिवारहरुलाई राहत प्रदान गर्नको लागि लगत स्टिमेट तयार गर्ने ।				
३.	राहत व्यवस्थापनका लागि उप-महानगरपालिका ,जिल्ला समन्य समिति लगायत सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थालाई अनुरोध गर्ने				
४.	आवास निर्माणका लागि सामुदायिक वनहरुबाट निःशुल्क वा सहुलियत दरमा काठ उपलब्ध गराउने ।				
५.	सार्वजनिक सेवाहरु सुचारु गर्ने । बिग्रे भत्केका संरचनाहरुको भग्नावशेष हटउने ।				
६.	क्षति भएका पूर्वाधारहरुको विस्तृत विवरण तयार गरी पुनःनिर्माण गर्न आवश्यक विस्तृत प्राविधक ईष्टिमेट तयार गर्ने र सम्बन्धित कार्यालयमा प्रतिवेदन पठाउने ।				
७.	उपलब्ध बजेटको आधारमा करिव एक तिहाई ब्यक्तिगत भवन निर्माण सहिंता अनुसार पुनर्निर्माण प्रकृया अगाडि बढाउने				
८.	नगरपालिका भरिका सबै विद्यालयका भत्किएका भवनहरुको पुनःनिर्माण गर्ने ।				
९.	नगरपालिका भित्रका विपद् प्रभावितहरुको विस्तृत सर्वेक्षण गरी राहत तथा सहयोग उपलब्ध गराउन नगरपालिका भित्र रहेका मानवतावादी संस्थाहरुमा पहल गर्ने ।				
१०.	नगरपालिका भित्रका प्रभावितहरुको विस्तृत सर्वेक्षण गरी उच्च जोखिममा रहेका वर्गहरु वृद्ध-वृद्धा, ५ बर्ष मुनिका बालबालिका तथा सुत्केरी महिलालाई राहत उपलब्ध गराउन उप-महानगरपालिका भित्र रहेका मानवतावादी संस्थाहरुसँग पहल गर्ने ।				
११.	प्रकोप प्रभावितहरु तथा जोखिममा रहेका वर्गहरु दलित तथा उत्पिडितहरुलाई तत्काल राहत उपल्ध गराउन पहल गर्ने ।				

प्रा.क.	व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरु (सम्भावित)	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य	
१२.	प्रकोपका कारण मृत्यु भएकाहरुलाई अन्तिम संस्कार गर्न आवश्यक सहयोग गर्ने ।				
१३.	हावाहुरी, असिना, शीतलहर, बाढी/पहिरो, वन्यनजन्तु आतंकका कारण नष्ट भएका खाद्यान्न बाली तथा विरुवाको लागी प्रभावित किसानहरुलाई राहत स्वरुप छुटमा उन्नत बीउ, बिजन तथथा प्राविधिक सहयवग प्रदान गर्ने ।				
१४.	विभिन्न खाले विपदबाट मृत्यु भएका चौपाया, चौपायाहरुको उचित व्यवस्थापन गर्ने ।				
१५.	विपद् पश्चात फैलन सक्ने महामारी प्रति सबै जन समुदाय सचेत हुनका लागि महामारी विरुद्ध सचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।				
१६.	प्रकोप तथा विपदका कार्णले विद्यालय जान नसक्ने बालबालिकाहरुलाई दिउसोको खाजा, किताब, कापीको बन्दोबस्त गरी विद्यालय जाने वातावरण बनाईदिने ।				
१७.	डुवान, कटान बाढी आदिले ध्वस्त भएका कच्ची सडक, पुलपुलेसा, कल्भर्ट, कुलो आदी मरव्मत गर्न सहयोग गर्ने।				
१८.	अन्यखाले महामारी विरुद्ध सचेतनामुलक अभियान सञ्चालन गर्ने ।				
१९.	प्रकोपको जोखिम बारे विपद्को पूर्व सूचना दिन स्थानीय आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्रलाई सजग बनाउने र समुदायहरुलाई एफ.एम., टि.भी. तथा अन्य संचारका माध्यमहरुद्धारा सूचना सम्प्रेषण गर्ने ।				
२०.	गर्भवती, सुत्केरी, बिरामी /असक्त , जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरु अनाथ एकल असाहयहरुलाई तत्काल सहायतको लागि आवश्यक समन्वयकारी भुमिकानिर्वाह गर्ने तथा उपांगता उपयोग सामाग्री उपलब्ध गराउने				
२१.	अवरुद्ध सार्वजनिक सेवा (बिजुली टेलिफोन यातायात पानी औषधी पसल) सूचारु गर्ने ।				
२२.	बाढी आगलागीबाट जोगिनका लागि कृत्रीम अभ्यासहरु गरी जोखिम बर्गको जीवन जोगाउन समुदायलाई सचेतनामुलक सन्देश दिने				

खण्ड–५

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको अनुगमन, मुल्यांकन तथा अध्यावधिकताः

समुदायमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना को निर्माण पश्चात त्यसको उचित कार्यन्वयनको लागि स्थानीय तहमा एउटा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिको गठन गरिने छ। त्यस समितिले स्थानीय स्तरका कर्यालयहरुसँग समन्वय र सहकार्य गरी अनुगमन तथा अल्याङ्कनका शिद्धान्तहरुलाई अनुसरण गरी योजनाको नियमित अनुगमन तथा निश्चित समयावधिमा मूल्याङ्कन गर्ने छ। अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिले स्थानीय तहमा यस निर्देशिका बमोजिम संचालित योजना तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको प्रगति निरिक्षण गर्ने, कार्यक्रम कार्यान्वयनको क्रममा देखिएका समस्या तथा कमिकमजोरीलाई सुधारगर्दै छिटो समाधनका लागि समन्वयात्मक र रचनात्मक भूमिका निर्वाह गर्नेछ। कार्यक्रमको मूल्याङ्कन गर्दा सान्दर्भिकता, कार्यकुशलता, प्रभावकारीता, अपेक्षित उपलब्धी हाँसिल, दिर्घकालिन परिवर्तन जस्ता मूल्याङ्कन सिद्धान्तको आधारमा गर्नुपर्छ।

- नगरपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्दा विपद् ब्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको समेत नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरिनेछ।
- अनुगमन समितिले स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यक्रमको समेत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी सुझाव सहितको प्रतिवेदन नगर कार्यपालिकामा पेस गर्नेछ।
- स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील सम्बन्धी कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा स्वीकृत गरिएका अनुगमन सूचकहरु बमोजिम गरिनेछ।
- स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशी योजनालाई कार्यान्वयन गर्ने अन्य संस्थाहरुद्वारा सम्पादित कार्यको समेत सोहि समितिले अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नेछ र सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित संस्था, स्थानीय तह तथा नगरपालिकामा पेश गरिनेछ।

योजनाको अद्यावधिकताः

यस निर्देशिका कार्यान्वयका क्रममा भएका पाठ सिकाइ, अनुभव र चुनौती सुधार गर्नुपर्ने विषयबस्तुलाई समावेश गरी सहज र प्रभावकारी बनाउनका लागि निर्नेशिका बमोजिम बनाइएका योजनाहरुलाई २/२ वर्षको अवधिमा वा आवश्यकता अनुसार स्थानीय तहले अद्यावधिक गर्नसक्ने छ।

अनुसुचीहरु

अनुसुची-१

लेकवेशी नगरपालिकाको नगर विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन समितिको विवरण

क.सं.	नामथर	पद	संस्था/कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.	हस्ताक्षर
१	श्री उमेश कुमार पौडेल	संयोजक	लेकवेशी न.पा.नगर प्रमुख	९८५८०५४८४४	
२	श्री विमला खड्लुक	सदस्य	लेकवेशी न.पा.नगर उपप्रमुख	९८२५५७७५७३	
३	श्री महेन्द्र कुमार शर्मा	सदस्य	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५८०७४६६६	
४	श्री हरिमान घले	सदस्य	१ नं.वडा अध्यक्ष	९८४८०४८७४३	
५	श्री चन्द्र बहादुर वुढा	सदस्य	२ नं.वडा अध्यक्ष	९८४५०२७२९९	
६	श्री लिलाराम अधिकारी	सदस्य	३ नं.वडा अध्यक्ष	९८४९६७१९१३	
७	श्री लोकेन्द्र थापा	सदस्य	४ नं.वडा का.वा. अध्यक्ष	९८४२७०५०४०	
८	श्री चक्र बहादुर शाही	सदस्य	५ नं.वडा अध्यक्ष	९८४८०४८००४	
९	श्री प्रतिमान वाँकावल	सदस्य	६ नं.वडा अध्यक्ष	९८२२५१५१३१	
१०	श्री रुद्र बहादुर नेपाली	सदस्य	७ नं.वडा अध्यक्ष	९८४८२४६३४०	
११	श्री टिकाराम छन्तेल	सदस्य	८ नं.वडा अध्यक्ष	९८४८११९०९४	
१२	श्री मान बहादुर सोमै	सदस्य	९ नं.वडा अध्यक्ष	९८४८१०६८२९	
१३	श्री पर्शुराम भण्डारी	सदस्य	१० नं.वडा अध्यक्ष	९८४५०५१६५५	
१४.	पहलमान अधिकारी	सदस्य	शिक्षा शाखा प्रमुख		
१५	नारायण दत्त तिवारी	सदस्य	प्रशासन शाखा प्रमुख		
१६.	महेश काफ्ले	सदस्य	प्राविधिक शाखा प्रमुख		
१७.	जीवन उप्रेती	सदस्य	कृषि शाखा प्रमुख		
१८.	तनुजा सापकोटा	सदस्य	पशु विकास शाखा		
१९.	निरन्जन बहादुर चन्द	सदस्य	स्वास्थ्य शाखा		
२०.	सुदीप न्यौपाने	सदस्य	सुचना प्रविधि		
२१.	नारायण दाहाल	सदस्य	उद्यम विकास		
२२.	निर्मला भट्टराई	सदस्य	महिला तथा वालवालिका		
२३.	नरेन्द्र बहादुर हमाल	सदस्य-सचिव	वन,वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति	९८४८०५०६६०	

अनुसुची -२

वडा नं.–१ का वडा विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	संस्था/कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.
१.	हरिमान घले	वडा अध्यक्ष	लेकवेशी नगरपालिका	९८४८०४९७४३
२.	गौरी दमाई	वडा सदस्य		९८६६७००६५०
३.	टेक बहादुर कसेरा	वडा सदस्य		९८४८०९७६४६
४.	मुक्ती खड्का	वडा सदस्य		९८१४५९५२०८
५.	हरि प्रसाद रेग्मी	वडा सदस्य		९८४८१५२३८७
६.	अरुण चौधरी	स्वास्थ्य प्रमुख		
७.		रेड्क्रस प्रतिनिधि		
८.		प्रहरी प्रतिनिधि		
९.		शिक्षक प्रतिनिधि		
१०.		सामुदायिक वन उ.स.		

वडा नं.–२ का वडा विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	संस्था/कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.
१	चन्द्र बहादुर बुढा	संयोजक	वडा अध्यक्ष	
२.	मनिषा सिजाली	सदस्य	वडा सदस्य	
३.	विर बहादुर फौंजा	सदस्य	वडा सदस्य	
४.	रुद्र बहादुर ठाडा	सदस्य	वडा सदस्य	
५.	निर्मला सुनार	सदस्य	वडा सदस्य	
६.	असोक फौजा	सदस्य	पार्टि प्रतिनिधि ने.का.	
७.	लोक बहादुर थापा	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि नेकपा माओवादी	
८.	कर्ण बहादुर ठाडा	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि नेकपा रा.ज.मो.	
९.	धन बहादुर सिंजाली	सदस्य	सामुदायिक वन प्रतिनिधि	
१०.	धन बहादुर कठायत	सदस्य	ईन्चार्ज अस्थायी प्रहरी पोष्ट	
११.	गंग बहादुर तारम	सदस्य	शिक्षक प्रतिनिधी	
१२.	दिपक विष्ट	सदस्य-सचिव	वडा सचिव	

वडा नं.–३ का वडा विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	संस्था/कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.
१	लिलाराम अधिकारि	संयोजक	वडा अध्यक्ष	
२.	तारादेवी बराल	सदस्य	वडा सदस्य	
३.	मान बहादुर रोकाय	सदस्य	वडा सदस्य	
४.	विमला सुनार	सदस्य	वडा सदस्य	
५.	रत्ने टमटा	सदस्य	वडा सदस्य	
६.	पुरण प्रकाश सापकोटा	सदस्य	शिक्षक प्रतिनिधि	
७.	कहर सिं विश्वकर्मा	सदस्य	शिक्षक प्रतिनिधि	
८.	जानकी देवकोटा	सदस्य	स्वास्थ्य सेवा प्रतिनिधि	
९.	मधुसुदन आचार्य	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि	
१०.	दिपक कुमार चलाउने	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि	
११.	टोप बहादुर राना	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि	
१२.	च्रक्र बहादुर देउवा	सदस्य	ई.प्र.का. प्रमुख	
१३.	अशोक घिमिरे	सदस्य-सचिव	वडा सचिव	

वडा नं.–४ का वडा विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	संस्था/कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.
१	लोकेन्द्र बहादुर थापा	संयोजक	वडा अध्यक्ष	
२.	नन्जिता ढकाल	सदस्य	वडा सदस्य	
३.	पूर्ण प्रसाद कंडेल	सदस्य	वडा सदस्य	
४.	हिम बहादुर घर्ती	सदस्य	वडा सदस्य	
५.	सावित्रा नेपाली	सदस्य	वडा सदस्य	
६.	कर्ण बहादुर आचार्य	सदस्य	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	
७.	मदन शाही	सदस्य	ई.प्र.का. ईन्चार्ज	
८.		सदस्य	रेड्क्रस प्रतिनिधि	
९.	तिर्थ पौडेल	सदस्य	शिक्षक प्रतिनिधि	
१०.		सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि	

वडा नं.–५ का वडा विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	संस्था/कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.
१	चक्र बहादु शाही	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८५८०५४८४४
२.	धनसरी सिंजाली	सदस्य	वडा सदस्य	
३.	यशोदा वि.क.	सदस्य	वडा सदस्य	
४.	अम्मर बहादुर राना	सदस्य	वडा सदस्य	
५.	केशर बहादुर श्रीस	सदस्य	वडा सदस्य	
६.	लोकेन्द्र थापा	सदस्य	कृषि प्राविधिक	
७.	रतन बुढा	सदस्य	पशु प्राविधिक	
८.	तेज बहादुर घर्ती	सदस्य	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	
९.	मोहन चन्द	सदस्य	ई.प्र.का. ईन्चार्ज	
१०.		सदस्य	रेड्क्रस प्रतिनिधि	
११.	दिनेश घर्ती	सदस्य	शिक्षक प्रतिनिधि	
१२.	नवराज चपाई	सदस्य-सचिव	वडा-सचिव	

वडा नं.–६ का वडा विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	संस्था/कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.
१	प्रतिमान बाँकाबल	संयोजक	वडा अध्यक्ष	
२.	कमला दमाई	सदस्य	वडा सदस्य	
३.	भिम कुमारी कामी	सदस्य	वडा सदस्य	
४.	खिम बहादुर दर्लामी	सदस्य	वडा सदस्य	
५.	हरिन्द्र बहादुर सारु	सदस्य	वडा सदस्य	
६.	निरन्जन चन्द	सदस्य	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	
७.	मदन शाही	सदस्य	ई.प्र.का. ईन्चार्ज	
८.	नारायण दत्त तिवारि	सदस्य	शिक्षक प्रतिनिधि	
९.	विनु घर्ती	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि माओवादी	
१०.	होम बहादुर दमाई	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि एमाले	
११.	राम बहादुर सलामी	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि समाजवादी	
१२.	मोहन बुढा	सदस्य-सचिव	वडा सचिव	

वडा नं.–७ का वडा विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	संस्था/कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.
१	रुद्र बहादुर नेपाली	संयोजक	वडा अध्यक्ष	
२.	सुनिता कामी	सदस्य	वडा सदस्य	
३.	मैसरा बुढाथोकी	सदस्य	वडा सदस्य	
४.	छविलाल विरकट्टा	सदस्य	वडा सदस्य	
५.	चन्द्रा भट्टराई	सदस्य	ईन्चार्ज स्वास्थचौकी लमना	
६.	मदन शाहो	सदस्य	ई.प्र.का. ईन्चार्ज	
७.	कौशिला गेलाङ्ग	सदस्य	रेड्क्रस प्रतिनिधि	
८.	मान बहादुर नेपाली	सदस्य	शिक्षक प्रतिनिधि	
९.	भिम बहादुर दर्लामी	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि ने.का.	
१०.	दिपक कुमार पौडेल	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि एमाले	
११.	बल बहादुर घर्ती	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि ने.का.रा.स्व.पा.	
१२.	यम प्रसाद हुन्चिङ्ग	सदस्य	पार्टी प्रतिनिधि नेकपा	
१३.	प्रेम बहादुर रास्कोटी	सदस्य-सचिव	वडा सचिव	

वडा नं.–८ का वडा विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	संस्था/कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.
१	टिकाराम छन्तेल	संयोजक	वडा अध्यक्ष	
२.	दिपा सिं खनेल	सदस्य	वडा सदस्य	
३.	टेक बहादुरर विर्कट्टा	सदस्य	वडा सदस्य	
४.	गंगा कुमारी सार्की	सदस्य	वडा सदस्य	
५.	अस्मिता पौडेल	सदस्य	वडा सदस्य	
६.	सिमोन हिस्की	सदस्य	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	
७.	मदन शाही	सदस्य	ई.प्र.का. ईन्चार्ज	
८.	पदमा कुमारी थापा	सदस्य	रेड्क्रस प्रतिनिधि	
९.	धन बहादुर बराल	सदस्य	शिक्षक प्रतिनिधि	
१०.	द्रोण पौडेल	सदस्य-सचिव	वडा-सचिव	

वडा नं.–९ का वडा विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	संस्था/कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.
१	मान बहादुर सोमै	संयोजक	वडा अध्यक्ष	
२.	प्रेम बहादुर सोमै	सदस्य	वडा सदस्य	
३.	धन बहादुर खरु	सदस्य	वडा सदस्य	
४.	सरमति राना	सदस्य	वडा सदस्य	
५.	धना दमाइ	सदस्य	वडा सदस्य	
६.	महेश गिरी	सदस्य	स्वास्थ्य शाखा इन्चार्ज	
७.	धनीराम अधिकारी	सदस्य	रेडक्रस प्रतिनिधी	
८.	हरिकला चौधरी	सदस्य	पशु विकास शाखा	
९.	शर्मिला गुरुङ	सदस्य	कृषि विकास शाखा	
१०.	प्रेम बस्नेत	सदस्य	शिक्षक प्रतिनिधी	
११.	सिता खाम्चा	सदस्य	समाजसेवी	
१२.	कर्ण बहादुर सार्की	सदस्य	समाजसेवी	
१३.	दिपक आचार्य	सदस्य सचिव	वडा सचिव	

वडा नं.–१० को विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण

क.स.	नाम/थर	पद	सम्पर्क नं.	प्रतिनिधित्व
१.	प्रशुराम भण्डारी	संयोजक	९८४५०५१६५५	वडा अध्यक्ष
२.	जानकी पुन	सदस्य	९८६८६७८६१३	वडा सदस्य
३.	देव बहादुर दर्लामी	सदस्य	९८४८११८२८३	वडा सदस्य
४.	मान बहादुर पुलामी	सदस्य	९८६८९०६१९४	वडा सदस्य
५.	तुलसा वि.क.	सदस्य	९७४२९७८१२६	वडा सदस्य
६.	मनिषा हिस्की	सदस्य	९८४५५६२९८३	स्वास्थ्य ईन्चार्ज
७.	खुम प्रसाद आचार्य	सदस्य	९८४३३८२१४७	रेडक्रस
८.	हुमलाल लामिछाने	सदस्य	९८४८०५००१६	नेपाली कांग्रेस प्रतिनिधि
९.	चुडामणी ढकाल	सदस्य	९८५८०५१०५०	ने.क.पा. एमाले प्रतिनिधी
१०.	मदन कुमार गाहा	सदस्य	९८५८०६३९२२	ने.क.पा माओवादी प्रतिनिधी
११.	राम प्रसाद ढकाल	सदस्य	९८६८२६६५७५	रा.प्र.पा. प्रतिनिधी
१२.	खगेन्द्र राम्जाली	सदस्य	९८४८१३९४३३	जनजागृत टोल प्रतिनिधी
१३.	अम्मर बहादुर सारु	सदस्य	९७६७८६७६८०	समावेशी टोल प्रतिनिधी
१४.	अम्मर बहादुर राना	सदस्य	९८६३१२२२८७	देवीडाँडा टोल प्रतिनिधी
१५.	तिल बहादुर पुलामी	सदस्य	९८४८२०६३११	नवदिप टोल प्रतिनिधी
१६.	भक्तु प्रसाद ढकाल	सदस्य	९८५८०३८३२७	नवज्योती टोल प्रतिनिधी
१७.	भुवन सिंह पचभैया	सदस्य	९८६३१५७०७३	खारखोला टोल प्रतिनिधी
१८.	गोविन्द्र प्रसाद चपाई	सदस्य	९८६८९०६८७१	लामिदमार टोल प्रतिनिधी
१९.	पवित्रा शाही	सदस्य	९८५८३९१९२५	भट्टेघारी टोल प्रतिनिधी
२०.	केशर बहादुर खड्का	सदस्य	९८६८०७२८८०	प्रगतिशील टोल प्रतिनिधी
२१.	डम्मर बहादुर रावल	सदस्य	९७४९२५७४०४	चन्द्रज्योती टोल प्रतिनिधी
२२.	बिमला कुमारी खत्री रेग्मी	सदस्य	९८६८०४३९१४	चन्द्रज्योती मा.वि. प्रध्यानाध्यापक
२३.	नरहरी पौडेल	सदस्य	९८४४८४४४२८	नेरामावी चुनियापानी प्रध्यानाध्यापक
२४.	विष्णु प्रसाद चपाई	सदस्य	९८६८००१४७९	कालिका प्रा.वि. प्रध्यानाध्यापक
२५.	चिरञ्जीवी ढकाल	सदस्य	९८६८९०६७७९	नवज्योती प्रा.वि. प्रध्यानाध्यापक
२६.	प्रेम बहादुर राना	सदस्य	९८४०१६९६१७	नेराप्रावि देवीडाँडा प्रध्यानाध्यापक
२७.	ज्ञान बहादुर शाही	सदस्य	९८४१९७७५७२	युवा क्लब प्रतिनिधी
२८.	चन्द्र बहादुर वि.क.	सदस्य	९८४४८४२६६०	समाजसेवी
२९.	भुपेन्द्र बहादुर खड्क	सदस्य	९७४२८२१३१३	समाजसेवी
३०.	विन्दुलाल रेग्मी	सदस्य	९८४८०४९६२०	इन्सेक
३१.	हिरा गुरुङ्ग	सदस्य	९८१२४५४६३३	स्वास्थ्य बिमा प्रतिनिधी
३२.	रिता ढकाल	सदस्य	९८६८९१११८५	स्वास्थ्य स्वंयमसेविका
३३.	दिपेन्द्र चपाई	सदस्य	९८६८६४४६६६	समाजसेवी
३४.	खगीसरा खड्का	सदस्य	९८६९९६२२३८	समाजसेवी
३५.	सोमराज गौतम	सदस्य सचिव	९८४८२२४०५६	वडा सचिव

अनुसूची –३

क्र.सं.	संस्था	सम्पर्क टेलिफोन नं.	क्र.सं.	संस्था	सम्पर्क टेलिफोन नं.
१.	श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुर्खेत	०८३५२०१२३	१४.	एम्बुलेन्स नेपाल अवुर्द रोग निवारण संस्था	९८६८११६०५२
२.	श्री म.प. क्षेत्रीय अस्पताल	०८३५२०२००	१५.	एम्बुलेन्स वीरेन्द्रनगर सहकारी	९८४८०२०८६७
३.	श्री जिल्ला प्रहरी कार्यालय	१०० ०८३२५२०२२२	१६.	एम्बुलेन्स भु.पु. सैनिक कल्याणकारी समिति	९८२२४११५८६
४.	श्री म.प.पृतना आर्टीलरी गण	०८३५२०२११	१७.	एम्बुलेन्स माया नर्सिङ्ग होम	०८३५२१४२३ ९८४८२६३९५८
५.	श्री सशस्त्र प्रहरी बल रक्तकाली गण	०८३५२१४१४	१८.	सुर्खेत अस्पताल प्रा.लि.	०८३५२१४१७
६.	श्री काली बहादुर गण कपासे	९८४७३५४२३९	१९.		
७.	श्री जिल्ला ट्राफिक कार्यालय		२०.	महिला तथा बाल हेल्प लाईन	१०९८
८.	श्री जिल्ला समन्वय समिति सुर्खेत	०८३५२२२९०	२१.	शव वाहन सुर्खेत उद्योग वाणिज्य संघ	९८५८०६०३२०
९.	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी जिल्ला शाखा	०८३२५१६७० ०८३५२०३१०	२२.	लेकवेशी नगरपालिका एम्बुलेन्स	९८००५३२९३४
१०.	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी आँखा अस्पताल	०८३५२०५१३	२३.	ईलाका प्रहरी कार्यालय लेकवेशी	९८५८०८२०२३
११.	एम्बुलेन्स नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	०८३५२४८४३	२४.	लेखफर्सा नेपाली सेना शिक्षालय	
१२.	एम्बुलेन्स देउती नर्सिङ्ग होम	०८३५२०५२८ ९८५८०५५७८८	२५.	सशस्त्र प्रहरी गण चिप्ले	
१३.	एम्बुलेन्स स्वस्थ्यकर्मी संघ	९८४४८३५६६६	२६.	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी लेखफर्सा शाखा	९८२४५६९१४४

~:OO:~

राष्ट्रिय कृषक समूह महासंघ नेपाल
NFGF
राष्ट्रिय कार्यसमिति

नमुना फाउण्डेशन नेपाल
NF Nepal
सिम्ता गाउँपालिका-६, सुर्खेत

VSO

UK International Development
Partnership | Progress | Prosperity